

Figur 1: Det nye Vigekrysset. Kilde: Norconsult AS

Juni | 23

DETALJREGULERINGSPLAN FOR E18 YTRE RINGVEI

Planbeskrivelse – vedlegg 2 – Merknadsbehandling

Nasjonal PlanID: 4204_1580

Oppdragsnr:	5206182
Oppdragsnavn:	Detaljregulering E18 Ytre ringvei
Dokument nr.:	NV42E18YR-PLA-RAP-0003
Filnavn	Planbeskrivelse - vedlegg 2 - Merknadsbehandling planoppstart

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjon gjelder	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
e01	30.11.2022	For godkjennelse hos Nye Veier	HelSoe	KriRe	KriRe
d02	26.06.2023	For kontroll hos oppdragsgiver	HelSoe	KriRe	TeFaa
e03	27.06.2023	For behandling hos kommunen	HelSoe	KriRe	TeFaa

Endringsoversikt

Revisjon	Endringsbeskrivelse
d02	Justeringer etter nye alternativer for håndtering av overskuddsmasse
e03	Justering etter gjennomgang hos Nye Veier

Forord

Dette dokumentet inneholder oppsummering av alle merknader som har kommet inn ved varsel om planoppstart og høring av planprogram, samt utvidelser av planområdet, for detaljregulering for E18 Ytre ringvei i Kristiansand. Alle merknader er også kommentert fra forslagsstiller, Nye Veier.

Planoppstart og høring av planprogram ble kunngjort 19. april 2021. Merknadsperioden var på 6 uker og frist for å komme med merknader var 31. mai 2021. I etterkant av planoppstart har det blitt varslet 5 utvidelser av planområdet. Utvidelsene av planområdet gjaldt arealer ved Otra, Bjørndalen, Øygardsvannene, Mjåvann nord, og Mjåvann vest og Grauthellerheia. Det kom inn totalt 158 merknader til planarbeidet.

Dokumentet inneholder en oppsummering av alle mottatte merknader fra:

- Offentlige instanser
- Næringsorganisasjoner og bedrifter
- Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger
- Grunneiere, naboer, andre interessenter

Se «Planbeskrivelse - vedlegg 1 - Merknader planoppstart» for alle innkomne merknader i sin helhet.

Planprogram for Ytre ringvei ble fastsatt av By- og stedsutviklingsutvalget 16. september 2021 i sak 192/2. Innspill som knytter seg spesielt til planprogrammet er ikke omtalt i dette dokumentet, da disse innspillene ble oppsummert og kommentert i vedlegg til planprogrammet.

Nye Veier
Thomas Kaaløy Jensen

Juni 2023

Leseveiledning for dokumentet:

<i>Tas til orientering:</i>	Innhold i merknaden tas som opplysning/informasjon.
<i>Tas til etterretning:</i>	Benyttes der tiltakshaver vil etterkommet merknaden i planarbeidet.
<i>Tas ikke til følge:</i>	Benyttes der tiltakshaver ikke vil følge opp merknaden.
<i>Dette medfører ikke riktighet:</i>	Benyttes der merknaden beror på feiltolkning.

Innhold

1	Oversikt merknader	5
2	Oppsummering merknader tematisk.....	10
3	Oppsummering merknader enkeltvis	15
4	Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Otra.....	117
5	Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Bjørndalen	128
6	Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Øygardsvannene	135
7	Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Mjåvann nord	154
8	Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Grauthellerheia og Mjåvann vest.....	162
9	CEEQUAL-tabell.....	176

1 Oversikt merknader

1.1 Merknader til planoppstart og høring planprogram

Offentlige instanser

- A1 Statsforvalteren i Agder (27.05.2021)
- A2 Statens vegvesen (31.05.2021)
- A3 Agder fylkeskommune (fylkesutvalget 08.06.2021)
- A4 Norges vassdrags- og energidirektorat (02.06.2021)
- A5 Mattilsynet (31.05.2021)
- A6 Bane NOR (20.05.2021)
- A7 Fiskeridirektoratet region sør (27.04.2021)
- A8 Statsbygg (05.05.2021)
- A9 Agder og Telemark bispedømme (26.05.2021)
- A10 Kristiansand kirkelig fellesråd (27.05.2021)
- A11 Kystverket (31.05.2021)
- A12 Direktoratet for mineralforvaltning (31.05.2021)
- A13 Avinor (31.05.2021)
- A14 Sørlandet Sykehus HF (27.05.2021)

Næringsorganisasjoner og bedrifter

- B1 Sørlandets Europakontor AS (05.05.2021)
- B2 Norcem AS (19.05.2021)
- B3 Kristiansand Næringsselskap AS (20.05.2021)
- B4 Ringknuten Pukkverk AS/Ring Eiendom AS (19.05.2021)
- B5 Kristiansand Havn (20.05.2021)

- B6 Dalaneveien 37 AS (25.05.2021)
- B7 Vigeveien 25 AS (25.05.2021)
- B8 Bjarne Johansen Bil-Demontering AS (28.05.2021)
- B9 St1 Norge AS (28.05.2021)
- B10 Asbjørnsen Holding AS (31.05.2021)
- B11 Byggmo Eiendom AS (31.05.2021)
- B12 Frampeik AS m.fl. (27.05.2021)

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

- C1 Christianssands Byselskab (29.04.2021)
- C2 Kongsgård II Velforening (19.05.2021)
- C3 Otra Laxefiskelag (21.05.2021)
- C4 Christianssand klatreklubb (27.05.2021)
- C5 Kongsgård 1/Vige Velforening (28.05.2021)
- C6 Dalane Velforening (30.05.2021)
- C7 Dalane Borettslag (28.05.2021)
- C8 Fidjemoen Velforening (28.05.2021)
- C9 Elgstien Velforening (31.05.2021)
- C10 Fremtiden i våre hender (31.05.2021)
- C11 Studentorganisasjonen i Agder (31.05.2021)
- C12 Randesund bydelsråd og Aksjonsgruppen NEI til
Container- og Industrihavn i Kongsgård-Vige
(31.05.2021)
- C13 Seniorrådet i Kristiansand kommune (31.05.2021)

C14 Gimlevang velforening (31.05.2021)

Grunneiere, naboer, andre interessenter

D1 Stig Andre Kalleklev (19.04.2021)
D2 Gjøran Johnsen Salmonsens (19.04.2021)
D3 Odd Von Porat Fiane (19.04.2021)
D4 Arne Johan Eriksen (19.04.2021)
D5 Arvid Rosseland (19.04.2021)
D6 Jørn Olav Rud (21.04.2021)
D7 Steffen Borgar Løvdahl (26.04.2021)
D8 Per Klepsland (28.04.2021)
D9 Benedikte Løvdahl Nilsen (29.04.2021)
D10 Anette Skeime (30.04.2021)
D11 Tor Olve Mørch (10.05.2021)
D12 Kåre Haugeland (11.05.2021 og 28.05.2021)
D13 Marianne Sjuls (12.05.2021)
D14 Mai Thanh Tam Thi (18.05.2021)
D15 Norman Ugland (18.05.2021)
D16 Eirik Hodnemyr (19.05.2021)
D17 Teodor Gunnar Rafoss (20.05.2021)
D18 Pavel Omelchenko (20.05.2021)
D19 Espen Lomeland (24.05.2021)
D20 Gunn Aageland Hervold (24.05.2021)
D21 Bjarne Larsen (24.05.2021)

D22 Tove Hauge (27.05.2021)
D23 Tom Erik Pedersen (25.05.2021)
D24 Bård Torjussen og Anette Hansen Myren (26.05.2021)
D25 Arne Birger Sjursø m.fl. (25.05.2021)
D26 Dagfinn og Bodil Berntsen (26.05.2021)
D27 Eva Gunhild Rødli (27.05.2021)
D28 Unni Berge og Osmund Olsen (27.05.2021)
D29 Kari Skår Dahl og Jan Erik Mandelid (29.05.2021)
D30 Øivind Monsen Nyvoll (29.05.2021)
D31 Elisabeth Bryn (30.05.2021)
D32 Nina Børrestad og Ole Morten Helland (30.05.2021)
D33 Oda Rønholt Nilsen (30.05.2021)
D34 Anne Karin og Sigmund Ro (31.05.2021)
D35 Trond Torjussen (31.05.2021)
D36 Asbjørn og Martha Torjussen (28.05.2021)
D37 Ellen Marie Næss Hald (31.05.2021)
D38 Thomas Eikeland Fiskå (31.05.2021)
D39 Eli-Marie Danbolt Drange (31.05.2021)
D40 Rune Torjussen (31.05.2021)
D41 Thor Kristian Hanisch (31.05.2021)
D42 Ola Dahl (31.05.2021)
D43 Joakim Hauge m.fl. (31.05.2021)
D44 Idar Støwer (31.05.2021)
D45 Kine Ljosdal (31.05.2021)

1.2 Merknader til utvidet planområde ved Otra

Offentlige instanser

- E1 Opplysningvesenets fond (28.09.2021)
- E2 Statsforvalteren i Agder (29.09.2021)
- E3 Bane NOR (30.09.2021)
- E4 NVE (12.10.2021)
- E5 Kystverket (12.10.2021)
- E6 Direktoratet for mineralforvaltning (14.10.2021)
- E7 Mattilsynet (15.10.2021)
- E8 Statens vegvesen (25.10.2021)

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

- F1 Prestheia borettslag (14.10.2021)
- F2 Naturvernforbundet i Kristiansand (20.10.2021)
- F3 Dalane velforening (20.10.2021)
- F4 Randesund bydelsråd (21.10.2021)
- F5 Studentorganisasjonen i Agder (20.10.2021)

Grunneiere, naboer og andre interessenter

- G1 Svein Kaldestad (24.09.2021)
- G2 Leif Roger Frøysaa (24.09.2021)
- G3 Alexander Ose (26.09.2021)
- G4 Tormod Wallem Anundsen (27.09.2021)
- G5 Arvid Rosseland (01.10.2021)
- G6 Svein Kr Nikolaysen (03.10.2021)
- G7 Jens Freuchen (12.10.2021)
- G8 Steffen Borgar Løvdahl (16.10.2021)

- G9 Benedikte Løvdahl Nilsen (18.10.2021)
- G10 Stian Rasmussen (18.10.2021)

1.3 Merknader til utvidet planområde ved Bjørndalen

Offentlige instanser

- H1 Bane NOR (04.02.2022)
- H2 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (08.02.2022)
- H3 NVE (23.02.2022)
- H4 Statens vegvesen (25.02.2022)
- H5 Agder fylkeskommune (01.03.2022)
- H6 Statsforvalteren i Agder (07.03.2022)

Grunneiere, naboer og andre interessenter

- I1 Tor Even og Nina Cecilie Kristensen (07.02.2022)
- I2 Arvid Rosseland (08.02.2022)
- I3 Oluf Christian Bøckman (08.02.2022)
- I4 Holger Hott (10.02.2022)
- I5 Indra Laetitia Simhan (13.02.2022)
- I6 Thomas Eckhard Hundhausen (13.02.2022)
- I7 Benedikte Løvdahl Nilsen (16.02.2022)
- I8 Nils Besse Andersen (19.02.2022)
- I9 Øivind Homleid (25.02.2022)

1.4 Merknader til utvidet planområde ved Øygardsvannene

Offentlige instanser

- J1 Direktoratet for mineralforvaltning (01.03.2022)
- J2 Agder fylkeskommune (01.03.2022)
- J3 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (08.02.2022)
- J4 Statens vegvesen (02.03.2022)
- J5 Mattilsynet (03.03.2022)
- J6 Statsforvalteren i Agder (07.03.2022)
- J7 NVE (04.03.2022)

Næringsorganisasjoner og bedrifter

- K1 Mjåvann industriområde AS m.fl. (02.03.2022)

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

- L1 Naturvernforbundet i Kristiansand (21.02.2022)
- L2 Allianseidrettslaget I K Våg, Løypeutvalget (02.03.2022)
- L3 Forum for natur og friluftsliv Agder (03.03.2022)
- L4 Vågsbygd Vel (03.03.2022)

1.5 Merknader til utvidet planområde ved Mjåvann nord

Offentlige instanser

- M1 Statsforvalteren i Agder (18.05.2022)
- M2 Agder fylkeskommune (03.05.2022)
- M3 Statens vegvesen (24.05.2022)
- M4 Mattilsynet (11.05.2022)
- M5 Direktoratet for mineralforvaltning (12.05.2022)
- M6 Agder Energi Nett AS (16.05.2022)
- M7 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (26.04.2022)
- M8 NVE (04.05.2022)

Næringsorganisasjoner og bedrifter

- N1 Frampeik AS og Eikelia AS (16.05.2022)
- N2 Mjåvann Næringsbygg AS, m.fl. (07.05.2022)
- N3 HPT Eiendom AS (28.04.2022)

1.6 Merknader til utvidet planområdet ved Grauthellerheia og Mjåvann vest

Offentlige instanser

- O1 Bane NOR (15.05.2023)
- O2 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (10.05.2023)
- O3 Norsk maritimt museum (30.05.2023)
- O4 Mattilsynet (31.05.2023)
- O5 Agder fylkeskommune (02.06.2023)
- O6 Statens vegvesen (05.06.2023)
- O7 Statsforvalteren i Agder (13.06.2023)
- O8 NVE (03.06.2023)

Næringsorganisasjoner og bedrifter

- P1 Næringsforeningen i Kristiansandsregionen (22.05.2023)

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

- Q1 Allianseidrettslaget I K Våg, Løypelaget (30.05.2023)
- Q2 Naturvernforbundet i Kristiansand (02.06.2023)

Grunneiere, naboer og andre interessenter

- R1 Glenn Seland og Halvor Fjermeros (02.06.2023)

2 Oppsummering merknader tematisk

2.1 Innledning

Det har total kommet inn 158 merknader. Det er grunneiere, naboer og andre interessenter som har stått for de fleste uttalelsene med 68 innkomne merknader. Innenfor denne grupperinger er privatpersoner boende i Vige og Dalane sterkt representert. Dette var forventet, da det er planlagt dagsone i Vige og Dalane som vil gi mest påvirkning på lokalt bomiljø, samt at det for disse områdene er utarbeidet løsninger som avviker fra kommunedelplan for Ytre ringvei.

Enkelte temaer har gått igjen i mange av merknadene på tvers av grupperingene. Disse hovedpunktene er listet opp tematisk under, med de viktigste momenter svart ut.

2.2 Grunnerverv

Det er mange som har etterlyst mer informasjon om deres eiendom vil bli innløst, eller lurte på når de vil få beskjed, dersom deres eiendom blir direkte berørt av tiltaket. Det er også flere som påpeker at de ønsker kompensasjon eller erstatning for verdiforringelse som følge av tiltaket, og mange som påpeker at de frykter verdiforringelse.

Nye Veier har stor forståelse for at tiltaket vil kunne ha negative konsekvenser for enkeltpersoner og familier og at en ønsker mer informasjon. Det er først ved vedtatt reguleringsplan at Nye Veier får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneiere direkte.

Dersom eiendommer berøres fysisk av selve veianlegget vil grunneieren ha krav på erstatning. Det at en får veien nærmere, får støy, innsyn, anleggsvirksomhet, osv., som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse, medfører som hovedregel ikke erstatning. Dette betraktes som alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet som viser at nabolovens tålegrense, det vil si hvor mye en nabo

må tåle av tiltak som påvirker dennes eiendom, er svært høy. Dette gjelder spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se eget kapittel for tema støy.

2.3 Støy

Når det gjelder støy er det mange som ønsker mer informasjon om hvordan støybildet blir. Videre lurer de på hvordan Nye Veier forholder seg til summen av støy fra Ytre ringvei og andre byggetiltak omkring og hvilke avbøtende tiltak som vil bli iverksatt.

Støy er et av temaene som er utredet i reguleringsplanarbeidet, etter støyretningslinjen T-1442/2021. Se Fagrapport støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård/Vige.

Reguleringsplanen viser hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som støyskjerm. Støyberegningen viser effekten av støytiltakene. Enkelte eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak. De lokale støytiltakene fastsettes endelig i forbindelse med byggeplanfasen. Konsekvenser av støyende virksomhet i anleggsperioden er utredet i Fagrapport støy i anleggsfasen.

2.4 Luftforurensing

Det har vært flere innspill fra grunneiere, naboer og andre interessenter som etterlyser mer informasjon rundt luftforurensning og i hvilken grad man vil ta stilling til summen av både ny Ytre ringvei, dagens situasjon og andre fremtidige tiltak i området.

Det er gjennomført vurderinger av lokal luftkvalitet som del av reguleringsplanarbeidet. Se Fagrapport luftkvalitet. Retningslinjer for behandling av luftkvalitet T-1520 er lagt til grunn. Luftkvaliteten ved tunnelåpninger er viet spesiell oppmerksomhet og det er redegjort for avbøtende tiltak som skal vurderes i byggeplanfasen. Påvirkning fra fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert.

2.5 Trafikk

Mange av grunneierne og interessegruppene er bekymret for økt trafikkbelastning nært eksisterende boligområder som følge av etablering av kryssområdene på Vige og Dalane. Det er også flere som påpeker at trafiksikkerheten og fremkommeligheten må ivaretas gjennom anleggsfasen, spesielt med tanke på barn og unge.

Trafikale forhold er utredet i Fagrapport trafikale og prissatte konsekvenser. Fagrapport infrastruktur beskriver de trafikale løsningene, fremkommelighet og forhold for kollektivtrafikk. Fremtidig beregnet trafikksituasjon er lagt til grunn for beregninger av støy, klimautslipp og luftforurensing.

2.6 Rystelser/vibrasjoner

Flere grunneiere har kommet med innspill hvor de uttrykker bekymring rundt rystelser og hvordan dette vil påvirke deres eiendom.

Under anleggsperioden vil enkelte eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser eller vibrasjoner fra tunnelen.

2.7 Konsekvensutredningen generelt

Det er generelt mange som påpeker at de savner utredninger og mer informasjon om tiltakets påvirkning på natur og bomiljø.

Konsekvensutredningen var ikke utarbeidet ved varsling av planoppstart og høring av planprogrammet. Den har vært arbeidet med i etterkant og følger nå planforslaget til politisk behandling og høring/offentlig ettersyn.

2.8 Massehåndtering / utfylling i Vige

Spørsmål knyttet til massehåndtering generelt, og utfylling i Vige spesielt, har gått igjen i flere merknader.

Planen redegjør både for hvordan driving av tunnelen skal skje og hvordan man skal håndtere overskuddsmassene fra veiutbyggingen. Fagrapport anleggsgjennomføring beskriver hvordan drivekonseptet er planlagt og hvordan anleggsgjennomføringen skal foregå. Ulike alternativer for håndtering av overskuddsmasser og virkningene av disse er vurdert i Fagrapport massedisponering.

Utfylling i Vige som er nødvendig for opparbeiding av veiltaket og stabiliserende motfylling er konsekvensutredet. Det har i forbindelse med planarbeidet vært sett på løsninger for om overskuddsmassene fra veiutbyggingen kunne brukes til opparbeiding av fremtidig havneformål i Kongsgård/Vige. Nye Veier og Kristiansand Havn har ikke kommet frem til en avtale for en slik løsning. Kristiansand Havn har sendt inn planforslag til politisk behandling. Formannskapet vedtok i møte 21.06.2023 og legge planen ut på offentlig ettersyn/høring.

Reguleringsplanen for Ytre ringvei legger til grunn at overskuddsmassene kan plasseres på arealer vest for Grauthelleren. Reguleringsplanen innehar to alternativer for håndtering av overskuddsmassene. Alternativ A består av lokalitetene Øygardsvatnet og restkapasitet i regulert massedeponi D og E, i gjeldende reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» (plan-ID 1452). Alternativ B består av lokalitetene Grauthellerheia, Mjåvann vest og restkapasitet i regulert massedeponi D og E, i reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» (plan-ID 1452). Områdene er foreslått regulert til LNF.

2.9 Forholdet til kommunedelplan Ytre ringvei

Mange innspill omhandler forhold omkring detaljreguleringen og den vedtatte kommunedelplanen for Ytre ringvei. Det har kommet innspill som peker på at nytt konsept presentert i varsel om oppstart og planprogram medfører store endringer fra vedtatt kommunedelplan. Det stilles spørsmål til om silingsnotat gir nok grunnlag for å anbefale ønsket konsept.

Da Nye Veier tok over Ytre ringvei-prosjektet startet man et optimaliseringsprosjekt og ytterligere grunnundersøkelser. Det ble slått fast at tidligere konklusjon i kommunedelplan for Ytre ringvei om at man ikke kan krysse under Otra var feilaktig. Ved å krysse under Otra kan hovedløpet for ringveien ligge i tunnel mellom Vige og Grauthelleren, noe som vil spare store naturområder for inngrep og føre til at færre vil oppleve konsekvenser knyttet til støy og luft.

Det har også vært svært viktig å finne en trasé som i størst mulig grad er samfunnsøkonomisk lønnsom. Det vil si en mest mulig effektiv trasé, hvor kostnadene av utbygging ikke overgår nytteverdien av veien. Det blir da viktig å finne en trasé som gjør at en får ledet mer trafikk ut av Kristiansand sentrum, samt en trasé som samlet sett er skånsom både med tanke på natur, klima og nærmiljø. I de planlagte dagsonene vil også forutsetninger som omhandler geometri og veinormaler og trafikkavvikling under utbygging være førende for hvilke løsninger som kan foreslås. Det jobbes med å se på ulike løsninger, for å sikre en løsning som både er hensiktsmessig og skånsom.

Kommunedelplanen har et kryssområde i Vige, kort dagsone på bru over Otra, kryss i dagen ved bussgarasjene i Dalane og kryss ved Grauthelleren. Reguleringsplanen for Ytre ringvei baserer seg på den vedtatte kommunedelplan for Ytre ringvei. Forskjellen er at krysset i Vige ligger sør for eksisterende E18, i stedet for nord for E18, men i all hovedsak innenfor plangrensene for kommunedelplanen. Videre er det ingen dagsone ved Otra og i Dalane, bortsett fra 2 rundkjøringer som kobler krysset inne i tunnelen til rv. 9. Disse ligger sør for plangrensene for den vedtatte kommunedelplanen, og virkningen av dette løsningsforslaget er utredet i planarbeidet. Ved Grauthelleren er det bare mindre justeringer av løsningen i kommunedelplanen.

3 Oppsummering merknader enkeltvis

3.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A1	Statsforvalteren i Agder (27.05.2021)	a) Statsforvalteren er foreløpig positiv til flytting av kryssområde og tunnelpåhugg i Narviga til Vige og tunnel under Otra med kryss i fjell på Dalane. De vurderer at det vil ha mindre konsekvenser for landskap, friluftsliv og natur enn løsningene i vedtatt KDP. b) De ber om at avsatt naturområde i KDP for havneområdet nord videreføres i reguleringsplanen, samt at det sikres vanngjennomstrømning fra Vigebukta til Narviga.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Det er avklart med Statsforvalteren at naturområdet det henvises til er naturområde i sjø avsatt i kommunedelplan for Ytre ringvei. Naturområdet i sjø, dvs. kanalen som i dag sikrer vanngjennomstrømning mellom Narviga og Vige, videreføres ikke i reguleringsplanen for Ytre ringvei. Arealet skal fylles opp i forbindelse med etablering av veianlegget. Dersom en skulle beholdt kanalen ville den måtte forlenges. Det er vurdert at det er høye kostnader ved en slik løsning og usikkert om det ville sikret tilstrekkelig vannutskiftning. Se Fagrapport vannmiljø

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) De ber om at kompenserende eller avbøtende tiltak i Grimsbekken innarbeides i plandokumentene og minner om at tiltak i vassdrag er søknadspliktig etter forskrift.	kapittel Planbeskrivelsen for nærmere omtale av temaet. Det er vurdert at tilstrekkelig vannutskiftning i Narviga kan ivaretas med f.eks. en pumpeløsning. Fellesbestemmelsene sikrer at vannkvaliteten i Narviga skal ivaretas. c) Tas til etterretning. Reguleringsbestemmelsene sikrer at det skal utarbeides en oppdatert miljøoppfølgingsplan for anleggs- og driftsfasen, det skal utarbeides overvåkningsplan av miljøtilstanden i berørte vannforekomster i anleggsfasen og 1 år inn i driftsfasen (med mulig forlengelse) og det skal utarbeides en tiltaksplan for vannhåndtering i anleggsfasen. Det er ikke ventet at tiltaket vil varig forringe miljøtilstanden i Grimsbekken, se Fagrapport vannmiljø. Det er lagt inn faresone for flom i Dalane i plankartet. Reguleringsbestemmelsene sikrer at det innenfor faresonen skal opparbeides fordrøyningsareal som reduserer flomtoppen til 20-årsflom i

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) De forutsetter at områdene avsatt med hensynssone naturmangfold ved Grauthelleren videreføres. <u>Vige</u> e) Statsforvalteren legger til grunn at det gjøres utredning og vurdering av planens virkninger etter vannforskriften § 12, herunder påvirkning på vannforekomster utenfor planområdet. De ber om tilstrekkelig detaljer til å kunne ta stilling til de samlede tiltakene, f.eks. må det fremgå pelet kaifront med begrenset behov for fyllingsfot i sjøområdene, eller utfylling med lang og slak fyllingsfot, og eventuelle behov for stabiliserende mot-fyllinger.	Grimsbekken, ut av planområdet, med 2 % eller mer. d) Tas til orientering. Varslingsgrensen berørte hensynssone for bevaring av naturmiljø (H560_1) i Detaljregulering for «E39 Kristiansand vest - Søgne øst» (plan-ID 1452). Området berøres ikke i reguleringsplanen for Ytre ringvei. e) Tas til etterretning. Det er gjort vurdering av vannforskriften § 12. Det er vurdert at tiltaket varig vil redusere vannforekomsten som Øygardsvatnet tilhører, ettersom en stor andel av vannarealet forsvinner. Nedstrøms Øygardsvatnet forventes det ikke varig forringelse av vassdraget, så lenge hydrologiske tiltak blir gjennomført som planlagt. I resterende vannforekomster forventes det ikke varig forringelse så lenge det settes inn avbøtende tiltak. Se Fagrapport vannmiljø for nærmere omtale og vurdering av § 12.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) De mener arbeidet med konsekvensanalyse for utfylling av havnearealer og konsekvensutredning for Ytre ringvei hører sammen, da mesteparten av massene planlegges disponert i Vige. Massehåndtering ble ikke konsekvensutredet for KDP for Ytre ringvei. g) Utredning av konsekvenser av massedisponering må inneholde detaljerte beskrivelser av utførelse, samt konsekvenser for planens influensområde. Herunder konsekvenser for mulig endret vanngjennomstrømming og endringer av hydrologiske og økologiske forhold i Topdalsfjorden. Forhold de ber om at klart fremkommer: salinitetsprofiler, tidevannspåvirkning, profiler av bunntopografi, mulige endringer i sirkulasjonsdyp og	f) Tas til orientering. Reguleringsplanen for Ytre ringvei legger opp til den utfylling i Vige som er nødvendig for å kunne tilrettelegge for veiltaket. Det vil si nødvendig utfylling i sjø for veien, samt mot-fylling i sjø for stabilisering av veiltaket. Planen viser i tillegg at overskuddsmassene fra veiutbyggingen kan plasseres vest for Grauthelleren. I alternativ A plasseres overskuddsmassene i Øygardsvatnet og i restkapasitet i regulert massedeponi D og E. Mens i alternativ B plasseres masseoverskuddet ved Grauthellerheia, Mjåvann vest og restkapasitet i massedeponi D og E. Massehåndteringen er en del av konsekvensutredningen. g) Tas til orientering. I løpet av planperioden har SINTEF og Norconsult på oppdrag fra Kristiansand kommune utredet konsekvenser av utfylling til havneformål i Vige og Kongsgårdbukta. Det er vurdert konsekvenser av mulig endret vanngjennomstrømming og mulige endringer i hydrologiske og

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		salinitet, oksygen i bunnvann og sirkulasjon/utskifting av denne, samt estuarine blandings-effekter og mulige effekter på aluminium og tilstandsformer til denne.	økologiske forhold i Topdalsfjorden. Denne utfyllingen er større enn nødvendig utfylling i forbindelse med veitiltaket. Resultatene er oppsummert i rapporten «Topdalsfjorden-Nåsituasjon for marine natur- og miljøforhold», utarbeidet i forbindelse med prosjekt i regi av Kristiansand havn. Fagrapport vannmiljø vedlagt reguleringsplan for Ytre ringvei vurderer mulig hydrologiske og økologiske konsekvenser av utfylling kun til veitiltaket. Dette inkluderer mulig endret vanngjennomstrømming og mulige økologiske konsekvenser i Narviga. I Øygardsvatnet, Grauthellerheia og Mjåvann vest er mulige hydrologiske konsekvenser for influensområdet vurdert i rapporten Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering. Beskrivelse av utførelse finnes i Fagrapport anleggsgjennomføring.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Glitre</u> h) Statsforvalteren ber om at edelløvskogslokalitet kartlegges på nytt, på bakgrunn av ny status for naturtypen og forekommende arter. i) Avhengig av resultatet fra konsekvensanalyse for massedisponering på Vige mener de at massedeponi på Glitre bør avgrenses ytterligere. Beparelser knyttet til bruk av området til massedisponering må klart komme frem og det må veies opp mot naturverdier, friluftsliv og adkomst til Baneheia. <u>Støy</u> j) De ber om støyanalyser for veiavsnitt som vil kunne få et vesentlig endret trafikkbilde og at ev. rekkefølgekrav knyttet til støysikring av påvirkete områder innarbeides i bestemmelsene.	h) Tas til orientering. Området på Glitre var en del av varslingsområdet for planarbeidet, med tanke på håndtering av masseoverskudd fra veiutbyggingen. Det ferdige planforslaget berører imidlertid ikke Glitre. i) Se svar punkt h. j) Tas til etterretning. Det er utført støyutredning. Se Fagrapport støy. Se for øvrig reguleringsbestemmelsene vedrørende støy.
A2	Statens vegvesen (31.05.2021)	a) E18 på Vige har høy ÅDT og det er mange syklistene på ekspressykelveien. Det er viktig at anleggsfasen får fokus, med tanke på trafikkavvikling, trafiksikkerhet og løsninger for kollektiv og myke trafikanter.	a) Tas til etterretning. Sykkelekspressveien blir ikke berørt av Ytre ringvei på annen måte enn at det bygges en bru for vestgående trafikk over sykkelekspressveien. I forbindelse med

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Det er viktig å se på kapasitetsprogram og utfordringer i krysset på Vige der fire felt skal flettes sammen med fire felt på eksisterende E18. c) For mange bilister kan rv. 9 bli raskeste vei til sentrum. Nye kryss vil endre trafikkmengden/fordelingen. Det må vurderes behov for bedre veikapasitet på rv. 9. Trafikk fra Vennesla vil sannsynligvis kjøre rv. 9 i stedet for	bygging av kjørebrua må sykkелеkspresveien legges om i en kortere periode. Utover dette vil sykkелеkspresveien kunne holdes åpne under hele anleggsperioden. b) Tas til etterretning. Det er beregnet trafikkmengder på veisystemet for år 2050. De planlagte løsningene legger til rette for gjennomgående gode avviklingsforhold langs Ytre ringvei. Alle kryssene (Grauthelleren, Dalane og Vige) er også funnet å ha tilfredsstillende kapasitetsreserve dersom de reelle trafikkmengdene skulle vise seg å bli høyere enn hva transportmodellkjøringene indikerer. Trafikkmengder og kapasitet for det nye veisystemet er omtalt detaljert i Fagrapport trafikale og prissatte konsekvenser. c) Tas til orientering. Se svar punkt b). Utførte følsomhetsanalyser antyder at kryssområdet i Dalane kan håndtere generell trafikkøkning på ca. 15 % utover

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		fylkesveinett. Og trafikkmengde på rv. 9 nord for krysset kan følgelig øke mye. d) Gang- og sykkelveitrafikk på rv. 9 må ivaretas.	forventet trafikkmengde i 2050 uten at det oppstår avviklingsproblemer av betydning. d) Tas til etterretning. Myke trafikanter vurderes som godt ivaretatt ved rv. 9 i Dalane. Det er regulert gang- og sykkelvei på vestsiden av rv. 9 i Dalane. Ved nordre rundkjøring er det også regulert gang- og sykkelvei på østsiden av rv. 9, for trygg forbindelse med kollektivholdeplass og industribygg på område regulert til industriformål (IND). Det er lagt opp til kryssingspunkter for gang- og sykkelveien i alle rundkjøringens armer.
A3	Agder fylkeskommune (fylkesutvalget 08.06.2021)	<u>Fylkesutvalget har vedtatt følgende:</u> 1. Fylkesutvalget er positive til at det igangsettes detaljregulering for strekningen E39 Ytre ringvei fra Vige til Grauthelleren i Kristiansand kommune. 2. Fylkesutvalget ser det som positivt at det er vurdert alternative løsninger for å optimalisere veilinen, redusere byggekostnadene og øke den samfunnsøkonomiske lønnsomheten	1) Tas til orientering. 2) Tas til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		3. Fylkesutvalget ber om at samfunnsnyttig bruk og plassering av overskuddsmasser nøye vurderes i det videre planarbeidet. 4. Fylkesutvalget oppfordrer Nye Veier til å vurdere planskilt kryssing for gang- og sykkelveien i kryssene mot riksvei 9 ved Dalane.	3) Tas til etterretning. Ulike massehåndteringskonsepter er vurdert, se Fagrapport massedisponering, hvor det er vurdert en rekke konsepter og landet på to alternativer, A og B, som er medtatt i planforslaget. Alle fagrapporter hvor det er relevant, tar for seg virkning på områder hvor det er foreslått å plassere overskuddsmasser fra veiutbyggingen. 4) Tas til orientering. Planskilt kryssing av rv. 9 i Dalane har blitt vurdert i planarbeidet. Beregnet fremtidig trafikkmengde er relativt lav og lavere enn trafikkmengden som utløser krav til planskilt kryssing. Kryssingspunktene er plassert nært rundkjøringene der kjørefarten er lav. Kryssingene er ikke en del av skolevei. Kryssing i plan gir minst høydeforskjell for myke trafikanter, og dermed minst sannsynlighet for villkryssing. Se Fagrapport infrastruktur for nærmere omtale.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		5. Fylkesutvalget forutsetter at veitunnelen ikke kommer i konflikt med mulig fremtidig jernbanetunnel fra Langemyr til ny havn på Kongsgård/Vige. 6. Fylkesutvalget ber om at øvrige planfaglige innspill innarbeides i planen <u>Øvrige planfaglige innspill/innspill til planprogrammet:</u> a) Det bes om at bruk og plassering av overskuddsmassene blir grundig vurdert. b) Kryssing i plan mellom gang- og sykkelvei og rv. 9 ved Dalane er i tråd med veinormal, med tanke på beregnet trafikk. Men Ytre ringvei skal fungere som omkjøringsvei, gang- og sykkelveien ligger langs en hovedinnfartsåre og er en del av nasjonal sykkelrute 3. Det bes derfor om at Nye Veier vurderer planskilt kryssing. c) Det forutsettes at overskuddsmasser ikke lagres slik at det stenger eller forhindrer tilgang til tursti og turveinettet. Det må utredes avbøtende tiltak om slik lagring må skje.	5) Tas til etterretning. Reguleringsplan for Ytre ringvei er ikke til hinder for en fremtidig jernbanetilknytning, slik den foreløpig er skissert til havn på Kongsgård/Vige. 6) Tas til orientering. a) Tas til etterretning. Se svar punkt 3. b) Tas til orientering. Se svar punkt 4. c) Tas til etterretning. Det er regulert inn turvei på sør- og østsiden av Øygardsvatnet, hvor reguleringsplanen for Ytre ringvei legger opp til håndtering av overskuddsmasser. Turveien er en videreføring av eksisterende regulert

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Det er positivt med informasjonsfilm rettet mot barn og unge. Grønt- og lekeområde for boligområdet på Dalane må ivaretas og ev. bruk av arealet må erstattes med tilsvarende. e) De er positive til bærekraftsmålene i prosjektet. f) Ytre ringvei vil bedre tilgjengelighet for bussanlegg på Dalane og vil være viktig beredskapsvei for kollektivtransporten ved hendelser på dagen europavei gjennom Kristiansand. Det ønskes dialog med Nye Veier sammen med Agder kollektivtransport AS vedrørende utforming av kryssløsninger, ev. holdeplasser, m.m. g) Nordre del av Grimsbekken ligger innenfor planområdet og denne er svært belastet av menneskelig påvirkning. Potensielle gyteområder for ørret må ivaretas. Bekken kan ha funksjon for ål, som er rødlistet.	turvei i plan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» (plan-ID 1452). Det er gjort en mindre justering av turveitraseen på sør- og østsiden av Øygardsvatnet for tilpasning til terreng. d) Tas til orientering. Lekeplassen nord for boligområdet i Dalane blir beholdt. e) Tas til orientering. f) Tas til orientering. Fylkeskommunen har deltatt i ekstern samarbeidsgruppe der løsninger for kollektivtransport (holdeplasser) i Dalane er presentert. Det har ikke vært dialog med Agder kollektivtransport AS direkte. g) Tas til orientering. Planlagt veiltak i Dalane vil føre til delvis flytting av Grimsbekken. Det er vurdert at Grimsbekken som lokalitet kan bli <i>noe forringet</i> og konsekvensen av dette vurderes som 1 minus (-). Se omtale i

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		h) Fysiske tiltak i vassdrag som kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer er søknadspliktig etter forskrift. i) Det er eldre bygningsmiljøer på Glitre innenfor planområdet og på Vige. På Glitre ligger Storheia hoppbakke som var i bruk mellom 1934-1980. j) Det ligger arbeiderboliger med stor verneverdi på Dalane. Det ønskes at bygningsmiljøet bevares. Det bes om dokumentasjon og enkel oppmåling og beskrivelser, spesielt dersom noe planlegges revet. k) Jernbaneverkstedet ved rv. 9 har høy kulturminneverdi og veitiltaket bør trekkes lengst mulig unna.	Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser, under temaet naturmangfold. h) Tas til etterretning. i) Tas til orientering. Området på Glitre var en del av varslingsområdet for planarbeidet, med tanke på håndtering av masseoverskudd fra veiutbyggingen. Det ferdige planforslaget berører imidlertid ikke Glitre. j) Tas til orientering. Boligområdet med tidligere arbeiderboliger i Dalane blir berørt ved at de lukkes noe inn som følge av tiltaket. Bruket Dalheim er regulert revet for etablering av søndre rundkjøring på rv. 9 og tilhørende sideareal. k) Tas til orientering. Krossen verksted/lokhall vurderes ikke som direkte berørt og påvirkning vurderes til

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		l) Kulturminnelovens undersøkelsesplikt må ivaretas i områdene som er markert med dagsoner. m) Det vises til flere mål fra Regionplan Agder 2030 som planarbeidet er i tråd med. n) Det legges til grunn at E18 og E39 samt rv. 9 beholdes som del av europaveinettet.	ubetydelig. l) Tas til etterretning. Området er registrert i regi av fylkeskommunen. Resultatet fra registreringen er oppsummert i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser, under tema kulturarv. m) Tas til orientering. n) Tas til orientering. Vegdirektoratet har besluttet at Ytre ringvei skal bli en del av E18. Ytre ringvei blir en forlengelse vestover av dagens E18 fra Vige/Varodden til Grauthellerenkrysset. Dagens E18 fra Vige/Varodden til Gartnerløkka/havna (ved sentrum) blir arm av E18. Dagens E39 fra Gartnerløkka/havna og vestover beholdes.
A4	Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) (02.06.2021)	a) For samferdselsanlegg som medfører tiltak i og ved vassdrag må virkninger av tiltak utredes og hensynet til vassdraget ivaretas. NVE mener samferdselsanlegg bør unngå utfylling i vann og vassdragsnære områder.	a) Merknad om utredning og hensyn til vassdraget tas til etterretning. Merknad om å unngå utfylling i vann tas til orientering. Det er tatt hensyn til

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Vannveier må krysses med god nok kapasitet, slik at fase for flom, erosjon og skred ikke øker. b) NVE ber om at innspill de ga i møte 25.11.2021 ved oppstart av planarbeidet tas med videre. <u>Innspill til planprogrammet og plandokumenter</u> c) Tunnel kan føre til utfordring med senkning av grunnvannstanden og innlekkasje av vann. Planarbeidet må vurdere om det er fare for drenering av grunnvannet. Det er positivt at det i planprogrammet står at det skal gjøres grunnundersøkelser med tanke på bergets beliggenhet, kvalitet på berg og løsmasser og hydrogeologiske undersøkelser.	stormflofare i Vige og flomfare i Dalane. Det er gjort beregninger av fremtidig nivå for stormflo og flom og anbefalt avbøtende tiltak. Se Fagrapport hydrologi og Risiko- og sårbarhetsanalyse. b) Tas til etterretning. Innspillene fra møte 25.11.2021 samsvarer i stor grad med det som er sendt inn i NVEs merknad ved varsel om oppstart. c) Tas til etterretning. Det er utarbeidet Fagrapport hydrogeologi som tar for seg tiltakets effekt på grunnvannsforhold og anbefalte tetthetskrav for tunnelen. Overordnet er det mer setningsømfintlige løsmasser i østre del av traseen som er sårbare for grunnvannssenkning. I vestre del av traseen går tunnelen igjennom flere høydedrag med tjern som er sårbare for grunnvannssenkning. Det anbefales overvåking grunnvannstand og vannstand i tjern før, under og etter anleggsperioden, slik at man kan iverksette ekstra tetttiltak ved behov.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Det er viktig at masseoverskudd ikke legges i raviner, bekkedaler og vassdrag. Virkninger av slike utfyllinger i vann og vassdrag må vurderes opp mot vannressursloven. I møte har problemstilling ved utfylling ved Vige og påvirkning på Topdalsfjorden blitt tatt opp. e) NVE mener det må vurderes hvordan massehåndtering skal foregå (drivemetode), fordi det kan medføre at område for massehåndtering må endres. NVE mener massehåndtering må løses som del av reguleringen. f) Det bes om at tiltakene som berører vassdrag og grunnvann, både i byggefase og permanent, beskrives og virkningene av tiltak vurderes i plandokumentene. g) Det må vurderes om tiltakene er konsesjonspliktig. Reguleringsplan kan erstatte konsesjon, dersom vassdragstiltakene er tilstrekkelig beskrevet, potensielle skade/ulempen for allmenne interesser er godt belyst og ivarettatt i planen.	d) Tas til etterretning. Områder for håndtering av overskuddsmasse på Øygardsvatnet, Grauthellerheia og Mjåvann vest er en del av planens konsekvensutredning. Det er gjort vurderinger mot vannressursloven. e) Tas til etterretning. Fagrapport anleggsgjennomføring gir beskrivelse av gjennomføringskonsept. Håndtering av overskuddsmasser fra veiutbyggingen er en del av reguleringsplanen. f) Tas til etterretning. Dette er vurdert i Fagrapport vannmiljø og Fagrapport hydrogeologi og Fagrapport hydrologi. g) Tas til etterretning. Nye Veier er av den oppfatning at beskrivelsen av tiltaket og vurderinger av konsekvensene av tiltaket er tilstrekkelig redegjort for i reguleringsplanen for Ytre ringvei, slik at reguleringsplanen ivaretar en ev. konsesjonsplikt.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		h) Det må vurderes om tiltakene kan medføre økt fare for flom og vassdragsrelatert skade for omkringliggende områder. i) Det er kvikkleire og sprøbruddmateriale i planområdet. Ved utfylling i sjø er det særlig viktig at sikkerhet mot skred vurderes og ivaretas i planmaterialet. Grunnforholdene må kartlegges også i områder for massehåndtering. Både permanente og midlertidige anlegg må vurderes. Det må gå frem av planmaterialet at tiltakene som planlegges ikke medfører økt fare for omkringliggende områder. j) NVE viser til sin nettside, veiledere og kartløsning.	h) Tas til etterretning. Teamet er utredet i Fagrapport hydrologi og Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering. i) Tas til etterretning. For utfylling i sjø i Vige er det foreslått etablering av motfyllingen for å oppnå kravene til stabilitet. Områdestabilitet og geotekniske tiltak er redegjort for i Fagrapport geoteknikk. Grunnforholdene er beskrevet og vurdert i Fagrapport ingeniørgeologi. Det er laget et eget notat med vurdering av områdene for lagring av overskuddsmasser: Geoteknisk vurdering av masselagringsområder. j) Tas til orientering.
A5	Mattilsynet (31.05.2021)	a) Dersom private vannforsyninger, som grunnvannsbrønner eller overflatevann, blir berørt av planen er dette et tema som bør hensyntas i videre planarbeid.	a) Tas til etterretning. Eksisterende brønner i tunnelens nærområde er omtalt i Fagrapport hydrogeologi. Nye Veier har kjennskap til brønner gjennom NGUs grunnvannsdatabase og høringsinnspill i planarbeidet. Men det kan eksistere flere energi- og grunnvannsbrønner enn det

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Ved tiltak på jordbruksareal kan det skje uønsket spredning av planteskadegjørere gjennom jordmasser som flyttes og med maskiner med rester av jord, frø og planter. Det er viktig at problemstillingen hensyntas i videre planarbeid. Berørte områder må utredes og det må ev. fastsettes avbøtende tiltak i bestemmelsene.	som er kjent per nå. Det anbefales derfor ytterligere kartlegging før anleggsstart. b) Tas til orientering.
A6	Bane NOR (20.05.2021)	a) Bane NORs arealer må reguleres til baneformål. Dersom kryssalternativ Dalane nord velges, må det reguleres tilstrekkelig areal til nytt spor. Dersom kryssalternativ Dalane sør velges, må ev. konsekvenser for Bane NORs anlegg for pukk med silo og spor beskrives. Bane NOR har GSMR-anlegg i heia nord for omformeren på Krossen. b) Det vises til minste avstandskrav mellom konstruksjoner, veier og stier og jernbanens infrastruktur, samt tidligere korrespondanse angående frihøyde veibro. Det må innhentes tillates fra Bane NOR dersom tiltak blir liggende mindre enn 30 meter fra spormidt. Tekniske planer med nærføring til jernbanen må fremlegges Bane NOR. Dette må sikres i bestemmelsene.	a) Tas til etterretning. Kryssalternativet DN ble valgt vekk i silingsprosessen. Adkomst til jernbanens anlegg i Dalane fra rv. 9 er ivaretatt. b) Tas til orientering. Det vil bli gravearbeid nærmere jernbanen enn 30 meter fra jernbanesporet i Dalane. Flere av disse sporene er buttspor. Tiltakene/ gravearbeidene vil foregå i samme område som det allerede er vei i dag.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Det må vurderes krav til gjerde mellom jernbanen og andre formål. Krav må fremgå av bestemmelsene. d) Dersom massedeponi ved Glitre ønsker ikke Bane NOR økt trafikk på planovergang, men foretrekker intern anleggsvei som ikke krysser jernbanen. Bane NOR ønsker å bli kontaktet rundt dette i planprosessen. e) Bane NOR har innspill som går på kryssalternativ Dalane nord og regulering av planskilt kryssing til Glitre. f) ROS-analysen må inneholde sikkerhetsforhold relatert til jernbanens stabilitet og konstruksjon, togtrafikk, kryssing av jernbanen og ferdsel i sporet, samt andre jernbanerelaterte temaer. g) Der veien krysser under jernbanen i tunnel må avstand mellom tunneltak og jernbanen samt geologiske rapporter om fjellets beskaffenhet fremlegges Bane NOR. h) Det opplyses om rutiner ved behov for stopp av togtrafikken.	c) Tas til orientering. Det er ikke vurdert at det er nødvendig med gjerde mot jernbanen. d) Tas til orientering. Overskuddsmasser fra veiutbyggingen vil ikke bli lagt ved Glitre. e) Tas til orientering. Kryssalternativet DN ble valgt vekk i silingsprosessen. f) Tas til orientering. ROS-analysen tilhørende planforslaget tar ikke for seg disse temaene. Temaene vil følges opp ved anleggsgjennomføringen. g) Tas til orientering. Løsningene er omtalt i Fagrapport ingeniørgeologi som følger med planforslaget på høring/offentlig ettersyn. h) Tas til etterretning.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Bane NOR har ingen merknad vedrørende jernbanens anlegg på Krossen og tidligere arbeiderboliger for jernbanen. j) Det vises til Bane NORs veileder for nasjonale interesser i planlegging og tekniske regelverk.	i) Tas til orientering. j) Tas til orientering.
A7	Fiskeridirektoratet region sør (27.04.2021)	a) Fiskeridirektoratet kan ikke se at planarbeidet berører deres interesser og har ingen merknader.	a) Tas til orientering.
A8	Statsbygg (05.05.2021)	a) Statsbygg er grunneier av Universitetet i Agder (UiA), campus Kristiansand. UiA er deres leietager. Planområdet og planlagt trasè ligger i tunnel under UiA. Statsbygg ønsker på sikt mulighet for å etablere energibrønner og at dette hensyntas. Dersom planarbeidet legger begrensninger på tiltak i grunnen ber de om tidlig dialog. b) Tiltaket er av stor regional betydning, og vil sikre forutsigbar og robust veitilknytning gjennom Agder og knytte arbeidsmarkeder i regionen tettere sammen. Samtidig innebærer det stort massoverskudd og anleggsperioden vil berøre mange. Statsbygg ønsker å holdes orientert, særskilt om forhold som berører dem og UiA.	a) Tas til orientering. Traseen er flyttet i etterkant av varsel om oppstart/høring planprogram. Tiltaket vil ikke være til hinder for etablering av energibrønner ved UiA campus Kristiansand b) Tas til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A9	Agder og Telemark bispedømme (26.05.2021)	a) Planlagt tunnel vil passere 400-500 meter fra Oddernes kirke. Kirken er bygget på 1100-tallet og fredet. Det bør utredes om rystelser fra sprengningsarbeid kan medføre skader og sprekker i mur. Tidligere tunnelarbeid og eventuelle tidligere skader må tas i betraktning. b) Tunneltraseen vil ikke ha noen betydning for kirkene den passerer visuelt sett. Det bør utredes om grunnvannsforhold og rystelser kan påvirke Oddernes kirke, kirkested og gravplass.	a) Tas til orientering. Tunnelen ligger ca. 900 meter fra Oddernes kirke og det er derfor ikke gjort egne utredninger for rystelser på kirken. I anleggsfasen kan det settes egne rystelseskra for kirken, og monteres rystelsessensorer i tilknytning til bygget. b) Tas til orientering. Før bygging av tunnelen vil det utføres bygningsbesiktigelser av bygninger innen en gitt avstand til tunneltraseen samt for bygninger nært traseen som er spesielt følsomme for vibrasjoner. Det vil utarbeides vibrasjonskrav som må overholdes av entreprenør under bygging av tunnelen. Vibrasjonsmålere vil monteres på bygninger for å overvåke faktiske vibrasjoner. Det utføres en hydrogeologisk vurdering av grunnvannsforhold og potensiale for setninger og innlekkasjekrav settes for tunnelen for å unngå negative konsekvenser av grunnvannssenkning.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A10	Kristiansand kirkelig fellesråd (27.05.2021)	a) Kristiansand kirkelig fellesråd viser til uttalelse fra Agder og Telemark bispedømme og gir sin tilslutning til denne.	a) Tas til orientering.
A11	Kystverket (31.05.2021)	a) Kystverket forutsetter at veianlegget utformes slik at havne- og næringsarealer i Kongsgård/Vige sikres god tilkomst til hovedveinettet og god trafikkavvikling. Dette gjelder også i anleggsperioden. Dersom dette ikke ivaretas, vurderer Kystverket innsigelse ut fra hensynet til effektiv og tilgjengelig sjøtransport. b) Kystverket mener endringen fra KDP i Vige er stor og stiller spørsmål om silingsnotatet gir grunnlag for å ta stilling til dette. Veiløsning vil permanent beslaglegge havne- og næringsareal, som de ikke er kjent med at vil være mulig å relokalisere. Det forventes at konsekvenser for etablert og planlagt havne- og næringsvirksomhet gjøres rede for. Dersom planforslaget kommer i konflikt med effektiv havnevirksomhet vurderer Kystverket innsigelse.	a) Tas til etterretning. Havne- og næringsarealer i Vige vil få adkomst ivaretatt i anleggsperioden og i permanent situasjon. Kristiansand havn har utarbeidet eget forslag til detaljreguleringsplan for havneområdet i Kongsgård/Vige. b) Tas til orientering. Nye Veier er bevist på at planlagte veifyllinger vil komme i berøring med eksisterende kaianlegg i Vige. Det er derfor lagt vekt på å utforme reguleringsplanen på en måte som sikrer at kaifunksjonen kan opprettholdes i fremtidig situasjon, gjennom et nytt kaianlegganlegg innenfor felt o_H3, frem til planer for utvikling av havnearealene er realisert. Reguleringsplanen for Ytre ringvei reduserer ikke lengde på kaifront eller areal avsatt til havneformål i kommunedelplan for havneområde nord, Kongsgård-Vige.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Areal på Ringknuten som foreslås brukt til massehåndtering beslaglegger havnearealer og kan skape støy- og støvplager. Dersom det legges til rette for massehåndtering ved Ringknuten, vil Kystverket vurdere innsigelse ut ifra hensynet til effektiv havnevirksomhet. d) Dersom det likevel planlegges bru over Otra forutsettes det at det blir like stor seilingshøyde som eksisterende broer. De minner om at broer krever tillatelse av Kystverket. e) Kystverket forventer at Ytre ringvei ikke er til hinder for fremtidig jernbanetilknytning til havneområdet i Kongsgård. f) Kystverket forutsetter at planarbeidet skjer i samråd med Kristiansand Havn HF.	c) Tas til etterretning. Arealet på Ringknuten er ikke regulert i planen. d) Tas til orientering. Det er ikke aktuelt med bru over Otra. e) Tas til etterretning. Valgt veitrasé er ikke til hinder for fremtidig jernbanetilknytning slik den foreløpig er skissert til Kongsgård/ Vige. f) Tas til etterretning. Nye Veier har hatt dialog med Kristiansand Havn i reguleringsplanarbeidet.
A12	Direktoratet for mineralforvaltning (31.05.2021)	a) Planområdet berører pukkforekomsten Ringknuten som har nasjonal betydning. Det har vært masseuttak som ble avsluttet og sikret i 2019. Arealet er avsatt til havneområde i kommunedelplan. Etter det DMF forstår, er forekomsten ferdig utdrevet. Det skal likevel fremgå av	a) Tas til orientering. Arealet på Ringknuten er ikke regulert i planen.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		planen om ressursen er ferdig utdrevet, og hvilke konsekvenser tiltaket vil ha for forekomsten. Vurderinger av forekomsten som inngår i overordnede planer må refereres til. Dersom det planlegges tiltak som vil ytterligere båndlegge forekomsten skal dette også fremkomme av vurderingene. b) Planområdet berører grusforekomsten Gimlemoen som har liten betydning ifølge NGUs database. DMF vurderer ev. fremtidig uttak som lite sannsynlig, men det bør likevel vurderes i hvilken grad nye tiltak berører forekomsten og ev. konsekvenser av dette. c) DMF viser til relevant lovverk og digital kartløsning.	b) Tas til etterretning. Planen berører ikke grusforekomsten på Gimlemoen. c) Tas til orientering.
A13	Avinor (31.05.2021)	a) Dagområdet ved Vige berører restriksjonsplanen for Kristiansand lufthavn. Restriksjonshøyden ligger på kote 62,5-110 moh. Siden E18 ved Vige ligger på kote 4-10 moh antar de at tiltakene ikke berører restriksjonsplanen. b) Avinor ber om at det legges inn bestemmelse vedrørende restriksjonsplanen for Kristiansand lufthavn, varslingsrutiner ved sprengningsarbeider i anleggsperioden og farlig eller villedende belysning. c) Planområdet berøres ikke av flystøysoner for flyplassen.	a) Tas til orientering. Planlagte tiltak berører ikke restriksjonsplanen. b) Tas til etterretning. Det er ikke lagt inn bestemmelser vedrørende restriksjonsplanen ettersom planlagte tiltak ikke berører denne. c) Tas til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
A14	Sørlandet Sykehus HF (27.05.2021)	a) Sykehuset har deltatt i to møter angende planarbeidet og har gitt innspill som de repeterer her. b) Sykehusets bygninger varierer i alder og beskaffenhet. Byggene og aktivitetene er sensible for støy. Det nevnes en rekke spesialutstyr som alltid må være i funksjon. I forbindelse med slikt omfattende tiltak må det påberegnes restriksjoner med hensyn til rystelser, vibrasjon og støy. Tiltaket vil være nært psykiatrisk sykehusbygg, under oppføring. Sykehuset forutsetter at rystelsesmålinger foretas i nødvendig omfang.	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. Traseen for Ytre ringvei er flyttet i etterkant av varsel om planoppstart, for å ta best mulig hensyn til Sørlandet sykehus. Det er utarbeidet notat Vibrasjoner fra tunnelsprengning for E18 Ytre ringvei med beregninger og vurderinger knyttet til rystelser i grunnen som kan påvirke bygninger og sykehusets sensitive utstyr samt vurderinger knyttet til utløsning av kvikkleireskred. Det er konkludert med at: «Vibrasjonene kommer til å bli merkbare, men det forventes ikke skade på bygninger eller utstyr. Generelt er vibrasjoner fra sprengning kraftig nok til at alt vibrasjonssensitivt arbeid på sykehuset bør stanses under sprengningssalvene. Fast tidspunkt og varsling mellom sykehus og sprengningsentreprenør er derfor nødvendig. Dataanlegg og spesielt utstyr, slik som utstyr for laseroperasjoner, pleier å være sensitive overfor

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Området over tunnelene er klassifisert som kvikkleiresoner. Sykehuset er bekymret for hvilke konsekvenser rystelser fra anleggsarbeidet vil påføre kvikkleireforekomsten under sykehusbebyggelsen. Dette forhold må påaktes særskilt. d) Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune eier dammer i Baneheia. Det er utført flomberegninger ved dambrudd som indikerer flomnivå mer enn 100 ganger større enn alminnelig 1000 års flomberegning for nedbør. Dette vil potensielt ha svært betydelige konsekvenser for flere av sykehusbyggene. e) Tunnelene må ikke gi begrensninger for egen utvikling av sykehusområdet. f) Ambulansetjenestens utrykningsmønster vil kunne påvirkes. Adkomst for ambulanspersonell i forbindelse	vibrasjoner. Vi anbefaler å sette en vibrasjonsgrense på VC-A for slikt utstyr, eller andre grenseverdier spesifisert av produsentene. Det må utføres vibrasjonsmålinger på bygninger med vibrasjonssensitivt utstyr.» c) Tas til etterretning. Det forventes ikke at sprengningsarbeidene, med størrelse på salver forutsatt i notat Vibrasjoner fra tunnelsprengning for E18 Ytre ringvei, vil forårsake utløsning av kvikkleireskred. d) Tas til etterretning. Gjennom planarbeidet er traseen flyttet betydelig lenger nord og disse dammene vurderes ikke å bli påvirket og dermed heller ikke medføre konsekvenser for sykehuset. e) Tas til orientering. Tunnelen begrenser ikke utvikling av sykehusområdet. f) Tas til orientering. Temaet er vurdert i rapporten Risiko- og sårbarhetsanalyse. For et fremtidig utbygget veisystem

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		med ulykker må planlegges godt. Begge deler bør skje i samarbeid med Sykehusets prehospitale miljø.	vurderes fremkommeligheten for nødetater å være god. Ny E18 Ytre ringvei vil også flytte gjennomgangstrafikk bort fra eksisterende veinett gjennom Kristiansand slik at fremkommeligheten også her vurderes å bli forbedret. Når det gjelder anleggsperioden vil den i stor grad foregå uten å forstyrre eksisterende trafikkbilde. Dette gjelder derimot ikke i dagsonene og spesielt i Vige. Her må det foregå dialog mellom utrykningstjenesten og entreprenør i forbindelse med anleggsgjennomføringen. I tillegg må det sikres adkomst til riggområdet i tunnel.

3.2 Næringsorganisasjoner og bedrifter

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B1	Sørlandets Europakontor (05.05.2021)	a) Sørlandets Europakontor har ingen uttalelse i saken.	a) Tas til orientering.
B2	Norcem AS (19.05.2021)	a) Norcem har siloanlegg for sement i Vige Havnevei 20, gnr/bnr 47/60, som de har drevet siden 1992. Anlegget er viktig og veldrevet, med stor kapasitet for levering av sement til byggeprosjekter i Agder, og tidvis utover dette. b) Norcems skip legger til kai, sement losses gjennom rør i kulvert frem til siloene hvor sementen lagres. Lossing av sement fra skip som kan legge til kai i umiddelbar nærhet, er en ubetinget nødvendighet. Norcem har sikret kaitilkomst med tinglyst erklæring på gnr/bnr 47/13 og 23. Utfylling som hindrer Norcems skip å legge til kai vil være i strid med tinglyst rett. c) Bulktiler opp til 25 m, med krav til stor svingradius, laster sement fra silo for utkjøring til kunder. Kjørebane for bulktiler til/fra silo skjer også over Norcems naboeiendommer. Norcem har sikret atkomst med tinglyst erklæring på gnr/bnr 47/13, 23 og 28 samt 42/203. Dersom	a) Tas til etterretning. Nye Veier har vært i dialog med Norcem gjennom planarbeidet. Reguleringsplanen for Ytre ringvei legger opp til at Norcem kan fortsette sin virksomhet i Vige. b) Tas til etterretning. Det nye Vigekrysset kommer i konflikt med dagens kaianlegg i Vige. Reguleringsbestemmelsene for Ytre ringvei sikrer at det kan etableres kai innenfor felt o_H3 og o_H5 i plankartet. c) Tas til etterretning. Ny adkomst til Norcem sin silostasjon etableres fra Vige havnevei vest for ny rundkjøring. Utforming av veifylling, mur og areal for å redusere solblending langs sørsiden av Ytre ringvei forutsetter et kjøremønster

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		nytt veianlegg med riggområde hindrer nødvendig kjøreareal vil det være i strid med tinglyst rett. d) Norcem ser frem til en dialog og at de blir hensyntatt.	for lastebiler gjennom siloene fra sør mot nord i forbindelse med lasting av sement. d) Tas til orientering.
B3	Kristiansand Næringsselskap AS (20.05.2021)	a) Kristiansand Næringsselskap (KNAS) viser til dialog og møte med Nye Veier. De har forstått at traséen i Vige er endret og at det vil påvirke Shellstasjonen. KNAS støtter traséendringen slik at veien blir mer kostnadseffektiv og billigere å bygge. b) De legger til grunn økonomisk kompensasjon for påvirkning på deres tomter og ber om å holdes oppdatert slik at de kan informere leietakere. c) De ber om at veitrafikkstasjonen til St1 Norge (Shell) blir ivaretatt slik at det også i fremtiden kan tilbys veitrafikanttjenester i Vige. De viser til uttalelsen fra St1 Norge AS.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. I reguleringsplanen for Ytre ringvei har Nye Veier prioritert veiløsningen i Vige fremfor andre funksjoner.
B4	Ringknuten Pukkverk AS/Ring Eiendom AS (19.05.2021)	a) Ringknuten Pukkverk har vært det eneste stasjonære pukkverket i Kristiansand med opparbeidet infrastruktur. Pukkverket ble flyttet fra Kongsgård til kommunegrensen mellom Kristiansand og Lillesand i 2017 pga. regulert ny havn.	a) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Deponering av masser i Kongsgård for videresalg vil være ødeleggende for Ringknuten Pukkverks drift og levedyktighet. Det vil ikke være mulig å konkurrere med slikt utsalg. Det bes om at dette hensyntas. c) Utfylling i sjøen i Vige til fremtidig havn vil ikke være ødeleggende for Ringknuten Pukkverk.	b) Tas til orientering. Det er ikke lagt opp til deponering av masser på Ringknuten i planen. c) Tas til orientering.
B5	Kristiansand Havn (20.05.2021)	a) Kristiansand Havn KF har behov for masser i Havneavsnitt Nord. Bruk av overskuddsmasser fra Ytre ringvei til dette formålet er både hensiktsmessig og samfunnsnyttig. b) KRS Havn ønsker ikke at mellomdeponiet på Kongsgård skal reguleres. Området kan brukes som reserveareal, men ønsker å håndtere dette gjennom avtale dersom det ikke kreves offentlig vedtak. c) Havnedirektøren og havnestyret mener at o_SHA4 og o_SHA6 kan innlemmes i planområdet for å avklare plankrav for utfylling i disse områdene.	a) Tas til orientering. Arealer vest for Grauhelleren er lagt inn i reguleringsplanen for Ytre ringvei som mottakssteder for masseoverskudd. Reguleringsplanen er samtidig utformet på en måte som ikke er til hinder for annen samfunnsnyttig anvendelse av masseoverskuddet. b) Tas til etterretning. Det er ikke lagt opp til deponering av masser på Ringknuten i planen. c) Tas til orientering. Reguleringsplanen for Ytre ringvei har med seg de arealer som er nødvendig for å etablere ny vei og sidearealer i Vige, samt nødvendige

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			motfyllinger for veiltaket. Deler av o_SHA4 i kommunedelplanen er med i reguleringsplanen for Ytre ringvei. Mens o_SHA 6 er ikke med i planområdet.
B6	Dalaneveien 37 (25.05.2021)	a) Dalaneveien 37 AS er eiendomsselskap med tilknytning til Gumpen Auto AS. Eiendommen benyttes til bilverksted og bilpleie. Virksomheten sysselsetter rundt 10 årsverk. b) En kryssløsning med rundkjøring plassert på naboeiendom vil trolig påvirke Gumpen Auto sterkt. Det vil bety betydelige kostnader og fare for arbeidsplasser. c) Det vises til dialogmøte 18. mai der det ble presentert en alternativ plassering av rundkjøring lengre sør. Denne løsningen vil ikke påvirke eiendommen og gir derfor en vesentlig bedre situasjon for virksomheten. Det anmodes om at det velges en løsning som denne.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i kontakt med Gumpen Auto AS. b) Tas til orientering. Det vil være nødvendig å erverve areal rundt nordre rundkjøring i Dalane. c) Tas til orientering. Den alternative plasseringen av rundkjøringen lenger sør ligger til grunn for reguleringsplanen for Ytre ringvei, og de planlagte tiltakene i Dalane.
B7	Vigeveien 25 AS (25.05.2021)	a) Vigeveien 25 AS eier bnr/gnr 47/64, 47/12, 47/47 og 47/48. Eiendommene vil bli direkte berørt av traséen. b) Vigeveien 25 AS har i rundt 15 år forsøkt å utvikle eiendommene, men har blitt hindret av bygge- og deleforbud, arealplaner, samt usikkerhet rundt trasévalg for Ytre ringvei. Det foreligger konkrete byggeplaner for	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		nytt nærings- og lagerbygg. Virksomheten har behov for forutsigbarhet. c) Vigeveien 25 AS lurer på hvilke følger ny vei vil ha for deres drift og utviklingsmuligheter og om reguleringsplanen kan tilpasses slik at den er forenelig med fortsatt drift og byggeplaner. d) De anmoder om at det tas hensyn til atkomst, parkeringsmuligheter, drift i anleggsperioden, byggegrenser til vei, støy og muligheter for utbygging. e) Vigeveien 25 AS og Wigemyr & Co DA ber om å bli holdt orientert om videre planarbeid og er tilgjengelig for dialog.	c) Reguleringsplanen for Ytre ringvei berører ikke direkte eiendom 47/12, 47/47 og 47/48. Deler av eiendom 47/64 er medtatt i reguleringsplanen med tanke på midlertidig bygge- og anleggsvirksomhet. Når anleggsperioden er ferdig, vil ikke arealene bli berørt lenger. Området er regulert til felt B2 i plankart, med arealformål forretning/kontor/industri. Reguleringsbestemmelsene fastsetter at bestemmelser for gjeldende plan fortsatt skal gjelde. d) Tas til orientering. Drift og fremkommelighet for Vigeveien 25 AS vil bli hensyntatt i anleggsperioden. d) Tas til orientering. Nye Veier har i forbindelse med planarbeidet vært i dialog med Vigeveien 25 AS.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
B8	Bjarne Johansen Bil-Demontering AS (28.05.2021)	a) Bjarne Johansen Bildemontering AS driver bildemonterings- og bilbergingsbedrift i Dalaneveien 35, hvor de selger og sender brukte bildeler til hele landet. De må ha stående mange kondemnerte biler for en minimum tilgang på brukte deler. De har avtale med forsikringsselskaper om å hente biler og bilene som må stå til saken er behandlet. Bjarne Johansen har også avtale med Viking Falck, NAF og inntauing for forsikringsselskapet og politiet. De trenger tomtas størrelse som i dag.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Bjarne Johansen. Det vil være nødvendig å erverve areal fra eiendom 151/2854, 151/2902 og 151/407. Dette skyldes etablering av nordre rundkjøring, tilhørende sideareal til veien og gang- og sykkelvei.
B9	St1 Norge AS (28.05.2021)	a) St1 Norge AS er hjemmelshaver og driver Shell Vige (gnr/bnr 47/47), Shell Fidjane øst (14/1588) og Shell Fidjane vest (14/1611). Alle stasjonene vil bli berørt av planarbeidet, Shell Vige i størst grad. Det vises til dialog og møte med Nye Veier. b) Det bes om at adkomst til stasjonene ved Fidjane / Grauthelleren hensyntas i anleggsfasen og beholdes som i dag. De har strenge interne retningslinjer for levering av drivstoff, som bl.a. innebærer at tankbiler ikke får rygge. c) Kryssalternativ VS2 i Vige innebærer at Shell Vige ikke kan bestå. Det vurderes også at 1/3 av kundegrunnlag for Shell Fidjane øst og vest vil falle bort som følge av Ytre ringvei. Shell Gartnerløkka er vedtatt lagt ned som følge av	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Arbeidet med kryssområdet på Grauthelleren ivaretas av prosjektet E39 Kristiansand vest – Mandal øst. Ytre ringvei-planen omfatter derfor ikke krysset på Grauthelleren. c) Tas til orientering. Nye Veier forstår at de samlede veiutbyggingene i Kristiansand får konsekvenser for St1 Norge AS.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		veiløsning for E18 gjennom Kristiansand. Veiplanene får dramatiske konsekvenser for bilistkunder, langtransportørkunder og rundt 50 ansatte. d) St1 Norge AS ber om at Shell Vigje kan reetableres i nærområdet og forventer at Nye Veier tilrettelegger. Det er arealer rundt Vigje som kan være velegnet. De oppfordrer Nye Veier til å revurdere beliggenhet til lokalvei mellom de to rundkjøringene. Primært ønsker de løsning med utvidelse av gnr/bnr 46/47 ved å fylle opp kanalen. Sekundært en tomt med tilknytning til det nye veisystemet i Vigebukta. e) St1 Norge AS ønsker å bli involvert i videre prosess.	d) Tas til orientering. Nye Veier har hatt dialog med St1 Norge AS om hvordan Shell Vigje kan videreføre sin virksomhet i Vigje-området. I reguleringsplanen for Ytre ringvei har Nye Veier prioritert veiløsningen i Vigje fremfor andre funksjoner. e) Tas til etterretning. Nye Veier har i forbindelse med planarbeidet vært i dialog med St1 Norge AS.
B10	Asbjørnsen Holding AS (31.05.2021)	a) Asbjørnsens Holding AS er helt eller delvis eier av følgende eiendommer på Vigje: - Asbjørnsen Eiendom AS, Vigje Havnevei 64-72 (100%): Disse har 3 leietakere: Umoe Advanced Composit, Securitas AS og Loomis AS - Abas Invest AS, Vigje Havnevei 78 og 90 (50%): Flere leietakere, med det er Avfall Sør AS og Optimera AS som bruker gateplan foran bygget	a) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		- Vias AS, Vige Havnevei 58 (50%): Leietaker G. Pedersen AS - Vige Atrium AS, Vige Havnevei 4-10 (20%) b) Innspillet inneholder en rekke opplysninger om bruk av bygg og utearealer, adkomst og andre behov for de ulike selskapene. c) Det er 200-300 ansatte med daglige virke i byggene og ekstra viktig at det tas ekstra hensyn til myke trafikanter i anleggsperioden og etter endt prosjekt.	b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Asbjørnsens Holding AS vedrørende deres eiendommer i Vige. Trafikksikkerheten for kjøretøy og myke trafikanter vil ivaretas både i anleggsperioden og i permanent situasjon.
B11	Byggmo Eiendom AS (31.05.2021)	a) Uttalelsen er på vegne av Byggmo Eiendom AS og LTL AS (morselskap). De eier helt eller delvis følgende eiendommer: - Vige Havnevei 4-10: Berører Vigeveien Eiendom AS og Vige Atrium AS. - Vige Havnevei 84: Berører Byggmo Eiendom AS. - Vige Havnevei 78 og 90: Berører Abas Invest AS. b) De er overrasket over trasévalg i Vige. Det får potensielt betydelig negative konsekvenser for deres eiendommer.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Samtidig er de positive til veiltaket for Kristiansand og ønsker å være konstruktiv bidragsyter. c) De ønsker dialog og samarbeid om løsninger i Vige. De er opptatt av normal drift i anleggsperioden, og minimerer ulemper knyttet til støy, forurensning og ferdsel. Videre at det sikres mest mulig avstand mellom vei og bygg og gode innkjøringstraseer til eiendommene deres. d) Innspillet inneholder en rekke opplysninger om hvilke konsekvenser veitraseen får for de ulike eiendommene, bl.a. nevnes frykt for vanskeligheter med å få inn nye leietakere. e) De har konkrete innspill til tiltak som kan minske konsekvensene for deres eiendommer.	c) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med næringsinteressene på eiendommene i Vige. d) Tas til orientering. I anleggsfasen vil det dessverre bli noen midlertidige ulemper for næringsvirksomheter i Vige. I samarbeid med virksomhetene vil Nye Veier se på hvordan slike ulemper kan minskes. e) Tas til orientering.
B12	Frampeik AS m.fl. (27.05.2021)	a) WSP skriver på vegne av grunneierne ved gnr/bnr 14/45 og 14/44 (begge ved Grauthelleren) og orienterer om at de har pågående planarbeid mellom gamle E39, ny E39 og Bukksteinvannet. Området er tenkt benyttet til næringsformål i tilknytning ny E39. Det er planlagt energistasjon, biogass-fyllestasjon, veiservice og reparasjon, logistikk- og lagerfunksjoner.	a) Tas til orientering. Eiendommene ligger utenfor arealet som omfattes av prosjektet Ytre ringvei. Kryssområdet på Grauthelleren vil håndteres av prosjektet E39 Kristiansand vest – Mandal øst.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) WSP ønsker god dialog videre.	b) Tas til orientering.

3.3 Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
C1	Christianssands Byselskab (29.04.2021)	a) Christianssands Byselskab er fornøyd med valg av veitrasé. Tunnel på store deler av strekningen betyr at sentrale og viktige naturområder blir bevart og at viktige deler av bymarka og friluftslivet ikke blir berørt. b) De er usikre på om de tre kryssene gir tilfredsstillende adkomst til sentralsykehuset. Slik veien er lagt nå, må kontakten til sykehuset skje gjennom det sentrale byområdet. De forutsetter at problemstillingen tas med i konsekvensutredningen og faglige avveininger. Beste løsning vil være om det etableres kryss i tunnel med adkomst til Eg under bakken. c) Nødvendige landskapshensyn og visuelle konsekvenser må ivaretas der det gjøres tiltak over bakken. Ved	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Direkte forbindelse mellom Ytre ringvei og sykehuset har blitt analysert i kommunedelplan for Ytre ringvei. c) Tas til orientering. Det er utarbeidet Fagrapport ikke-prissatte

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Dalane/Glitre finnes det gårdsmiljø, hoppbakke og damanlegg som er klassifisert som kulturminner av lokal karakter. Dette er del av et verdifullt kulturhistorisk miljø.	konsekvenser, hvor temaet kulturarv er utredet. Reguleringsplanen påvirker ikke hoppbakke, damanlegg, eller gårdsmiljøet på Glitre.
C2	Kongsgård II Velforening (19.05.2021)	a) De støtter valg av kryssløsning VS2 i Vige (i silingsnotatet som ble lagt frem i forbindelse med høring av planprogrammet), basert på verdien området båthavna/Narviga/Topdalstø har opp mot området Vige. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Merknaden for øvrig gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet og herunder hvordan friluftsliv og nærmiljø var vektlagt og omtalt i valg av kryssløsning i Vige. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i>	a) Tas til orientering.
C3	Otra Laxefiskelag (21.05.2021)	a) Kultiveringsutvalget v/Otra Laxefiskelag mener tiltaket kan påvirke den anadrome strekningen til Otra. Tiltak må gjøres mest mulig skånsomt.	a) Tas til orientering. Det er ikke planlagt arbeid i dagsonen ved Otra. Ved driving av tunnel under Otra/Eg vil det blant annet tas hensyn til sårbar natur, kvikkleire og sensitiv bygningsmasse ved sykehuset. Det vil bli satt strenge vibrasjonsgrenser i dette området.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Der veien er planlagt å krysse Otra har de gjort tiltak i Egsbekken som har anadrome fisk. De ønsker at bekken hensyntas. Dersom lukkede bekker åpnes i byggeprosessen ønsker de at de opprettholdes etter avsluttet arbeid. c) Området veien skal krysse Otra er viktig oppvekstområde for anadrome fisk som er viktig å hensynta i byggeprosess og ved fullendt arbeid. d) Det er dokumentert gjedde i Grotjønn. Det er viktig at det ikke spres fremmede arter i forbindelse med anleggsarbeidet. e) Laxefiskelaget har tilgjengelig informasjon om elvebunnen, ungfiskundersøkelser og kartlegging av habitat på aktuell strekning.	b) Tas til orientering. Tiltaket berører ikke Egsbekken. c) Se svar på punkt a). d) Tas til orientering. Det er ikke planlagt arbeid i dagsonen ved Grotjønn. e) Tas til orientering.
C4	Christianssand klatreklubb (27.05.2021)	a) Massedeponi på Glitre kan komme i konflikt med Storheia klatrefelt. Feltet er ikke nevnt i planprogrammet under «friluftsliv, by- og bygdeliv». Klatrefeltet er meget populært og viktig i regionen, barnevennlig, for alle ferdighetsnivå og enkelt tilgjengelig. Størst aktivitet er i mars–november.	a) Tas til orientering. Området på Glitre var en del av varslingsområdet for planarbeidet, med tanke på håndtering av masseoverskudd fra veiutbyggingen. Det ferdige planforslaget berører imidlertid ikke Glitre.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Christiansand klatreklubb (CKK) ønsker at klatrefeltet og Bymarka hensyntas. Adkomst og parkering må ivaretas ved bygging og permanent situasjon. Adkomst må også opprettholdes hvis det blir aktuelt med bearbeiding og salg av steinmasser fra Dalane. c) Planområdet på Grauthelleren/Hellemyr dekker delvis en klatrevegg og ligger nært hovedklatreveggen på Hellemyr. CKK antar disse ikke berøres, da veien foreslås lagt i tunnel. De ber om at klatreveggene ikke berøres dersom endringer. d) CKK stiller på befaring om ønskelig. De viser til høringsinnspill og dialog med vegvesenet fra tidligere.	b) Tas til orientering. Se svar punkt a). c) Tas til orientering. Klatreveggen på Hellemyr vil ikke berøres av planen, da tiltaket vil gå i tunnel i dette området. d) Tas til orientering.
C5	Kongsgård 1/Vige Velforening (28.05.2021)	a) Det er 514 innbyggere i velet, et område med økt fortetting og mange boligfamilier. Flere rammes av planarbeidet. b) Velforeningen lurar på om det finnes grunnlag for innsigelse iht. plan- og bygningsloven (pbl.) § 11-8 om båndleggingens tidsbegrensning. Hvilken avstand er beregnet som hensynssone rundt boligene?	a) Tas til orientering. b) Myndigheter med innsigelseskompetanse i plansaker omfatter statlige og regionale organ, jf. pbl. §§ 12-13 og 5-4. Interesseorganisasjoner, grunneiere eller andre interessenter har mulighet til å klage på vedtatt plan, jf. §§ 12-12 og 1-9.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Finnes det grunnlag for innsigelse iht. pbl. § 11-17 om endring av kommunedelplan? Velforening mener KDP for Kongsgård/Vige havn og Ytre ringvei vil føre til omfattende endringer. De berører hverandre og må ses i sammenheng. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Enkelte av de resterende merknadene fra velforeningen gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i> d) De ønsker at bokvalitet for berørte beboere blir ivaretatt.	Det er regulert inn en sikringssone (H190) rundt tunnelen som skal forhindre at det gjøres tiltak i grunnen som kan skade tunnelen. Reguleringsbestemmelsene fastsetter hva som tillates for arealene som berøres av sikringssonen. c) Se svar på punkt b) angående innsigelse. Resten av punktet tas til orientering. Kommunedelplan for Ytre ringvei ligger til grunn for planarbeidet, men det er gjort enkelte justeringer av traseen. Bakgrunnen for dette er beskrevet i planbeskrivelsen. Planforslag for havn i Kongsgård/Vige reguleres i egen reguleringsplan. d) Tas til orientering. Det vises til Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser og herunder fagtema landskapsbilde og friluftsliv, by- og bygdeliv, Fagrapport støy og Fagrapport luftforurensning.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Kart for støysone og luftkvalitet er ikke oppdatert i kommunedelplanen. f) Ber om utredning av sumstøy i anleggs- og driftsfasen fra eksisterende og planlagte anlegg og virksomheter. Ber om intervallmåling med minimum 3 intervaller på 8 timer. g) De er bekymret for luftkvalitet. Det er ikke utarbeidet fullstendig oversikt over fallende luftkvalitet. De ønsker at det utarbeides en spredningsmodell for å se hvor det er mest nedfall av forurensning. h) Det ønskes at snuplass i enden av Erling Skakkes vei opprettholdes.	e) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er konsekvensutredet i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsperioden og Fagrapport luftkvalitet. I disse rapportene er det utarbeidet kart som viser beregnet fremtidig støynivå og luftforurensning. f) Tas til orientering. Det er gjort en overordnet vurdering av sumstøy og samlet luftforurensning fra Ytre ringvei og havn. Se rapporter det er henvist til i svar punkt e). På nåværende tidspunkt er det ikke bestemt hvordan havn i Kongsgård/ Vige skal utformes og det er derfor ikke mulig å gjøre detaljerte beregninger. g) Tas til orientering. Se svar punkt e). h) Tas til orientering. Snuplassen i Erling Skakkes vei berøres ikke av reguleringsplanen for Ytre ringvei.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Velforeningen vil være med på planlegging av kompenserende tiltak, det nevnes utbedring av veier, rekreasjonsområde, m.m. De mener det bør settes rekkefølgebestemmelser for dette. j) De ønsker å beholde eksisterende reguleringsplan som gjelder mindre utvidelser på eksisterende boliger. k) Velforening er bekymret for sikkerhet og imøteser plan for sikringstiltak i anleggsfasen og drift av Ytre ringvei.	i) Tas til orientering. j) Tas til orientering. Reguleringsplanen berører direkte tre boliger, som er regulert revet. To av boligene er regulert revet pga. for høyt støynivå og én pga. konflikt med veitraseen for Ytre ringvei. I tillegg berører reguleringsplanen en ubebygd boligtomt i Erling Skakkes vei, som vil få for høyt støynivå til å kunne bebygges i fremtiden. Bortsett fra dette er reguleringsplanen ikke i direkte berøring med boliger i Vige. k) Tas til orientering. Fagrapport anleggsgjennomføring inneholder faseplaner for anleggsgjennomføringen og viktige prinsipper for trafikksituasjonen i anleggsgjennomføringen. Prosjekterende har i henhold til byggherreforskriften i tillegg foretatt

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		l) Velforeningen ønsker aktiv deltakelse i planarbeidet.	SHA-vurderinger knyttet til anleggsgjennomføringen, som Nye Veier vil gjennomgå med den eller de entreprenører som skal gjennomføre anleggsarbeidet. l) Tas til orientering.
C6	Dalane Velforening (30.05.2021)	a) Det bor 124 stk i Dalane og velforeningen sammenligner stedet med en liten landsby. De vil arbeide mot Nye Veiers planer. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Enkelte av de resterende merknadene fra velforeningen gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i> b) De mener konsekvenser for barn og unge ikke er vurdert og beskrevet iht. Statens vegvesens håndbok V712. Planene innebærer berøring av skolevei og fjerne privat grøntområde i sør.	a) Tas til orientering. Nye Veier har vært i dialog med Dalane Velforening. b) Tas til orientering. Det er gjennomført konsekvensutredning av fagtema friluftsliv/by- og bygdeliv i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. Ferdselsforbindelser, sykkelruter og leke- og rekreasjonsområder er en del av registreringskategoriene. Lekeplassen i Dalane vil bestå. Det

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Fjerning av grøntområde og boligfeltets eneste lekeplass bryter med prinsippene i St.meld. 18 (2015-2016) og V712. Økt trafikkmengde nært lekeplassen vil anses som brudd på prinsippene, da det vil medføre støy og svevestøv.	skal reetableres gang- og sykkelvei på vestsiden av rv. 9. Grøntområdet omkring det tidligere gartneriet vil fjernes som følge av etablering av søndre rundkjøring og tilhørende sideareal til veianlegget. c) Tas til orientering. Se svar til punkt b). Nye Veier har utarbeidet en løsning som i minst mulig grad berører lekeplass og boligfeltet på Dalene, samtidig som veianlegget krever en viss plass for å gjøre det mulig å etablere. Det er regulert støyskjerm mellom rv. 9 og boligfeltet og lekeplassen. Det er mange hensyn som skal tas og enkelte personer/ boligområder vil dessverre få negative konsekvenser som følge av Ytre ringvei. Samtidig vil Ytre ringvei avlaste trafikken gjennom Kristiansand sentrum og en veitrasé som i stor grad går i tunnel, vil spare verdifullt landskap.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Stenging av Dalaneveien nord vil medføre mer tungtrafikk, med trafikk til Bane NORs pukkverk som vil måtte gå gjennom boligområdet. Det vil skape støy og trafikkfarlige situasjoner. e) Støy og svevestøv som følge av trafikken er ikke utredet godt nok. Det må også ses på støy fra andre etablerte kilder.	d) Dette medfører ikke riktighet. Dalaneveien nord skal ikke stenges som følge av reguleringsplanen. Dalaneveien holdes åpen mot rv. 9 i nord med tilknytning til den nordre rundkjøringen. e) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er konsekvensutredet i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsperioden og Fagrapport luftkvalitet. I disse rapportene er det utarbeidet kart som viser beregnet fremtidig støynivå og luftforurensning.
C7	Dalane Borettslag (28.05.2021)	<i>Anmerkning fra Nye Veier: Enkelte av merknadene fra borettslaget gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i> a) Boligbebyggelsen blir avsperrert på alle sider, rundkjøring i nord og sør, rv. 9 i vest og jernbane i øst.	a) Tas orientering. Nye Veier har forståelse for at beboerne ikke ønsker ytterligere veiltak i Dalane, basert på at boligfeltet allerede er berørt av

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) De er allerede plaget med støy fra jernbanen. De etterlyser støyberegninger av tiltaket og mener det vil overskride lovlige grenseverdier.	jernbane og rv. 9. Det er mange hensyn som skal tas og enkelte personer/ boligområder vil dessverre få negative konsekvenser som følge av Ytre ringvei. Samtidig vil Ytre ringvei avlaste trafikken gjennom Kristiansand sentrum og en veitrasé som i stor grad går i tunnel, vil spare verdifullt landskap. b) Tas til orientering. Det er foretatt støyberegninger og foreslått avbøtende tiltak i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsperioden. Plankart og bestemmelser sikrer at det skal etableres støyskjerm mellom rv. 9 og boligområdet i Dalane. Med støyskjermen vil de fleste boligene ligge i hvit sone (stille sone). Unntaket er fasader utenfor loft som ligger mot veien og utenfor 2. etasje på noen få hus. Disse fasadene vil ligge i gul sone etter skjerming, men også her vil støyskjermen gi et merkbart redusert støynivå.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Den økte trafikkbelastningen på rv. 9 har ikke blitt konsekvensutredet i kommunedelplanen. Det må gjennomføres ny konsekvensutredning ellers vil det bryte med pbl. § 4.2 og de mener det er grunn for innsigelse. De ber om at konsekvensutredning faktisk måler dagens trafikk på rv. 9 som grunnlag og ikke bruker rene teoretiske modeller.	c) Tas til orientering. Se svar punkt b). Metode for beregning av fremtidig støy er gjort i henhold til det som er angitt i støyretningslinjen T-1442. Det er benyttet trafikkprognose fremskrevet til år 2050.
C8	Fidjemoen Velforening (28.05.2021)	a) Velforeningen er glade for at veien er trukket bort fra vannet og boligfeltet deres. b) På møtene i forrige runde ble de lovet at de nesten ikke ville se og høre Ytre ringvei. I luftlinje er det likevel ikke mange meter mellom husene ved Bydalstjønna og tunnelinngang. Det føles utrygt at det skal sprenges og bygges vei så nært og det skal være smal skjæring mellom veien og boligområdet. De ønsker tunnelinngang trekkes lenger inn i heia og nærmere krysset. c) De er 12-13 familier, samt fremtidig blokkboliger som kan få bokvalitet forringet av Ytre ringvei. De ber om å bli hensyntatt i planleggingen.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. På Grauthelleren ligger den relativt korte strekningen fra tunnelportal til veikrysset i en dyp skjæring. Skjæringen har god skjermingseffekt. Støybidraget fra den nye dagsonen vil ikke påvirke støybildet ved bebyggelsen i området. Det er derfor ikke behov for å vurdere støyskjermingstiltak her. Støyreducerende tiltak for selve krysset er ivarettatt av naboprojektet E39 Kristiansand vest – Mandal øst. c) Tas til orientering. Se svar punkt b).

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) De frykter at natur rundt de bratte bergsidene rundt vannet skal skjemmes av synlig skjæring i bakkant av veien.	d) Tas til orientering.
C9	Elgstien Velforening (31.05.2021)	a) Elgstien Velforening mener det er svært uheldig og inngir manglende tillitt når bygging av Ytre ringvei og utfylling av masser også gjøres til havneflyttesak, når det settes som premiss for bygging av veien at massene må dumpes i fjorden for at veien skal bli bygget. Det bør utredes hva det koster å frakte masser andre steder, f.eks. til havna i sentrum, hvor det skal fylles ut. b) Det er uheldig at samme konsulentselskap er involvert i planlegging av Ytre ringvei og Kongsgård-Vige havn. Det må utredes både resultatet når alt er ferdig og under byggeperioden. Kommunen viser ikke vilje til å utrede betydelig, men bare godt nok.	a) Tas til orientering. Kommunedelplan for havneområde nord Kongsgård-Vige er vedtatt uavhengig av kommunedelplan for Ytre ringvei. Reguleringsplanen legger ikke opp til at masseoverskuddet fra Ytre ringvei blir plassert i Vige, men ved områder vest for Grauthelleren. Fagrapport anleggsgjennomføring gir en beskrivelse av planlagt anleggsgjennomføring. Fagrapport massedisponering gir en oversikt over alle områder som har vært vurdert for massehåndtering. b) Tas til orientering.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Planene som nå foreligger, er annerledes enn de har blitt forespeilet og bør vedtaksfestes med nye utredninger. d) Å flytte Ytre ringvei til Kongsgård-Vige gir støy til store deler av Søm, siden lyden bærer godt over fjorden. De etterlyser kart over støy og ønsker beregning av sumstøy. e) Støy i anleggsperioden må begrenses. Tømming av masser gir impulsstøy.	c) Tas til orientering. Tiltaket er konsekvensutredet i henhold til det som ble fastsatt i planprogrammet. d) Tas til orientering. Konsekvenser for støy er vurdert i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen. Det er foretatt beregninger av forventet omfang av anleggsstøy i anleggsarbeidets ulike hovedfaser i Fagrapport støy i anleggsfasen. Beregningene viser at ingen bebyggelse på Søm vil bli liggende innenfor sone 60 dB, som er veiledende grenseverdi på dagtid i støyretningslinjen T-1442. Det forventes ingen støyende aktiviteter på kveld og natt, foruten tunnelvifter. e) Tas til orientering. Støy i anleggsfasen er utredet i Fagrapport støy i anleggsfasen. Her er det gitt en beregning av støyende aktiviteter fordelt på ulike faser av anleggsarbeidet.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Trafikkøkning, anleggsarbeid, støy- og støvforurensning må utredes og ses i sammenheng med havna og andre forurensningskilder. g) Det stilles spørsmål om det er vurdert å legge Ytre ringvei lenger inn i «landet», med avkjøring rundt dyreparken og over Tveit. Trafikk over Varoddbrua er en flaskehals og det skal lastebiler til havna både i anleggsperioden og i drift.	f) Tas til orientering. Trafikkøkning, anleggsarbeid, støy- og støvforurensning er konsekvensutredet i Fagrapport infrastruktur, Fagrapport prissatte og trafikale konsekvenser, Fagrapport støy og Fagrapport luftforurensning. Rapportene for støy og luftforurensning redegjør overordnet for sumvirkninger av planlagt havnevirksomhet i Vige. g) I etterkant av at kommunedelplan for Ytre ringvei ble vedtatt har Nye Veier fått utarbeidet verdianalyser, med tanke på å øke nytten og/eller redusere kostnadene, slik at prosjektet kan bli prioritert for utbygging. COWI utarbeidet «Notat-verdioptimalisering for E18/E39 Ytre Ringveg Vige-Volleberg» (2019). Notatet konkluderer med at slike løsninger der Ytre ringvei går lenger inn i «landet» ikke har tilstrekkelig samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
C10	Fremtiden i våre hender (31.05.2021)	a) Fremtiden i våre hender Kristiansand mener primært at Ytre ringvei ikke skal bygges. Det vil føre til økt klimagassutslipp fra selve byggeprosjektet og økt biltrafikk, samt nedbygging av landskap og natur. Prosjektet er ikke samfunnsøkonomisk lønnsomt. b) Det må utredes hvor store utslipp veiarbeidene vil utgjøre. c) Det må utarbeides arealregnskap som viser hvor mye skog, myr og andre naturtyper som forsvinner. Og det må gjøres	a) Tas til orientering. Det er utarbeidet Fagrapport klimagass som inneholder klimagassberegninger. Fagrapport trafikale og prissatte konsekvenser beskriver fremtidig trafikk og prosjektets netto-nytte. Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser redegjør for virkning på landskapsbilde og naturmangfold. Nye Veier prioriterer bygging av veiprosjektet ut fra i hvilken grad de er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Vurdering av de prissatte konsekvensene viser at utbyggingen av Ytre ringvei har positiv netto nytte. Nåverdien av prosjektet er beregnet til 100 millioner 2021-kroner. Det betyr i praksis at nytten for samfunnet er høyere enn den beregnede kostnaden samfunnet må betale for investeringen. b) Tas til etterretning. Se svar punkt a). c) Tas til orientering. Se svar punkt a).

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		beregninger av klimagasseffektene dette vil gi. Tilsvarende for ev. tap av areal til deponering av masse. d) Det må gjøres beregninger av trafikkveksten Ytre ringvei vil medføre (personbiler, nyttetransport). Høyere hastighet vil også medføre økt drivstoff-forbruk. Det må beregnes klimagassutslipp på bakgrunn av disse faktorene. e) Fare for lekkasje fra Otra og vann i Bymarka må utredes. Det må inngå kartlegging og beregning av hvordan veiprojektet kan påvirke grunnvannsspeilet. f) Det må gjøres rede for hvilke formål overskuddsmassen fra tunnel skal brukes til. Det må utredes hvilke konsekvenser deponering har for miljøet, som lekkasjer av kjemiske stoffer i steinmasse og vassdrag, negative effekter for landskap, natur- og friluftaktiviteter.	d) Tas til etterretning. Se svar punkt a). e) Tas til orientering. Vurdering av fare for innlekkasje og påvirkning av grunnvannsspeil er utredet i Fagrapport hydrogeologi. f) Tas til etterretning. Håndtering av overskuddsmasser fra veiutbyggingen er en del av reguleringsplanen og er tilrettelagt for på arealer vest for Grauthelleren. Områdene for håndtering av overskuddsmasser er konsekvensutredet for alle relevante tema.
C11	Student-organisasjonen i Agder (31.05.2021)	a) Studentorganisasjonen i Agder (STA) synes det er et spennende og viktig prosjekt, med tanke på avlastning av trafikk gjennom sentrum.	a) Tas til orientering.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Det er behov for praksisplasser, bachelorprosjekt, feltarbeid, osv. for studentene. Dersom det er arbeid som samfunnsplanleggere, ingeniører, m.fl. kan bidra med er ressursene der. c) Studentene er opptatt av miljøaspektet og håper det velges grønne løsninger. Under planprogrammet punkt 4.3 Massehåndtering er det viktig med god sikring av massen og at mest mulig blir utnyttet til andre formål. Studentene er opptatt av sykkel og håper sykkelekspressveien blir minst mulig berørt.	b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Sykkelekspressveien i Vigeområdet er ivarettatt. Den vil bli berørt en periode i forbindelse med anleggsarbeidet i Vige og etablering av bru over eksisterende E18.
C12	Randesund bydelsråd og Aksjonsgruppen NEI til Container- og Industrihavn i Kongsgård-Vige (31.05.2021)	a) Aksjonsgruppen er satt sammen av velforeninger og beboere på nord-, øst- og sørsiden av Topdalsfjorden. b) De mener kommunedelplan for Ytre ringvei må endres før tiltaksplan kan utformes, pga. planarbeidet ikke er i tråd med KDP.	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Planarbeidet avviker noe fra traseen og løsningene i kommunedelplan for Ytre ringvei, på grunn av behov for å optimalisere løsningene, bl.a. med tanke på utbyggingskostnader og samfunnsøkonomisk lønnsomhet. KDP for Ytre ringvei er en overordnet plan for en lengre strekning. Det er ikke uvanlig at arbeidet med detaljregulering i etterkant av

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Det vises til EUs vanndirektiv og Vannforskriften og mål forbedret kvalitet i Topdalsfjorden innen 2033. Kommende konsekvensutredning inngir ikke tillitt til måloppnåelse. Tømming av tunnelmasse i Topdalsfjorden vil slå ut planter og dyr og kan påvirke tilstøtende vannforekomster. Frittstående kompetansemiljøer må vurdere virkningene. Utredning som kun tar for seg før og ferdig tilstand er for lite detaljert, med hensyn til anleggsfasen. d) Tiltaket må også utredes etter naturmangfoldloven. Det vises til NIVAs kartlegging av Topdalsfjorden indre i 2003. Der ble konkludert med behov for tiltak som kan øke vannutskiftningen i Topdalsfjorden og Ålefjærfjorden. Det må avklares at innsnevring av utløpet ikke reduserer vannutskiftningen. Fjorden er viktig gyte- og oppvekstområde for bl.a. truet torskebestand og laks og sjøørettførende med forbindelse til Tovdalselva og sidevassdrag. e) Det stilles spørsmål ved hvorfor ikke sidevassdragene Gillsvann og Drangsvann er nevnt i utredningene. Det er problematisk at planlagt utredning kun ser på ferdig utbygd havn. Hvordan blir samlet belastning, også tatt i	kommunedelplaner kan vise behov for noen justeringer. c) Tas til orientering. Planen legger kun opp til den utfylling i Toppdalsfjorden som er nødvendig for å kunne opparbeide vei og kryss i Vige. Konsekvenser av oppfyllingen for vannmiljøet er behandlet i Fagrapport vannmiljø. d) Tas til orientering. Se svar på punkt c). De problemstillingene det vises til vil være en del av konsekvensutredning for Kristiansand Havn sitt planforslag for havn i Kongsgård – Vige. e) Planlegging av ny havn skjer i regi av Kristiansand Havn og er ikke en del av reguleringsplanen for Ytre ringvei. I reguleringsplan for Ytre ringvei legges

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		betrakning ny vei til Kjevik og boligbygging i Rona-Benestad? f) De krever at tiltakene skal vurderes med summen av reell støybelastning, dvs. fra havn, vei og industri slik støyretningslinjen viser til. De mener Rambølls rapport for tiltenkt drift på havnen er for snever. g) De reagerer på at planprogrammet ikke inneholder plan om å utrede luftforurensning ytterligere. Samlet luftforurensning fra Ytre ringvei og Kongsgård-Vige havn må utredes, inkludert konsekvenser av svevestøv og nitrogendioksid. De krever at det gjennomføres spredningsmodell hvor det tas hensyn til en rekke faktorer. Det bør utarbeides ny kommunedelplan for Ytre ringvei og havn sammen. Virkninger på liv og helse kan bli omfattende. h) Planlagt tunnel i kommunedelplan for havn i Kongsgård/Vige må tas med i beregninger av luftforurensning. Dersom det ikke blir containerhavn i Kongsgård/Vige kunne man kanskje funnet en alternativ løsning for tunnellopene til Ytre ringvei og skånet flere mennesker.	det opp til håndtering av overskuddsmasser på områder vest for Grauthelleren. f) Tas til orientering. Sumstøy i Vige er behandlet i Fagrapport støy. g) Dette medfører ikke riktighet. Luftforurensning var en del av utredningstemaene i planprogrammet og temaet er utredet i Fagrapport luftkvalitet. h) Tas ikke til følge. Tunnel avsatt i kommunedelplan for havn tas ikke med i beregningene, da den ikke er regulert. Det er i utgangspunktet regulerte og finansierte prosjekter som legges til grunn for konsekvensutredningen. Ytre ringvei

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		i) Det bør utarbeides alternativ plan for massehåndtering med tanke på usikkerhet rundt Topdalsfjordens tåleevne. De foreslår ved KMV (Kristiansands Mekaniske Verksted) der de mener vannutskiftning skjer raskere og skadevirkninger blir mindre. Da kan containerhavn legges ved KMV. Masser fra tunnelen kan fraktes fra Langemyr, via tog, til KMV, uten å forstyrre bomiljø og kostbar omlastning til skip. Løsningen vil gavne bomiljø, folkehelse og maritimt miljø i Topdalsfjorden. Områder som allerede er utfylt ved Kongsgård-Vige kan brukes til park og boligformål og minimere negative konsekvenser fra Ytre ringvei. j) De savner traséløsninger i Vige med avkjøringsramper tilsvarende som beskrives på Dalane.	er ikke til hinder for å etablere et slikt tunnellop i fremtiden. Det er nå utarbeidet et planforslag for havna. i) Tas til orientering. Se svar punkt c) og e). Det er laget en rapport som beskriver hvilke områder for håndtering av overskuddsmasse som er undersøkt i prosjektet og hvilke kriterier Nye Veier har brukt for valg av områder. Det er valgt å legge inn alternativ A og B i planforslaget. Se Fagrapport massedisponering. j) Tas til orientering. Terrenget er nokså forskjellig i Dalane og Vige, noe som gjør at en tilsvarende løsning som i Dalane ikke lar seg gjennomføre i Vige.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		k) De reagerer på at næringsbygg på Vige er spart, mens familieboliger må betale en høy pris. Hvorfor ikke gå inn ved fjellmassiver nær Europaveien/Shell?	k) Tas til orientering. Valg av trasé i Vige er basert på silingsarbeid der mange ulike hensyn er vurdert. I det videre planarbeidet er løsningen i Vige optimalisert, og det er tatt hensyn til beboere så godt det har latt seg gjøre.
C13	Seniorrådet i Kristiansand kommune (31.05.2021)	a) Seniorrådet viser til god og informativ orientering fra Nye Veier i møte. De har på dette tidspunkt ingen merknader.	a) Tas til orientering.
C14	Gimlevang Velforening (31.05.2021)	a) Jølstad har som leder av Gimlevang velforening mottatt flere henvendelser fra beboere som er skeptiske til påstander om at de ikke vil merke noe særlig til den nye veien. Beboerne lurte på om det vil merkes noe selv om veien går i tunnel gjennom området.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Etter anleggsperioden vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

3.4 Grunneiere, naboer og andre interessenter

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D1	Stig Andre Kalleklev (19.04.2021)	a) Kalleklev har kommentert at planarbeidet er spennende.	a) Tas til orientering.
D2	Gjøran Johnsen Salmonsens (19.04.2021)	a) Salmonsens gjør oppmerksom på at eiendommen deres også må inngå i støyreduserende tiltak.	a) Tas til orientering. Støy er utredet i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen.
D3	Odd Von Porat Fiane (19.04.2021)	a) Fiane informerer om at adressen Kokleheia 6 ligger på fjell. Tunnelarbeidet under eiendommen vil kunne forårsake setningsskader i bygninger. Det er derfor vesentlig at befaring og dokumentasjon på bygninger tilhørende Kokleheia 6 blir utferdiget før anleggsarbeidene påbegynnes.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D4	Arne Johan Eriksen (19.04.2021)	a) Eriksen spør hvordan dette vil berøre båthavna i Narviga og om man får tilbud fra Kristiansand kommune om annen båt plass?	a) For båt plassene nord i Narviga forventes det ikke å bli noen endringer i anleggsperioden. Det kan bli noe omlegging for båt plassene i sør og sørøst.
D5	Arvid Rosseland (19.04.2021)	a) Rosseland mener det er på høy tid at ringveien blir bygget, slik at de kan bli litt skjermet for unødig trafikkstøy, spesielt fra tungtransport langt over det som bør være tillatt når det gjelder trafikkstøy.	a) Tas til orientering. Når Ytre ringvei er bygget vil en andel av tungtransporten som i dag går gjennom Kristiansand sentrum, kunne passere byen i tunnel under bakken.
D6	Jørn Olav Rud (21.04.2021)	a) Rud ønsker at det i forbindelse med bygging av ny E39 tas med ny støyskjerming langs med sletta ved Dalane-boligfelt, rett før industriområdet ved Bjarne Johansen. Det vil bli økt trafikk ved en ny utfartsåre og det er allerede mye støy fra Setesdalsveien, samt en veldig gammel og dårlig støyskjerming.	a) Tas til orientering. Støy er utredet i Fagrapport støy. Reguleringsplanen sikrer at det skal etableres støyskjerm mellom rv. 9 og boligfeltet i Dalane.
VD7	Steffen Borgar Løvdahl (26.04.2021)	a) Løvdahl informerer om at eiendommen Bjørndalsheia 11 (gnr/bnr 45/52) har energibrønn som energikilde. Brønnen ble bygd i 2008, er ca. 150-180 m dyp, og væskefylt. Dersom den blir tørr (sprekker i fjell/berg o.l.) mister den sin funksjon, og kan ikke lengre benyttes som energikilde.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Det fremgår ikke tydelig av mottatt kart om vei i tunnel kommer i konflikt med Bjørndalsheia 11. c) Løvdahl anmoder om at vei i tunnel anlegges med tilstrekkelig sikkerhetsavstand til energibrønn. Motsatt må Nye Veier holdes erstatningsansvarlig hvis brønnen går tapt eller blir tørr som følge av sprekker.	årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader. b) Tas til orientering. Energibrønn kan komme i konflikt med tunnelen ved injiseringsarbeider. Dersom brønnen blir skadet vil det være mulig å etablere ny brønn slik traseen ligger per nå. c) Se svar i punkt a).
D8	Per Klepsland (28.04.2021)	a) Klepsland viser til at Kristiansand kommune i 2019 vedtok at havneanlegget skulle ligge på Kongsgård Vig. Det har vært intensjon om jernbanetilknytning. Ytre ringvei bør ikke begrense mulighetene for jernbane i tunnel, fortrinnsvis i fjell, fra havna i Kongsgård/Vige i retning Vennesla eller ev. i mer nordøstlig retning. Mest nærliggende er at jernbanen krysser over Ytre ringvei, siden veien skal krysse under Otra i tunnel.	a) Tas til orientering. Eablering av Ytre ringvei begrenser ikke mulighet for fremtidig jernbanetilknytning for havna.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Se idéskisse oversendt Kristiansand kommune: «Godshavn, godstransport og annen transport - forslag til løsninger», Per Klepsland, 23.04.2019, sak: 201716102-3.	
D9	Benedikte Løvdahl Nilsen (29.04.2021)	a) Nilsen informerer om at Bjørndalsheia 32A (gnr/bnr 45/175) har energibrønn. Brønnen ble bygget i 2012, er fylt med væske og ca 150-180 m dyp. Dersom brønnen blir tørr kan den ikke benyttes som energikilde. b) Mottatt kart viser ikke tydelig nok om tunnel kommer i konflikt med eiendommen. c) Nilsen anmoder at tunnelen anlegges med tilstrekkelig avstand til energibrønnen. Dersom brønnen likevel går tapt eller blir tørr som følge av tunnelen, må Nye Veier holdes erstatningsansvarlig.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader. b) Slik traseen ligger i dag er brønnen utenfor influenssonen. c) Se svar i punkt a).

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D10	Anette Skeime (30.04.2021)	a) Skeime ønsker at planprosessen avklares så fort som mulig da hun vil selge sin eiendom. Situasjonen er per nå låst i påvente av svar.	a) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe frem mot en vedtatt reguleringsplan, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig.
D11	Tor Olve Mørch (10.05.2021)	a) Mørch spør om tilgangen til eiendommer vil bli hensyntatt under hele anleggsperioden og om det vil bli drevet døgndrift.	a) Tilgang til eiendommer vil bli sikret under anleggsperioden. Det er forventet at massetransport og anleggsaktivitetene i dagsonene hovedsakelig vil pågå på dagtid (kl 07–19). Tunneldrivingen er forutsatt å pågå fra kl 06–02, og masser som blir produsert på kveld og natt lagres i haller i fjell og kjøres ut på dagtid. Tunnelvifter er de eneste forventede støykildene fra tunneldrivingen på kveld og natt. Tunnelviftene er antatt å ha redusert drift i perioden kl 23–07 når det er mindre aktivitet i tunnelen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Videre lurer han på om det vil utføres tiltak mot støy og støv. c) Mørch spør også om det vil etableres riggområde på Vige, om overskuddsmasser fra tunnel skal fylles i Vigebukta, samt hvor langt ut det skal fylles mtp. kulvert fra båthavnen. d) Mørch lurer på om den foreslåtte traseen er endelig og om vanntunnel under dagens E18 opprettholdes.	b) Fagrapport støy beskriver beregnet fremtidig støy som følge av tiltaket og Fagrapport støy i anleggsfasen beskriver beregnet støy i de ulike fasene av anleggsperioden av typiske situasjoner. Fagrapport luftkvalitet beskriver beregnet fremtidig luftforurensning som følge av tiltaket. c) Det er satt av flere områder til midlertidig bygge- og anleggsområder i Vige. Disse er merket med #91 på plankartet. I Vigebukta skal det fylles masser slik at man kan etablere veitiltaket og nødvendig fylling for stabiliserende motfylling til veitiltaket. Kulverten fra båthavna, under eksisterende E18, er ikke videreført i reguleringsplanen for Ytre ringvei, pga. utforming av veittiltaket. d) Plassering i reguleringsplanforslaget skal nå politisk behandles og deretter ut på høring og offentlig ettersyn, før planen skal sluttbehandles politisk og vedtas.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D12	Kåre Haugeland (11.05.2021 og 28.05.2021)	<u>Uttalelse 11.05</u> a) Haugeland bor i Erling Skakkes vei 10. De har store bekymringer angående støy, forringelse av utsikt, vibrasjoner, verditap av eiendom og alt annet som følger med en slik utbygging. b) Det ser også ut som eiendommen ligger i dagsonen. Haugeland vil vite om huset skal rives og hvordan de skal kompenseres for dette. <u>Uttalelse 28.05</u> c) Haugeland lurte på om det er hold i påstander om at boliger nærmere enn 100 meter fra planlagt vei vil innløses. d) Haugeland opplever det som belastende at det er usikkerhet rundt hva som vil skje med nabolaget og om de må flytte og ønsker snarlig beskjed om videre situasjon.	a) Tas til orientering. Vurderinger av de tema Haugeland nevner er beskrevet og vurdert i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser og herunder landskapsbilde b) Erling Skakkes vei 10 er ikke foreslått revet i reguleringsplanen for Ytre ringvei. c) Planforslaget som er utarbeidet for Ytre ringvei viser hvilke boliger Nye Veier ønsker å erverve. Boligene er regulert med «Bebyggelse som forutsettes fjernet i plankartet». Vurderingen av hvilke boliger som skal innløses bygger på konkrete vurderinger av hvordan den enkelte eiendom vil rammes av tiltaket. d) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det en kan for å holde fremdriften oppe frem mot endelig vedtak, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig.
D13	Marianne Sjuls (12.05.2021)	a) Sjuls opplyser om at mange allerede er plaget med støy fra E18 og at støybelastningen vil øke med ny vei. Den kombinerte belastningen fra ny havn, ny vei, E18 og innflygning til Kjevik blir for stor for beboerne i området, både miljømessig og støymessig.	a) Tas til orientering. Støy er utredet i Fagrapport støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirkosomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirkosomheten.
D14	Mai Thanh Tam Thi (18.05.2021)	a) Tam Thi er meget misfornøyd med planen. Dalane er et rolig sted der barn, voksne og eldre trives godt i nabolaget slik som det er nå. Å fikse på veien vil medføre mye støy og trafikk, noe de er lite interessert i. I tillegg vil det ødelegge det landskapet som de prøver å bevare.	a) Tas til orientering. Det er foretatt støyberegninger og foreslått avbøtende tiltak i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsperioden. Plankart og bestemmelser sikrer at det skal etableres støyskjerm mellom rv. 9 og boligområdet i Dalane. Med støyskjermen vil de fleste boligene ligge i hvit sone (stille sone). Unntaket er fasader utenfor loft som ligger mot veien og utenfor 2. etasje på noen få hus. Disse fasadene vil ligge i gul

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			sone etter skjerming, men også her vil støyskjermen gi et merkbart redusert støynivå.
D15	Norman Ugland (18.05.2021)	a) Ugland lurte på om det har blitt vurdert korridor mellom Vige og Hannevika og tror ordføreren hadde et slikt forslag. b) Det informeres om at det er mye trafikk fra Vågsbygd som kjører østover og at denne trafikken kunne blitt ledet via ringveien.	a) Tilkobling i Rige/Hannevik-området har blitt vurdert, men forkastet i innledende fase av planarbeidet. Parsellen Kristiansand vest - Mandal øst ble åpnet for trafikk i 2022 og det vurderes som mest formålstjenlig at Ytre ringvei kobler seg direkte på dette anlegget. b) Tas til orientering. Veiforbindelsen mellom Vågsbygdveien og Ytre ringvei vil trolig bli forbedret gjennom den planlagte Gartnerløkka/Kolsdalen-utbyggingen i regi av Statens vegvesen.
D16	Eirik Hodnemyr (19.05.2021)	a) Hodnemyr savner kryssløsning med fv. 405 og skriver at det kunne vært ideelt for å koble Gimle, Universitetet, deler av Lund og Sødal på ringveien.	a) Tas til orientering. Det er usikkert hvilken vei det her henvises til, men det legges til grunn at det menes kryssløsning med fv. 482. Denne koblingen ble vurdert og deretter forkastet i forbindelse med kommunedelplan for Ytre ringvei.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D17	Teodor Gunnar Rafoss (20.05.2021)	a) Rafoss lurer på hvorfor traseen for E39 mot Mandal legges nær kysten og ikke lengre mot nord der man kan unngå større naturinngrep. b) Rafoss informerer om at tunnel under Gartnerløkka kan føre til de samme utfordringene vi har med Oslofjordtunnelen i dag.	a) E18 Ytre ringvei strekker seg fra Vige til Grauthelleren. For spørsmål knyttet til E39 vestover henvises det til prosjektene for E39 vest for Kristiansand. b) E18/E39 Gartnerløkka – Kolsdalen er ikke en del av dette prosjektet. For innspill knyttet til utbygging under Gartnerløkka henvises det til Statens vegvesen som planlegger denne strekningen.
D18	Pavel Omelchenko (20.05.2021)	a) Omelchenko lurer på om det ikke ville vært gunstigere å bygge kombinert bil- og togtunnel ettersom det tidligere har vært nevnt at ny jernbaneforbindelse til Dalane vil bli for dyrt.	a) Vei- og jernbanetraseer har meget forskjellige kriterier for stignings- og kurveforhold. På bakgrunn av dette, kan man for jernbanespor til Nordre Havn, ikke se fordeler med samkjøring av traseen for vei og jernbane.
D19	Espen Lomeland (24.05.2021)	a) Lomeland protesterer mot reguleringsplanarbeidet og sier forurensing og støy fra veien vil ødelegge hjemmet deres, samt redusere verdien på boligen. b) Lomeland foreslår beplantet lokk fra dagens E18 til tunnelmunning.	a) Tas til orientering. Temaene støy og luftforurensning som følge av tiltaket er beskrevet og beregnet for fremtidig situasjon i Fagrapport støy og Fagrapport luftkvalitet. b) Tas til orientering. Nye Veier har i løpet av planprosessen sett på en rekke

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			løsninger for Vige. Det ferdige planforslaget legger ikke opp til beplantet lokk i Vige.
D20	Gunn Aageland Hervold (24.05.2021)	a) Hervold informerer om at beboere på Vige har bedt politikere i Kristiansand følge opp spørsmål de har til Nye Veier. b) På vegne av beboere på Vige lurte Hervold på hvordan ny vei kan overprøve politiske beslutninger om bygging av havn. c) Hvordan kan utbyggingen av veien basere seg på utfylling i Topdalsfjorden? d) Hvorfor kan ikke veien gå i tunnel nærmere europaveien, for eksempel ved Optimera? e) Hvorfor er de fleste næringsbygg bevart, mens flere boliger får store konsekvenser?	a) Tas til orientering. b) Det legges opp til at både ny havn og Ytre ringvei kan bygges. Prosjektene utelukker ikke hverandre. c) Bygging av Ytre ringvei baserer seg ikke på utfylling av Topdalsfjorden utover det som er nødvendig for veianlegget. d) Veitraseen er optimalisert i etterkant av varsel om oppstart. e) Foreslått veitrasé baserer seg på en totalvurdering som beror på mange forskjellige hensyn. Det er ikke gitt spesielle hensyn til bevaring av næringsbygg.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Hvorfor er det ikke utredet alternativer med ramper i tunnel også i Vige? g) Hvorfor er det ikke tatt høyde for utredninger av støy og grøntområder gjort i forbindelse med planlegging av havn? h) Hvorfor kjenner ikke Nye Veier til planlagt vei fra Lund/Marvika i samme område som tunnelmunning nå er plassert? i) Beboerne på Vige ønsker å få svar på spørsmålene før arbeidet med reguleringsplanen startes.	f) Terrenget er nokså forskjellig i Dalane og Vige, noe som gjør at en tilsvarende løsning som i Dalane ikke lar seg gjennomføre i Vige. g) Støy er utredet i Fagrapport støy. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. h) Nye Veier er kjent med planer for vei fra Lund/Marvika. Traseen er ikke regulert, men avsatt i kommunedelplan. Byggingen av Ytre ringvei vil ikke forringe mulighet for etablering av denne veien. i) Innsendte merknader/innspill svares ut samlet, og er en del av materialet politikerne får i forbindelse med politisk behandling av planforslaget. Hensikten med dette er at politikere og administrasjon i kommunen skal se både de innsendte merknadene og hvordan Nye Veier forholder seg til det når de tar en politisk beslutning.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		j) Hervold lurte på om Nye Veier ønsker å etterlate seg en rasert fasade av Kristiansand-øst. Hun sier også at det ville vært lettere å ha en dialog rundt planen dersom det ble gjort større forsøk på å bevare grøntområder og oppvekstmiljø på Vige.	j) Tas til orientering. Konsekvenser for landskapsbilde, naturmangfold og friluftsliv, by- og bygdeliv er redegjort for i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser.
D21	Bjarne Larsen (24.05.2021)	a) Larsen anmoder at utbygger så raskt som mulig avklarer avgrensing av dagsoner. b) Larsen anmoder at avbøtende tiltak mot støy beskrives og utredes.	a) Tas til orientering. Det har blitt holdt særmøte med Larsen. Nye Veier gjør det man kan for å holde fremdriften oppe i planprosessen, slik at ventetiden skal bli så kort som mulig. b) Tas til etterretning. Støy er utredet i Fagrapport støy. Det er utredet hvilke støyreducerende tiltak som bør gjøres for å oppnå tilfredsstillende støynivå. Det er også sett på hvilke boliger som bør vurderes nærmere for lokale støytiltak som skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak. Støy i anleggsperioden er utredet i Fagrapport støy i anleggsfasen.
D22	Tove Hauge (27.05.2021)	a) Hauge støtter kryssløsning VS2 på Vige ettersom det gir betydelig mindre inngrep på nordsiden av E18 enn de andre alternativene. Kryssalternativ VS2 begrenser	a) Tas til orientering.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		inngrepene i Varens kyst- og naturmiljø og bygges der det er havn og industri fra før. b) Hauge synes varslingsområdet virker unødig stort og ønsker at det flyttes lengre mot sør. Kystlandskapet på Varen bør ikke benyttes til lagring av masser, anleggsrigg og liknende.	b) Tas til orientering. Plangrense vist i planprogram er å anse som «varslingsgrense». At et område ligger innenfor varslingsgrensen betyr ikke nødvendigvis at det vil skje tiltak der. Plangrensen i reguleringsplanforslaget viser det endelige forslag til reguleringsavgrensning.
D23	Tom Erik Pedersen (25.05.2021)	a) Pedersen etterspør mer oversikt og en konkret dato for når han eventuelt må starte en flytteprosess. Han lurte også på når Nye Veier vil komme med en verdivurdering av boligen. b) Pedersen spør om det er mulig å flytte tunnelmunningen slik at Erling Skakkes vei blir skjermet for støv og støy.	a) Det er først ved vedtatt detaljregulering at man får endelig oversikt over hvordan de enkelte eiendommene berøres. Berørte grunneiere vil holdes informert. Dersom boligen blir så berørt at Nye Veier vurderer en innløsning i løpet av planprosessen, vil Nye Veier kontakte grunneier direkte. Nye Veier jobber mot vedtatt plan første kvartal 2024. b) Det har vært sett på løsninger som best mulig ivaretar boliger i Erling Skakkes vei. Dessverre har det ikke vært mulig å skjerme alle boligene helt mot økt støy.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Pedersen synes det er trist at boligområdet blir ødelagt med økt belastning og mer tungtrafikk.	To boliger i Erling Skakkes vei er regulert revet som følge av støy. Én boligtomt i Erling Skakkes vei er regulert bort pga. konflikt med veitraseen for Ytre ringvei. c) Tas til orientering.
D24	Bård Torjussen og Anette Hansen Myren (26.05.2021)	a) Torjussen hevder at tiltaket strider mot flere bestemmelser i plan- og bygningsloven og vegloven, og at det er grunnlag for innsigelse. b) Torjussen etterlyser oppdatert støysonkart og nevner at rapport fra Rambøll angående støy fra Vige havn er utilstrekkelig og misvisende. Det henvises også til retningslinjene i T-1442 og at det skal utredes samlet støybelastning, også fra planlagte tiltak som er vedtatt. Det etterlyses klare mål og tiltak for støyreduksjon. Det bes om at støyreducerende tiltak inkluderes i planbestemmelsene slik at det blir juridisk bindende.	a) Dette medfører ikke riktighet. Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket strider mot plan- og bygningsloven eller vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). b) Tas til etterretning. Støy er utredet i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Reguleringsplanen viser hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Det informeres om at Miljødirektoratet arbeider med å oppdatere T-1442. d) Torjussen påpeker at det må gjennomføres utredninger der man ser på den samlede belastningen fra alle tiltakene i nærheten. Vige havn og Ytre ringvei utredes hver for seg, men må ses i sammenheng. e) Torjussen er bekymret for støy og luftforurensing og henviser til Statens vegvesen sine håndbøker som omtaler tunnelmunning som utsatt område for forurensing. Han lurte på hvilke tiltak som er planlagt for å skjerme beboere i umiddelbar nærhet.	som områdeskjerming og støyvoller. Støyberegningen viser effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak er fastsatt. c) Tas til etterretning. Ny støyretningslinje T-1442/2021 er lagt til grunn for arbeidet med temaet støy i reguleringsplanen. d) Tas til orientering. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Det er utarbeidet et eget planforslag for havn i Kongsgård/Vige av Kristiansand Havn. e) Tas til etterretning. Støy er utredet i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen. Reguleringsplanen viser hvilke støyreduserende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Torjussen stiller seg undrende til hvordan tiltaket kan få klarsignal fra kommunen uten å utrede luftforurensing ytterligere. Det henvises til kapittel om luftforurensing i kommunedelplan der det framkommer at utbygging av havn vil øke luftforurensingen i området, og at det bør utarbeides oppdatert luftsonekart. Det er vedlagt definisjoner og virkninger av svevestøv og nitrogenoksid. g) Det listes også opp flere forhold som vil påvirke eiendommen negativt dersom veien bygges, blant annet verditap.	som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen viser effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak er fastsatt. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensing også for tunnelmunnninger. Beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. f) Tas til orientering. Luftforurensning er utredet i Fagrapport luftkvalitet. Som del av dette arbeidet er det utarbeidet oppdatert luftsonekart. g) Tas til orientering. Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn, anleggsvirksomhet også videre som kan

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		h) Torjussen ber om kart som viser hvilke boliger som blir gjenstand for innløsning. Det bes også om at innløsning gjennomføres ved oppstart av reguleringsplanarbeidet. i) Torjussen ønsker dialog med Nye Veier og kommunen og at de kommer dem i møte. De er bekymret for negative konsekvenser som følge av tiltaket og opplever å ikke ha fått nok informasjon. Han opplever at hensyn til berørte naboer ikke har blitt prioritert høyt nok.	medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. h) Tas til orientering. Plankart viser hvilke boliger som er regulert til «bebyggelse som forutsettes fjernet». Erling Skakkes vei 16 A er ikke en av boligene som foreslås innløst. i) Tas til orientering. Nye Veier har klart ønske om å få ut informasjon til innbyggere. Ved varsel om oppstart var man fremdeles svært tidlig i planprosessen og hadde ikke alle svar. Ved utlegging av planforslaget til høring/offentlig ettersyn har Torjussen

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			mulighet for å se det samlede planforslaget med alle gjennomførte utredninger. Nye Veier minner om prosjektnettsiden ytringer.no. Her legges det ut nyheter, relevante dokumenter og øvrig informasjon om planarbeidet. Det er også arrangert åpent folkemøte, dialogmøter, åpen kontordag og avholdt særmøter i forbindelse med første høringsperiode. Det ble også avholdt særmøte med familien Torjussen for å imøtekomme behov for informasjon.
D25	Arne Birger Sjursø m.fl. (25.05.2021)	a) Sjursø eier hytte ved Varoddbrua ved gnr/bnr 46/16 og uttalelsen er derfor rettet mot kryssalternativene i Vige. b) Sjursø opplyser om at han har rett på 3 parkeringsplasser i en lomme ved veien til ytre Varen. Rettigheten er beskrevet i en erklæring undertegnet av Statens vegvesen datert 20.04.2016. c) Sjursø er bekymret for parkeringsmuligheter, tilgang til hytta, mer støy og forringet utsikt som følge av tiltaket.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Konsekvenser for luft, støy, landskapsendringer og friluftsliv / By- og bygdeliv er utredet. Adkomst til

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Det påpekes at utfylling av bukta sør for hytta vil være svært skjemmende og at det potensielt kan forurense badevannet. e) Sjursø opplever at konsekvenser for bebyggelse og beboere i området ikke er behandlet grundig nok så langt. Det foreslås mer utredning i videre planarbeid.	eiendommer skal sikres gjennom anleggsfase og driftsfase. d) Tas til orientering. Se svar i punkt c). På generelt grunnlag må det alltid søkes om tillatelse fra forurensningsmyndighet, samt utredes konsekvenser, før man kan iverksette tiltak som kan føre til forurensning. e) Tas til orientering. Se svar i punkt c).
D26	Dagfinn og Bodil Berntsen (26.05.2021)	a) Dagfinn og Bodil Berntsen er eldre og har ikke PC. Ellen Brath Østreng skriver på deres vegne. De hadde derfor ikke mulighet til å delta på dialogmøter som har blitt avholdt. Berntsen mener det har vært mangel på kommunikasjon og at det burde blitt opprettet kontakt på andre måter. Følgelig mener Berntsen at nødvendig informasjon ikke har blitt gitt. b) Dersom bygging av vei medfører at Berntsen må flytte, vil det være en stor påkjenning.	a) Tas til orientering. Pandemien har gjort det mer utfordrende å komme i kontakt med alle berørte parter, særlig de som ikke har tilgang på digitale plattformer på nett. Det har blitt holdt fysisk særmøte med Berntsen for å sikre at de har fått nødvendig informasjon. b) Tas til orientering. Det er dessverre slik i en planprosess at flere eiendommer blir liggende i «planskyggen» inntil man får en vedtatt reguleringsplan. Dette gjør at

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Berntsen opplyser om at det er skilt ut en byggeklar tomt på nedsiden av Erling Skakkes vei som vil bli urealistisk å utbygge dersom foreslått plan realiseres. d) Berntsen mener at valgt alternativ for veitrasé ikke er det beste med tanke på eiendommer som blir berørt og bomiljø.	man ikke får utnyttet eiendommen fullt ut slik som man kunne ha tenkt seg. Nye Veier gjør det man kan for å holde fremdriften oppe frem mot vedtatt plan, slik at denne ventetiden skal bli så kort som mulig. For øvrig er det ikke foreslått å innløse boligen til Berntsen i reguleringsplanen. c) Tas til orientering. Den byggeklare tomten er regulert til arealformålet «annen veggrunn – grønt» i reguleringsplanen for Ytre ringvei. Det vil si at tomten ikke vil være mulig å bebygge med bolighus i fremtiden, når reguleringsplanen er vedtatt. d) Tas til orientering. Ved valg av trasé er det en rekke forskjellige hensyn som blir vektlagt. Både, støy, luft, landskap og friluftsliv, by- og bygdsliv er vurdert. I større veiprosjekter er det sjeldent mulig å unngå påvirkning på nærmiljøet. Dessverre er det noen boligområder som vil bli berørt.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Berntsen påpeker at støy under anleggsperioden, samt støv fra biltrafikken, vil være svært negativt for alle berørte. Berntsen etterspør at det foretas flere beregninger og målinger før beslutning tas. f) Dersom prosjektet gjennomføres etter nåværende planer, krever Berntsen innløsning av begge eiendommer med takst tilsvarende verdi før beslutning om veiutbygging ble tatt.	e) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er to av temaene som er utredet i reguleringsplanarbeidet, se Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Konsekvenser i anleggsfasen er også beskrevet f) Tas til orientering. Nye Veier er i direkte kontakt med alle de berørte vedrørende innløsning.
D27	Eva Gunhild Rødli (27.05.2021)	a) Rødli håper veien blir bygget og gleder seg til det blir mer stille i nabolaget sitt. Mange naboer som bor langs dagens vei vil bli skånet fra støy.	a) Tas til orientering.
D28	Unni Berge og Osmund Olsen (27.05.2021)	a) Olsen bor i Erling Skakkes vei 9 og er bekymret for støv og støy, både under byggefase og ferdigstilling og forventer at krav vedrørende dette følges. Olsen synes også det er synd å miste gode naboer.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet er utredet i Fagrapport støy og Fagrapport støy anleggsfasen og Fagrapport luftforurensning. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning,

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Olsen skriver at prosjektet vil medføre stor verdiforringelse av boligen, og ettersom de er i 70-årene har de planer om å flytte i leilighet i løpet av de neste årene. Et salg vil være umulig med foreliggende plan, og Olsen er bekymret for helse og livssituasjon videre. c) Det henvises også til støyskjermingstiltak omtalt på folkemøte der hus liggende høyere enn støyskjerming ikke har nytte av skjerming da lyden bærer over. Olsen sin bolig ligger slik til, noe som øker bekymringene for fremtidig situasjon.	beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Konsekvenser i anleggsperioden er også beskrives b) Tas til orientering. Nye Veier har forståelse for at dette er en vanskelig situasjon. Erling Skakkes vei 9 er foreslått innløst i reguleringsplanen for Ytre ringvei. Boligen er regulert med «bebyggelse som forutsettes fjernet». Nye Veier er i direkte kontakt med de berørte angående innløsning. c) Tas til orientering. Se svar punkt a) og b). Reguleringsplanen viser hvilke støyreducerende tiltak som skal gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen viser effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak fastsettes i senere fase.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Olsen har dårlig erfaringer knyttet til tidligere sprengningsarbeider i området og skader på eiendommen. Det uttrykkes bekymringer om grunnmuren vil tåle ytterligere rystelser. e) Olsen anmoder at deres bolig blir innløst.	d) Tas til orientering. e) Tas til orientering. Se svar punkt b).
D29	Kari Skår Dahl og Jan Erik Mandelid (29.05.2021)	a) Dahl og Mandelid er bekymret for ytterligere støy og luftforurensing i sitt bomiljø. De er allerede plaget av støy fra havnen og bygging av ny bro. I tillegg kommer impulsstøy fra russ som stopper ved bensinstasjonen og sementbiler som må fjerne størknet betong, samt jevn støy fra E18 og flytrafikk. Dahl og Mandelid ønsker at det blir gjennomført støymålinger når et mer normalisert støybilde etableres. Mange av boligene i området er fra 60-tallet og har følgelig lite skjerming fra støy. Videre ønskes det at støymålingene blir gjennomført der den blir mest utfordrende. b) Dahl og Mandelid engasjerte seg i kampen mot utbygging av havn i Vige, og håper at innspillene som kom inn da og blir hensyntatt i dette prosjektet.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet utredet i Fagrapport støy, fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. b) Tas til orientering. Innspill som ble sendt i forbindelse med utbyggingen av havn tas ikke med i prosjektet for Ytre ringvei.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Det oppfordres til tett beboerdialog, særlig med tanke på eldre beboere i området som ikke har tilgang/kompetanse på nett og teknologi.	Kristiansand havn har utarbeidet et eget planforslag for havn i Kongsgård/Vige. Planforslag for havneområdet vil legges ut til offentlig ettersyn/sendes på høring etter at det er politisk behandling. Dahl og Mandelid vil da få mulighet til å uttale seg om havn i Vige igjen. c) Tas til orientering. Nye Veier ønsker god dialog med beboere og andre berørte. Pandemien har gjort det mer utfordrende å oppnå kontakt med interessenter som ikke har tilgang på nett, men det har blitt tilbydd særmøter og befaringer for naboer som har ønsket dette.
D30	Øivind Monsen Nyvoll (29.05.2021)	a) Nyvoll anmoder at planen ikke må vedtas før utredninger knyttet til utfylling i Topdalsfjorden er gjennomført og kvalitetssikret.	a) Tas til orientering. Det er utredet hvordan vannmiljøet og hydrologiske forhold blir påvirket av tiltakene i Vige i Fagrapport vannmiljø og Fagrapport hydrologi. Utfylling i sjø krever en egen søknad der man har tatt hensyn til naturmangfoldloven, forurensingsloven og vannforskriften. Søknaden må godkjennes før tiltak kan settes i gang.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			Reguleringsplanen legger ikke opp til at overskuddsmassen fra veiutbyggingen skal deponeres i Vigebukta. Overskuddsmassen er planlagt plassert ved området vest for Grauthelleren.
D31	Elisabeth Bryn (30.05.2021)	<u>Merknad 30.05</u> a) Bryn hevder at tiltaket er i strid med flere paragrafer i plan- og bygningsloven, samt vegloven. b) Bryn henviser til retningslinjene i T-1442 om at det skal foreligge oppdatert støysonkart. Bryn informerer om at området allerede er utsatt for støy- og luftforurensing, og at ytterligere forurensing må ses i sammenheng med eksisterende.	<u>Merknad 30.05</u> a) Dette medfører ikke riktighet. Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket er i strid med plan- og bygningsloven og vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). b) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet utredet i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Bryn er bekymret for at boligområdet vil oppleve en vesentlig økning av svevestøv, CO2 og NO2 ettersom det ligger i nærheten av tunnelmunningen. d) Bryn viser til at tiltaket medfører stort verditap på boligen og at den må innløses med mindre det gjøres omfattende bygningsmessige endringer.	utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. c) Tas til orientering. Se svar punkt a). Luftkvaliteten ved tunnelåpninger er viet spesiell oppmerksomhet og eventuelle avbøtende tiltak er vurdert. d) Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn, anleggsvirksomhet også videre som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som en alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se svar til punkt b).

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Merknad 10.06.2021</u> e) Bryn er sterkt imot planlegging av vei nært eksisterende boligfelt da det medfører luftforurensing og støy. Det uttrykkes bekymring for summen av støy i området. f) Bryn er også svært skeptisk til utfylling i Topdalsfjorden.	<u>Merknad 10.06.2021</u> e) Tas til orientering. Se svar under punkt b) og d). f) Tas til orientering. Det er utredet hvordan vannmiljøet og hydrologiske forhold blir påvirket av tiltakene i Vige i fagrapport vannmiljø og Fagrapport hydrologi. Utfylling i sjø krever en egen søknad der man har tatt hensyn til naturmangfoldloven, forurensingsloven og vannforskriften. Søknaden må godkjennes før tiltak kan settes i gang. Reguleringsplanen legger ikke opp til at overskuddsmassen fra veiutbyggingen skal deponeres i Vigebukta. Overskuddsmassen er planlagt plassert ved området vest for Grauthelleren.
D32	Nina Børrestad og Ole Morten Helland (30.05.2021)	a) Børrestad og Helland påpeker at foreslått plan avviker i stor grad fra vedtatt plan kommunedelplan, og at det derfor må vedtas ny kommunedelplan.	a) Tas ikke til følge. Alle veiprosjekt av denne størrelsen krever en reguleringsplan, men det er ikke krav om kommunedelplan eller revisjon av denne. Kristiansand kommune er planmyndighet og har myndighet til å

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Det foreslås at følgende forhold utredes i ny kommunedelplan: - Omrøring av stedlige forurensede masser i Vigebukta. Det er påvist flere miljøskadelige stoffer i Topdalsfjorden, blant annet som følge av utslipp fra Vige betongfabrikk. - Konsekvenser for boligene på Vige dersom buffersone i gjeldende plan forsvinner. - Kryssing av kvikkleireforekomster på Kongsgårdjordene, Bjørndalssletta og Eg. c) Børrestad og Helland driver ett av de siste gjenværende privateide småbrukene i bynært område og opplyser om unikt dyre- og fugleliv, samt rådyrtråkk over jordet. Foreslått plan vil medføre erverv av hele eller deler av eiendommen, noe de stiller seg negativt til.	avslå eller godta planer som avviker fra kommunale planer. Det vises til referat fra oppstartsmøte. b) Tas til orientering. Nye Veier vil ikke utarbeide ny kommunedelplan. Det er imidlertid gjennomført en konsekvensutredning i forbindelse med detaljreguleringsarbeidet. Se planbeskrivelsen kapittel 7 Virkninger og konsekvenser av planforslaget. Kartlegging av forurenset grunn er en del av utredningsarbeidet. c) Tas til orientering. Det er gjennomført konsekvensutredning av fagtema friluftsliv/by- og bygdeliv, se Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser.
D33	Oda Rønholt Nilsen (30.05.2021)	a) Nilsen er bekymret for om anleggsarbeidet, samt drift av ferdigstilt tunnel, vil få konsekvenser for eiendommen hennes.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.
D34	Anne Karin og Sigmund Ro (31.05.2021)	a) Ro bor i Erling Skakkes vei 12, i umiddelbar nærhet av planlagt vei og er derfor bekymret for støy, støv, forurensing og redusert trivsel. Det etterlyses støymålinger og mer utredninger. Ro opplever det som brutalt og urimelig å få redusert livskvalitet og dårligere bomiljø som følge av planlagt vei. b) Det er investert mye i oppgradering av eiendommen og verditapet som følge av planen gjør det umulig å få en tilsvarende bolig et annet sted.	a) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet utredet i Fagrapport støy, fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. b) Tas til orientering. Dersom eiendommen berøres fysisk av selve veianlegget vil man ha krav på erstatning. Det at man får veien nærmere, man får støy, innsyn, anleggsvirksomhet også videre som kan medføre en redusert markedsverdi/

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Ro ber Nye Veier skrinlegge forslaget om motorvei gjennom Kongsgård og Vige da det får store konsekvenser for et helt nabolag.	verdiforringelse er momenter som man som hovedregel ikke får erstatning for. Dette betraktes som en alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og nye veier. Det finnes klar rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet for at terskelen etter nabolovens tålegrense er svært høy, spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Se også svar til punkt a. c) Tas ikke til følge. Konsekvensutredningen viser konsekvensene av tiltaket, også lokale konsekvenser.
D35	Trond Torjussen (31.05.2021)	a) Torjussen er veldig imot utbygging ettersom det vil redusere verdien av boligen drastisk. b) Torjussen er også bekymret for svevestøv og gasser som måtte komme rundt tunnelmunningen og lurer på om det er undersøkt hvordan støynivået vil bli med kombinert bil-, båt- og flytrafikk.	a) Tas til orientering. Se også svar til punkt D34 b). b) Tas til orientering. Støy og luftkvalitet utredet i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy og luftforurensning, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten.
D36	Asbjørn og Martha Torjussen (28.05.2021)	a) Torjussens eiendom vil bli direkte berørt av planlagt tiltak og er bekymret på grunn av manglende informasjon rundt erverv av eiendommen. b) Torjussen ser ikke for seg at det er mulig å bo på eiendommen dersom tiltaket realiseres og uttrykker bekymringer om bygningen vil tåle inngrep og rystelser.	a) Tas til orientering. Erling Skakkes vei 19 er ikke en bolig som skal innløses i forbindelse med reguleringsplanen. b) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Eiendommen er opparbeidet som familietun der flere generasjoner bor sammen. Det er ønskelig å opprettholde denne nærheten til familien. d) Torjussen ønsker også dialog med tiltakshaver dersom planen blir realisert. e) Torjussen hevder at tiltaket strider mot flere bestemmelser i plan- og bygningsloven og vegloven, og at det er grunnlag for innsigelse. f) Det listes også opp flere forhold som vil påvirke eiendommen negativt dersom veien bygges, blant annet verditap. g) Torjussen ber om kart som viser hvilke boliger som blir gjenstand for innløsning. Det bes også om at innløsning gjennomføres ved oppstart av reguleringsplanarbeidet.	tunnelen. Ellers vises det til svar gitt i punkt a). Se også svar til D34 d). c) Tas til orientering. d) Tas til orientering. Se svar til punkt a). e) Dette medfører ikke riktighet. Nye Veier er ikke av den oppfatning at tiltaket strider mot plan- og bygningsloven eller vegloven. Det henvises til svar gitt til Kongsgård 1/Vige Velforening (nr. C5). f) Tas til orientering. Se også svar til D34 b). g) Se svar under punkt a). Plankartet og kartutsnittet for Vige viser hvilke boliger som foreslås innløst som følge av tiltaket. Disse boligene er regulert med «bebyggelse som forutsettes fjernet.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D37	Ellen Marie Næss Hald (31.05.2021)	a) Hald kan ikke se på hvilken måte tiltaket vil berøre eiendommen hennes. b) På generelt grunnlag vil Hald motsette seg at traseen går gjennom eller under etablerte boligstrøk. c) Hald tar forbehold om at det vil kreves kompensasjon dersom tiltaket medfører verdiforringelser, skader eller rådighetsbegrensninger.	a) Tas til orientering. Det er planlagt tunnel under Gimle og Otra og eiendommene som ligger over bakken vil ikke bli direkte berørt av veiltiltaket. b) Tas til orientering. c) Tas til orientering. Skader på eiendommen som følge av anleggsarbeidet vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom eiendommer berøres fysisk av selve veianlegget vil grunneieren ha krav på erstatning. Det at en får veien nærmere, får støy, innsyn, anleggsvirksomhet, osv., som kan medføre en redusert markedsverdi/verdiforringelse, medfører som hovedregel ikke erstatning. Dette betraktes som alminnelige ulemper og rammer mange eiendommer både langs eksisterende veier og Nye Veier. Det finnes rettspraksis fra Høyesterett rundt dette temaet som viser at nabolovens tålegrense, det vil si hvor mye en nabo må tåle av tiltak som påvirker hans

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			eiendom, er svært høy. Dette gjelder spesielt når retningslinjene for støy er oppfylt. Det finnes retningslinjer for både støy og støv som prosjektene må følge. Dersom en bolig ligger over terskelverdiene i disse retningslinjene, vil det blir vurdert forskjellige tiltak for å komme under de anbefalte verdiene.
D38	Thomas Eikeland Fiskå (31.05.2021)	a) Fiskå opplever summen av belastninger i nabolaget som en stor påkjenning, enten det er biltrafikk, havneaktivitet, tungtransport eller flytrafikk.	a) Tas til orientering. Støy utredet i Fagrapport støy, Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport luftkvalitet. Det er gjennomført beregninger av støy, beregningsresultater er vurdert opp mot gjeldende grenseverdier. Ved overskridelser er avbøtende tiltak vurdert. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige vurderes på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Fiskå ser på ny ringvei som en mulighet for å vurdere området i helhet, der nabolaget kan få en kompensasjon og støyreduksjon ved at E18 og ny E39 kan støyskjermes mot Kongsgård 1. Ny asfalt vil også hjelpe for å redusere støy. c) Fiskå håper det utfylte området blir pent opparbeidet med grøntarealer og vannlinje. d) Fiskå håper også at det kan bli opparbeidet lokk over innskuddet til tunnelen.	b) Tas til orientering. Se svar til punkt a) og D37 c). c) Tas til orientering. d) Tas til orientering. Det er ikke foreslått løsning med lokk i Vige.
D39	Eli-Marie Danbolt Drange (31.05.2021)	a) Drange oppfordrer til at det gjennomføres en grundig konsekvensutredning av hvordan et deponi for overskuddsmasser på Glitre vil kunne påvirke natur og miljø. b) Drange opplyser om at Glitre har et gammelt gårdsmiljø med unik natur og brukes som utgangspunkt for mange turstier. Det er også en populær klatrevegg på Glitre.	a) Tas til orientering. Området på Glitre var en del av varslingsområdet for planarbeidet, med tanke på håndtering av masseoverskudd fra veiutbyggingen. Det ferdige planforslaget berører imidlertid ikke Glitre. Det foreslås i stedet å ta i bruk arealer vest for Grauthelleren til disponering av overskuddsmassene fra prosjektet. b) Tas til orientering. Se svar til punkt a). By- og bygdemiljø/friluftsliv er et av temaene som skal utredes i

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Alternativet som innebærer bru nord for Dalane vil også kunne påvirke turområdet negativt og føre til mer trafikkstøy og luftforurensing i naturområdet.	konsekvensutredningen, se Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. c) Tas til orientering. Alternativet med bru i Dalane nord har blitt lagt vekk gjennom silingsprosessen.
D40	Rune Torjussen (31.05.2021)	a) Torjussen mener at kommunedelplanen må endres før det kan utformes tiltaksplan. b) Torjussen henviser til EUs vanndirektiv og vannforskriften og at vannkvaliteten i Topdalsfjorden skal forbedres innen 2033. Det uttrykkes tvil om at målsettingen vil nås, samt bekymringer for planter og liv i vannet, dersom Vigebukta fylles med overskuddsmasser. Det oppfordres til at Norconsult utreder konsekvensene av tømning i fjorden, også konsekvenser under anleggsperioden.	a) Tas ikke til følge. Alle veiprosjekt av denne størrelsen krever en reguleringsplan, men det er ikke krav om kommunedelplan eller revisjon av denne. Kristiansand kommune er planmyndighet og har myndighet til å avslå eller godta planer som avviker fra kommunale planer. Det vises til referat fra oppstartsmøte. b) Tas til orientering.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Torjussen anmoder også at det utredes hvilke konsekvenser utfylling kan få for vannkjemi og vannutskiftning. d) Torjussen informerer om at sidevassdragene ved Gillsvann og Drangsvann har rikt biologisk mangfold, samt innehar viktige gyte- og oppvekstområder for sjørørret og lur på hvorfor de ikke er nevnt i utredningen. e) Torjussen etterlyser klare mål og tiltak for støyreduksjon før reguleringsarbeidet settes i gang. Det henvises også til retningslinjene i T-1442 og at det skal utredes samlet støybelastning, også fra planlagte tiltak.	c) Tas til orientering. Se svar i punkt b). d) Tas til orientering. Prosjektet innebærer tunnel fra Vige til Grauthelleren og påvirker ikke de vann som nevnes. Dersom man mener at det er noen sammenheng mellom virkning av en utfylling for havn i Vige og oppgang av fisk i vassdrangen nord for Varoddbrua, vil en slik vurdering høre hjemme i søknad om utfylling og/eller planer for havn. e) Tas til etterretning. Støy utredes i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det er tatt utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirksomheten. Reguleringsplanen viser hvilke støyreduserende tiltak som skal

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Det foreslås at det utredes om overskuddsmassene fra Ytre ringvei heller kan fylles ut ved KMV ettersom byfjorden har hyppigere vannutskiftning. Utfylling i byfjorden vil også kunne realisere behov for containerhavn i KMV-området og frigjøre område i Kongsgård/Vige. g) Torjussen forutsetter at ingen endelige beslutninger tas før det er avklart hva som skal skje med overskuddsmassene. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Merknaden for øvrig gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet og herunder hvordan friluftsliv og nærmiljø var vektlagt og omtalt i valg av kryssløsning i Vige. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i>	gjennomføres i tilknytning til veien, slik som områdeskjermer og støyvoller. Støyberegningen viser effekten av støytiltakene. Hvilke eiendommer som skal vurderes med tanke på lokale støytiltak som lokal skjerming av uteplass og/eller fasadetiltak er fastsatt. Konsekvenser i anleggsperioden er også beskrevet f) Tas til orientering. Fagrapport massedisponering viser alle alternativer som ble vurdert som aktuelle arealer for massehåndtering, samt anbefalte alternativ A og B. g) Tas til orientering. Reguleringsplanen tar for seg løsning for håndtering av overskuddsmassene fra veiutbyggingen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D41	Thor Kristian Hanisch (31.05.2021)	a) Hanisch lurer på hvilke konsekvenser en fartsreduksjon fra 110 km/t til 90 km/t ville medført med hensyn til støynivå, ulykkesrisiko, kjøretid, kostnader og krav til dimensjonering.	a) Ettersom veien dimensjoneres for store trafikkmengder, vil ikke lavere fartsgrense utgjøre noen vesentlig forskjell på utformingen. Følgelig ville lavere fartsgrense heller ikke vært utslagsgivende for kostnadene ved å bygge veien. Lavere fartsgrense vil derimot øke kjøretid, noe som reduserer veiens samfunnsnytte. Når det gjelder ulykkesrisiko vil høyere fart normalt gi høyere risiko for ulykker. Nye Veier følger veinormalene der trafiksikkerhet er et avgjørende premiss for utformingen av veien og øvrig anlegg. Det er planlagt fartsgrense 80 km/t i dagsonen i Vige for å tilpasse veianlegget til Varoddbrua. For øvrig er støy utredet i Fagrapport støy.
D42	Ola Dahl (31.05.2021)	a) Dahl er misfornøyd med medvirkningsprosessen så langt. Det henvises til dialogmøte og at Nye Veier var selektive på hvilke spørsmål de ville svare på og at det ikke ble sendt ut referat med svar på alle spørsmål som ble stilt. Dahl anser det som en skinnprosess som ikke følger de forutsetninger som ble lagt til grunn i oppstartsmøte med kommunen.	a) Tas til etterretning. Nye Veier beklager at ikke alle spørsmål ble svart ut i dialogmøtet for Vige og at det ikke ble sendt ut referat. Nye Veier sendte e-post med svar på de spørsmål Dahl ikke fikk besvart i møtet. Nye Veier ønsker god dialog med beboere og andre berørte ved høring av planforslaget.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Dahl opplyser om at det er regulert inn ny vei/tunnel fra Lund i samme område som varslet tunnelpåhugg. Videre forutsetter han at Ytre ringvei ikke vil medføre at lokalveien blir flyttet til sjenanse for beboerne og at støy fra denne blir lagt til i beregninger for støy og forurensing. c) Dahl lurer på om Ytre ringvei vil påvirke plan for fremtidig jernbanespor fra havna. d) I forhold til luftforurensing forventer Dahl at Nye Veier vil formidle beregnede verdier og hvilke tiltak som skal gjøres for å overholde grenseverdier. e) Dahl forutsetter at det totale støybildet beskrives, ikke bare støy fra Ytre ringvei isolert sett.	b) Tas til orientering. Nye Veier kjenner til at det er avsatt areal til tunnel i dette området i kommunedelplanen for havnen. Tunnelen er ikke regulert. Ytre ringvei skal ikke være til hinder for utbygging av lokalvei. Samlet støy fra vei og fremtidig havnevirkksomhet i Kongsgård/Vige er vurdert på et overordnet nivå. Det tas utgangspunkt i tidligere utarbeidede støyberegninger for havnevirkksomheten. På generelt grunnlag er det kun vedtatte reguleringsplaner som inngår i sumbelastningsvurderinger. c) Ytre ringvei vil ikke påvirke mulighetene for å etablere jernbanespor til havna i fremtiden. d) Tas til orientering. Fagrapport luftkvalitet beskriver beregnet fremtidig luftforurensning som følge av tiltaket. e) Tas til orientering. Se svar punkt b).

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Videre ønskes det at veien tilfredsstiller fremtidige støykrav, selv om de ikke nødvendigvis er vedtatt enda. g) Det opplyses om at man over Varoddbrua oppnår langt høyere fart enn vanlig på sykkel og at dette bør hensyntas ved utformingen av sykkelbrua.	f) Tas til følge. Støyutredningen tar utgangspunkt i T-1442 av 2021. g) Tas til orientering.
D43	Joakim Hauge m.fl. (31.05.2021)	a) Hauge m.fl. er fornøyd med at foreslått kryssalternativ legges på sørsiden av E18 i Vige. Med denne løsningen skjærer man naturområder og kystlandskap på Varen og i Narviga. b) Hauge m.fl. påpeker at dimensjonering for fartsgrense 110 km/t medfører høyere kostnader og større veianlegg, noe som ikke egner seg i bynære områder og som bidrar til unødig store inngrep. Det bes om at planprogrammet legger føringer for at dimensjonering for lavere fart utredes. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Merknaden for øvrig gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet og herunder hvordan friluftsliv og nærmiljø var vektlagt og omtalt i valg av kryssløsning i Vige. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i>	a) Tas til orientering. b) Tas ikke til følge. Ettersom veien dimensjoneres for store trafikkmengder, vil ikke lavere fartsgrense utgjøre noen vesentlig forskjell på utforming av tunnelen. Følgelig ville lavere fartsgrense heller ikke vært utslagsgivende for kostnadene ved å bygge veien. Lavere fartsgrense vil derimot øke kjøretid, noe som reduserer veiens samfunnsnytte. I dagsonen i Vige vil likevel fartsgrensen reduseres til 80 km/t for å tilpasses Varoddbrua.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
D44	Idar Støwer (31.05.2021)	a) Det undres om anlegget er svært overdimensjonert dersom gjennomgangstrafikken kun utgjør 20-30%. b) Støwer håper prosjektet skrinlegges og at trafikkproblemene løses med kollektivtransport og varetransport via jernbane. <i>Anmerkning fra Nye Veier: Enkelte av de resterende merknadene fra velforeningen gjelder innspill til silingsnotatet og planprogrammet. Disse merknadene oppsummeres ikke videre, da de ble svart ut i forbindelse fastsatt planprogram. Planforslaget omtaler ikke de valg som ble tatt i silingsnotatet.</i>	a) Tas til orientering. Veien skal utformes og dimensjoneres for trafikkprognoser i 2050. Det er beregnet at ca 30 % trafikk på strekningen gjennom Kristiansand sentrum kan rutes utenom sentrum. b) Tas ikke til følge. Ytre ringvei-prosjektet er primært for næringstrafikk og gjennomgangstrafikk. Kollektivtransport og gange/sykkel vil ikke kunne løse utfordringene på strekningen i dag.
D45	Kine Ljosdal (31.05.2021)	a) Ljosdal stiller seg bak innspillet fra Dalane Velforening. b) Ettersom Ljosdal bor nær jernbanen er hun bekymret for den samlede støyen fra vei, tunnel og rundkjøringer i tillegg. Det foreslås samarbeid med Bane NOR for å etablere og forbedre støyskjerming. Dette ville gjort at flere ville stilt seg positivt til tiltaket og følt seg mer ivaretatt.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Støy er utredet i Fagrapport støy og Fagrapport støy i anleggsfasen. Reguleringsplanen sikrer støyskjerm mellom rv. 9 og boligbebyggelsen på Dalene. Reguleringsplanen tar ikke for seg støyskjerming mellom boligbebyggelsen og jernbanen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Det opplyses om at det er målt over 71 desibel fra passerende godstog, og at dette er helseskadelig. Kommuneoverlegen vil kontaktes i forbindelse med eksisterende støynivå. d) Ljosdal henviser til dialogmøtet i Dalane der det ble presentert at trafikkøkningen mellom rundkjøringene ikke ville øke noe særlig. Det påpekes at trafikken vil øke mer på de øvrige veiene og at dette må betraktes som en del av trafikkbildet i Dalane. e) Ljosdal sier de har utfordringer med rystelser og vibrasjoner som følge av togtrafikken, og lurte på hvordan tunnel vil påvirke dette i tillegg.	c) Tas til orientering. Støy fra både vei og jernbane beregnes som gjennomsnittsnivåer over døgnet. For maksstøy ved passering av tog eller store kjøretøy gjelder andre støygrenser. d) Tas til orientering. Den økte trafikken på de øvrige veiene er betraktet som del av trafikkbildet og inngår i støyberegninger. e) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		f) Ljosdal vil få direkte siktlinje fra veranda og stue til tunnel og rundkjøring og tror det vil bli svært vanskelig å skjermes. Det ønskes at huset blir innløst dersom tiltaket gjennomføres. g) Bilde av utsikt fra stue i 2. etasje samt lydopptak av passerende tog er vedlagt innspillet.	f) Tas ikke til følge. Det er ikke vurdert som nødvendig å innløse boliger i Dalane som følge av støy. g) Tas til orientering.

4 Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Otra

4.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
E1	Opplysningsvesenets fond (28.09.2021)	a) Opplysningsvesenets fond har ingen bemerkninger til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.
E2	Statsforvalteren i Agder (29.09.2021)	a) Statsforvalteren i Agder er positiv til utvidelsen av planområdet av hensyn til Sørlandet sykehus, og har ingen ytterligere merknader.	a) Tas til orientering.
E3	Bane NOR (30.09.2021)	a) Bane NOR henviser til innspill gitt ved oppstart og har ingen nye innspill til utvidet planområde.	a) Tas til orientering.
E4	NVE (12.10.2021)	a) NVE viser til innspill gitt ved oppstart av planen og ber om at det tas med i det videre planarbeidet. NVE har ingen merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.
E5	Kystverket (12.10.2021)	a) Kystverket viser til innspill gitt ved varsel om oppstart av planarbeid, og har ingen vesentlige merknader til utvidet planområde.	a) Tas til orientering.
E6	Direktoratet for mineralforvaltning (14.10.2021)	a) DMF henviser til innspill gitt ved oppstart av planarbeid. b) DMF opplyser om at det utvidede planområdet berører en registrert kobberforekomst og at råstoffbetydningen	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning. Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser tar for seg

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		av forekomsten er uvisst. Virkningene av planen på forekomsten må undersøkes, og verdien av forekomsten må fremgå av konsekvensutredningens ikke-prissatte tema. Utover dette har ikke DMF ytterligere merknader til utvidelsen.	temaet naturressurser. Det ligger en forekomst av kobber nord for Sørlandet sykehus. Det har vært kontakt med minneralfaglig kompetanse og en har kommet frem til at dette etter all sannsynlighet er en overflateregistrering foretatt tidlig på 1900-tallet uten noen vesentlig betydning.
E7	Mattilsynet (15.10.2021)	a) Mattilsynet viser til innspill gitt ved oppstart av planarbeid, og har ingen kommentarer til utvidet planområde.	a) Tas til orientering.
E8	Statens vegvesen (25.10.2021)	a) Statens vegvesen er positiv til at det tas hensyn til sykehuset og har ingen merknader til utvidelse av planområdet.	a) Tas til orientering.

4.2 Interesserorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
F1	Prestheia borettslag (14.10.2021)	a) Styret i Prestheia borettslag har ingen innvendinger til reguleringsarbeidet.	a) Tas til orientering.
F2	Naturvernforbundet i Kristiansand (20.10.2021)	a) Naturvernforbundet i Kristiansand henviser til kapittel 6.5 i planprogrammet, og oppfatter at den foreslåtte utredningen av utfylling i Topdalsfjorden som utilstrekkelig. Naturvernforbundet informerer om at det Topdalsfjorden er sårbar og allerede hardt belastet, og at det er viktig med en grundig kartlegging av konsekvenser tiltaket kan medføre i fjorden. I tillegg til å analysere sedimenter må det kartlegges spredning av subb og løsmasser og hvordan sedimentering av disse massene vil medføre for bunnfauna og annet liv i fjorden. b) Naturvernforbundet mener at det må utredes hvordan utfylling av masser vil kunne påvirke strømningsforholdene i Topdalsfjorden, og hvilke konsekvenser dette kan ha for livet i fjorden. c) Naturvernforbundet anmoder at disse undersøkelsene må utføres av uavhengige konsulenter som ikke har oppdrag fra Nye Veier i Ytre ringvei-prosjektet.	a) Tas til orientering. Nye Veier oppfatter ikke at dette innspillet gjelder utvidelsen av planområdet ved Otra. Konsekvenser av tiltaket på vannmiljø i Topdalsfjorden er redegjort for i Fagrapport vannmiljø og Fagrapport forurensning. Det er utarbeidet miljøprogram med miljøoppfølgingsplan (MOP). MOPen vil oppdateres gjennom anleggsfasen. b) Tas til orientering. Se svar på punkt a). c) Tas til orientering. Det er forslagsstiller som har ansvar for å utrede konsekvenser av tiltaket de foreslår.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
F3	Dalane velforening	a) Dalane velforening har engasjert advokatfirmaet Kjær til å bistå med deres innspill til planarbeidet. Innspillet inneholder samme problemstillinger og argumenter som ble gitt i tidlige innspill av 30.05.2021, og det vises derfor til oppsummeringen i C6.	a) Tas til orientering. Det vises til svar på merknad C6.
F4	Randesund bydelsråd	a) Randesund bydelsråd viser til innspill gitt ved varsel om oppstart av planarbeid og fremhever avklaringer rundt utfylling i Topdalsfjorden og vannkvalitet som sin største bekymring. Randesund bydelsråd påpeker at konsekvenser i anleggsperioden også må tas med før endelig konklusjon fattes. b) Randesund bydelsråd ønsker at tunnelåpningen i Vige må plasseres slik av færrest mulig boliger blir berørt, og at veien i stedet kan ta mer av næringsarealene i området om nødvendig.	a) Tas til orientering. Nye Veier oppfatter ikke at denne merknaden gjelder utvidelsen av planområdet ved Otra. Vannkvalitet er utredet i Fagrapport vannmiljø. b) Tas til orientering. Plassering av tunnelåpningen på Vige er optimalisert i løpet av planarbeidet. Plasseringen som er vist i reguleringsplanen for Ytre ringvei er lagt inn slik at tiltaket berører færrest mulig boliger i Vige, samtidig som det er tatt hensyn til at løsningen skal være gjennomførbar med tanke på trafikkavvikling og naturgitte forhold, mm.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
F5	Studentorganisasjonen i Agder	a) STA mener at Ytre ringvei vil komme studentene til gode da hovedveien til Kristiansand og UiA avlastes. STA stiller seg meget positivt til at prosjektet utføres på en best mulig bærekraftig og samfunnsøkonomisk måte.	a) Tas til orientering.

4.3 Grunneiere, naboer og andre interessenter

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
G1	Svein Kaldestad (24.09.2021)	a) Kaldestad ønsker å bli informert om hvor dypt tunnelen vil ligge og hvilke vurderinger som gjøres for å avklare støy, rystelser og eventuelle andre ulemper som følge av tunneldrivingen.	a) Tas til orientering. Det er gjort beregninger for forventet fremtidig støy som følge av tiltaket i anleggsperioden og i permanent situasjon. Det er foreslått avbøtende tiltak der det er aktuelt og temaet støy vil følges opp videre i anleggsgjennomføringen. Se Fagrapport støy i anleggsfasen og Fagrapport støy. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.
G2	Leif Roger Frøysaa (24.09.2021)	a) Frøysaa informerer om at bygningene på Sødalssletta ligger på leire og ønsker å vite hvilke vurderinger som gjøres i forhold til påvirkning av grunnvannet og fare for setning i jordmassene og potensielle skader på bygninger. b) Frøysaa lurte også på hvordan vibrasjoner i anleggsperiode og under drift vurderes opp mot fare for bygningsskader, og om det vil foretas befaringsarbeid før arbeidet starter eller vibrasjonsmålinger under utbygging.	a) Tas til orientering. Notatet Vurdering av fare for setninger omhandler vurdering av fare for setninger og setningsberegninger på grunn av grunnvannssenkning langs planlagt tunneltrasé. b) Vibrasjoner fra tunnel både i anleggs- og driftsfase skal tilfredsstille kravene i NS 8141-3:2014: Vibrasjoner og støt. Se svar merknad G1, punkt a).
G3	Alexander Ose (26.09.2021)	a) Ose lurte på om ny Ytre ringvei vil berøre Vollevannet.	a) Ytre ringvei vil ligge i tunnel like sør for Vollevannet. Det foreslås relativt strenge tetthetskrav.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
G4	Tormod Wallem Anundsen (27.09.2021)	a) Anundsen ønsker at det skal gjøres støy- og vibrasjonsmålinger av tunnelarbeidet der den går under boligområder. b) Anundsen er bekymret for nattesøvn og ønsker også løpende innbyggerdialog angående regulering av når på døgnet arbeidet kan foregå.	a) Tas til orientering. Støy i anleggsfasen er utredet i Fagrapport Støy i anleggsfasen. Vedrørende vibrasjoner vises det til svar merknad G1, punkt a). b) Det er forventet at massetransport og anleggsaktivitetene i dagsonene hovedsakelig vil pågå på dagtid (kl 07–19). Tunneldrivingen er forutsatt å pågå fra kl 06–02, og masser som blir produsert på kveld og natt lagres i haller i fjell og kjøres ut på dagtid. Tunnelvifter er de eneste forventede støykildene fra tunneldrivingen på kveld og natt. Tunnelviftene er antatt å ha redusert drift i perioden kl 23–07 når det er mindre aktivitet i tunnelen.
G5	Arvid Rosseland (01.10.2021)	a) Rosseland informerer om at boligen hans står på fjell og er bekymret for skader som følge av rystelser.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Rosseland mener tunnelen bør følge Bjørndalssletta mest mulig for å minimere skader på boliger.	det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. b) Av hensyn til Sørlandet sykehus er Ytre ringvei lagt nord for sykehusområdet. For at tunnelen skal ha en hensiktsmessig kurvatur uten for mange svinger kan ikke veien gå langs Bjørndalssletta. Dette er blant annet av hensyn til sikt og trafiksikkerhet i tunnelen.
G6	Svein Kr Nikolaysen (03.10.2021)	a) Nikolaysen informerer om at elveleiet trolig danner en sprekkzone mellom fjellmassivene på begge sider av dalføret og at et jordskjelv vil kunne påvirke en sprekkzone betydelig. Nikolaysen vurderer et vanlig tunnelløp med betongtetting som svært sårbart og foreslår stålforing i full sirkel gjennom sprekksoner. En slik foring vil kunne begrense vanninntrenging i stor grad.	a) Tas til orientering. Det vurderes som svært lite sannsynlig at et jordskjelv vil få konsekvenser for Ytre ringvei. Dette er nærmere omtalt i Fagrapport ingeniørgeologi.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
G7	Jens Freuchen (12.10.2021)	a) Freuchen informerer om at det er etablert en ca. 200 m dyp grunnvannsbrønn for vannboren varme på deres eiendom i Doroteas vei 8.	a) Tas til orientering.
G8	Steffen Borgar Løvdahl (16.10.2021)	a) Løvdahl informerer om at endring i veitrasé vil medføre tap av energibrønn for eiendommen hans i Bjørndalsheia 11. Brønnen ble bygget i 2008 og er rundt 150-180 m dyp. b) Løvdahl holder Nye Veier erstatningsansvarlig dersom energibrønnen går tapt, og aksepterer ikke annen erstatning enn ny brønn. c) Løvdahl informerer også om at eiendommen er bygget på fjell med direktefundamentering og at deler av berget består av porøse bergarter og delvis fjelloverheng. Det må derfor gjennomføres undersøkelser og vurderes om det er fare for setningsskader før arbeidet begynner. Løvdahl krever at dette er godt dokumentert og at eiendommen befares i forkant.	a) Tas til orientering. b) Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. c) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Løvdahl anmoder at tunnelen ikke legges under eiendommen, men flyttes med tilstrekkelig avstand til energibrønn.	merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. d) Tas til orientering.
G9	Benedikte Løvdahl Nilsen (18.10.2021)	a) Løvdahl informerer om at endring i veitrasé vil medføre tap av energibrønn for eiendommen hennes i Bjørndalsheia 32A. Brønnen ble bygget i 2008 og er rundt 150-180 m dyp. b) Merknaden er tilsvarende som merknad G8 Steffen Borgar Løvdahl og den oppsummeres derfor ikke videre her.	a) Tas til orientering. b) Se svar på merknad G8, punkt a)–d).
G10	Stian Rasmussen (18.10.2021)	a) Rasmussen informerer om at boligen hans er gammel og er fundamentert rett på fjell. Rasmussen er bekymret for skader på eiendommen som følge av tunneldrivingen.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

5 Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Bjørndalen

5.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
H1	Bane NOR (04.02.2022)	a) Aktuelt område er ikke i nærheten av jernbane. Bane NOR har ingen merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.
H2	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (08.02.2022)	a) DSB har sendt en automatisk tilbakemelding pga. at de ikke har kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker. DSB informerer om hvilke områder de har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven. Det er Statsforvalteren som har overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer. DSB samarbeider med Statsforvalteren og vil gi innspill til Statsforvalteren dersom nødvendig. b) Dersom plansaken gjelder anlegg som sikkert eller muligens vil bli storulykkeanlegg iht. storulykkeforskriften, bes det om at høringen sendes DSB på nytt.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Reguleringsplanen er ikke omfattet av storulykkeforskriften.
H3	NVE (23.02.2022)	a) NVE viser til innspill gitt ved oppstart av planen og ved utvidelsen av planområdet ved Otra og ber om at disse tas med i det videre planarbeidet. NVE har ingen merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
H4	Statens vegvesen (25.02.2022)	a) Den nye veien vil gå i tunnel på strekningen, og vil da ikke berøre infrastruktur over bakken. Vegvesenet har derfor ingen vesentlige merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.
H5	Agder fylkeskommune (01.03.2022)	a) Fylkeskommunen legger til grunn at det vedtatte planprogrammet vil gjelde for utvidet område. b) Fylkeskommunen har ingen merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til etterretning. Planprogrammet er også dekkende for utvidelsen ved Bjørndalen. b) Tas til orientering.
H6	Statsforvalteren i Agder	a) Statsforvalteren har ingen merknader til utvidelsen av planområdet.	a) Tas til orientering.

5.2 Grunneiere, naboer og andre interessenter

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
I1	Tor Even og Nina Cecilie Kristensen (07.02.2022)	a) Kristensen gjør oppmerksom på at deres eiendom, Holdalsnuten 3m, gnr/bnr 40/434, har borehull tilknyttet grunnvarme og bergvarmepumpe. Dersom Ytre ringvei medfører konsekvenser for anlegget ber Kristiansen om å få dette utredet.	a) Tas til orientering.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
12	Arvid Rosseland (08.02.2022)	a) Rosseland er bekymret for løsningen med tunnellop som ser ut til å gå direkte under deres 5 år gamle bolig, Bjørndalsheia 44. Rosseland er bekymret for setningsskader på både kostbar bolig og kostbare forstøtningsmurer pga. sprengningsarbeider for tunnelen. Hvor mange meter under boligen vil sprenging av tunnel foregå? b) Vil det bli foretatt forundersøkelser eller registreringer på de boliger og tomter som blir berørt?	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen. Antall meter avhenger blant annet av hvor stor bergoverdekning det er på ulike deler av traseen. Lengdeprofil av tunnelen er illustrert i Fagrapport infrastruktur. b) Det vil bli foretatt forundersøkelser eller registreringer på de bygg som forventes å bli berørt.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Rosseland venter tilbakemelding med mer detaljert informasjon.	c) Tas til orientering.
I3	Oluf Christian Bøckman (08.02.2022)	a) Bøckman viser til overskriften på varslingen hvor det står E39 og regner med at det også gjelder E18. b) Ettersom ringveien skal være i tunnel har de ikke andre kommentarer enn at evt. sprengning ikke bør gjennomføres mellom kl 24.00–06.00. Setningsskader i mur pga. sprengning må erstattes, men risiko for dette antas å være liten. c) Bøckman oppfordrer til å gjøre anleggsperioden så kort som mulig. Det er bedre med kort anleggsperiode og litt ekstra kaos enn seigpining og uendelig anleggsdrift, slik som ved ny Varoddbu.	a) I starten av planarbeidet var det planlagt at Ytre ringvei skulle være E39, senere er det bestemt at ny Ytre ringvei vil være E18. b) Tas til orientering. Det er forventet at massetransport og anleggsaktivitetene i dagsonene hovedsakelig vil pågå på dagtid (kl 07–19). Tunneldrivingen er forutsatt å pågå fra kl 06–02, og masser som blir produsert på kveld og natt lagres i haller i fjell og kjøres ut på dagtid. Tunnelvifter er de eneste forventede støykildene fra tunneldrivingen på kveld og natt. Tunnelviftene er antatt å ha redusert drift i perioden kl 23–07 når det er mindre aktivitet i tunnelen. c) Tas til orientering. Nye Veier vil legge opp til en anleggsgjennomføring som er best mulig i forhold til lokalt nærmiljø, ytre miljø, klima, sikkerhet, gjennomføringstid og kostnader.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
14	Holger Hott (10.02.2022)	a) Hott har energibrønn til bergvarmepumpe i Borghilds vei 7, gnr/bnr 40/521. Boligen ligger ca. midt i utvidet planområde. Hott er bekymret for om tunnelarbeidene kan skade energibrønner og/eller endre grunnvannsforholdene slik at dette påvirker energiuttaket fra brønnen. Brønnen er svært velfungerende i dag og sparer de for store energiutgifter og er tilknyttet et oppvarmingssystem som var en stor engangsinvestering. b) Hott forventer at brønnen blir testet før arbeidet startes og etter ferdigstilling av tunnelen.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader. b) Tas til orientering.
15	Indra Laetitia Simhan (13.02.2022)	a) Som berørte naboer (Bjørnebakken 18, gnr/bnr 45/89) er Simhan opptatt av at den foreslåtte traseen ligger nær fjellveggen og -skrenten i Bjørnebakken, der det er kjent skred-/rasfare. Det gjelder fjellveggen i Bjørnebakken ved eiendommene 45/103,60,59,100,106 og skrenten ved eiendommene 45/89,90,91,93, mot Ståldalen i Bjørndalen. De ser fare for at både anleggsarbeid ved tunnelbygging og vibrasjoner fra trafikken i den senere tunnelen vil medføre økt skred-/rasfare. Dette vil kunne føre til fare for trafikanter i Bjørnebakken og til skade på bebyggelsen på eiendommen deres og de andre nevnte eiendommene.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.
16	Thomas Eckhard Hundhausen (13.02.2022)	a) Hundhausen har sendt inn tilsvarende merknaden som Simhan (nr. I5).	a) Se svar til Simhan (nr. I5)
17	Benedikte Løvdahl Nilsen (16.02.2022)	a) Nilsen har sendt en tilsvarende merknad som ved tilleggsvarslingen for Otra (nr. G9). Dette gjelder eiendommen Bjørndalsheia 32 A, gnr/bnr 45/175. Se oppsummering av merknad nr. G9.	a) Se svar på merknad nr. G9.
18	Nils Besse Andersen (19.02.2022)	a) Andersen stiller seg i utgangspunktet positiv til omlegging av E39/E18, med forbehold om at ev. skader som følge av arbeidet kompenseres og utbedres innen rimelig tid. Herunder setningsskader, sprekkdannelse i fundament og bygningsmasse, punktering av vindu og glassdører, m.m.	a) Tas til orientering. Under anleggsperioden vil eiendommer som ligger over tunnelen kunne oppleve noen rystelser som følge av tunneldrivingen. Det vil utarbeides grenseverdier for hvor store rystelser som tillates på den enkelte bygning. Salvestørrelser vil bli tilpasset grunnforhold og bebyggelse i det aktuelle området. Rystelsesmålere vil bli plassert ut for å holde kontroll på rystelsesnivået i driveperioden. Under drift vil beboere over tunnel normalt ikke merke noen rystelser/vibrasjoner fra tunnelen.

Grunneiere, naboer og andre interessenter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Andersen merker seg at omleggingen vil medføre at utbygging av eget varmeanlegg (i Bjørnebakken 32) sannsynligvis blir utelukket. I så tilfelle ønsker de kompensasjon for tap av denne muligheten.	b) Tas til orientering.
19	Øivind Homleid (25.02.2022)	a) Holmeids eiendom, Holdalsnuten 11A, har vannbåren varme med varmepumpe fra energibrønner. Huset er bygd i 1990 med nevnte anlegg som oppvarmingsanlegg. I desember 2021 ble anlegget helrenovert for 350 000 kr. Det forventes at Nye Veier og prosjektet bærer risikoen for ev. skader og redusert virkningsgrad som varmeanlegget påføres pga. veiprosjektet.	a) Tas til orientering. Energibrønner som er i direkte konflikt med tunneltraseen vil bli erstattet av Nye Veier. Dersom mulig vil det etableres ny brønn, alternativt vil det gis annen erstatning. Dersom bebyggelse, anlegg eller konstruksjoner påføres skade som har årsakssammenheng med tunnelarbeidene, vil disse skadene erstattes etter gjeldene rett som anleggskader.

6 Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Øygardsvannene

6.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
J1	Direktoratet for mineralforvaltning (01.03.2022)	a) Nordvestlig del av planområdet berører Mjåvatn pukkforekomst som ifølge NGU er vurdert til å liten betydning. Planområdet berører en svært liten del av forekomsten og DMF kan derfor ikke se at deponi av overskuddsmasse vil ha betydning for forekomsten.	a) Tas til orientering. Temaet naturressurser er utredet i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. Tiltakets påvirkning og konsekvens for pukk- og løsmasseressurser (deriblant pukkforekomsten Mjåvatn) er vurdert som ubetydelig.
J2	Agder fylkeskommune (01.03.2022)	a) Det legges til grunn at vedtatt planprogram vil gjelde for utvidet planområde. b) Utvidet planområde er i gjeldende plan hovedsakelig regulert til friluftsmål, men også delvis uregulert. Området ligger mellom ny E39 som er under bygging og Mjåvann industriområde og har mindre verdi for friluftsliv. Eksisterende turvei på østsiden av vannene er en av inngangsportene til Vågsbygdmarka, med ny bru over E39. Det må avsettes areal til en grøntkorridor med turvei slik at denne opprettholdes. Som avbøtende tiltak anbefaler fylkeskommunen at det avsettes et par parkeringsplasser for allmennheten som skal bruke turområdet.	a) Tas til etterretning. Vedtatt planprogram er lagt til grunn for utvidet planområdet. b) Tas til etterretning. Grøntkorridoren er opprettholdt til i reguleringsplanen for Ytre ringvei. Reguleringsbestemmelsene sikrer at det innenfor arealmål parkering (o_P) i plankartet kan opparbeides utfartsparkering for brukerne av nærliggende friluftsområder.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) I planprogram fremgår det at påvirkninger fra anleggsfasen og driftsfasen, som kan påvirke fysiske forhold, vanntemperatur eller kjemiske forhold i vannforekomstene, skal vurderes, samt nødvendige avbøtende tiltak. Hvis tiltaket forventes å forringe miljøtilstanden i vannforekomsten, eller gjør det vanskelig å nå miljømålet, skal planen vurderes etter vannforskriften § 12. Effekten av utfylling på produksjonsmuligheter for fisk og andre vannlevende organismer må også utredes, jf. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.	c) Tas til etterretning. Fagrapport vannmiljø gir en oversikt over hvilke vannforekomster som kan bli påvirket i anleggs- og driftsfasen og hvilken påvirkning vannforekomstene kan få. Tiltaket forventes å gi en varig redusert forringelse av vannforekomsten som Øygardsvatnet tilhører og det er gjort en vurdering etter vannforskriften § 12.
J3	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (08.02.2022)	a) DSB har sendt en automatisk tilbakemelding pga. at de ikke har kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker. DSB informerer om hvilke områder de har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven. Det er Statsforvalteren som har overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer. DSB samarbeider med Statsforvalteren og vil gi innspill til Statsforvalteren dersom nødvendig. b) Dersom plansaken gjelder anlegg som sikkert eller muligens vil bli storulykkeanlegg iht. storulykeforskriften, bes det om at høringen sendes DSB på nytt.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Plansaken gjelder ikke storulykkeanlegg.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
J4	Statens vegvesen (02.03.2022)	a) Vegvesenet har ingen vesentlige merknader til at planen kan se på mulighetene for massedeposering ved Øygardsvannene.	a) Tas til orientering.
J5	Mattilsynet (03.03.2022)	a) Mattilsynet er ikke kjent med forhold som tilsier at arealene rundt Øygardsvannene kan komme i konflikt med spesifikke hensyn til eksisterende eller planlagt vannforsyningssystem, eller konkret risiko for spredning av planteskadegjørere. De har derfor ingen kommentarer, men forutsetter at generelle hensyn de adresserte ved planoppstart blir ivaretatt.	a) Tas til orientering.
J6	Statsforvalteren i Agder (07.03.2022)	a) Øygardsvannene er regulert til friluftsområde i sjø og vassdrag i reguleringsplan for E39 Kristiansand vest – Søgne øst. Omkringliggende områder er regulert til friluftsmål på land. Det er regulert flere turveier innenfor utvidelsesområdet. I regional plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet (RIFF) 2014-2020 ble Øygardsvannene registrert som del av Rossevannsmarka/Vågsbygdmarka og herunder svært viktig friluftslivsområde. Områdene ligger i dag inneklemt mellom Mjåvann industriområde og ny E39 og har derfor fått en redusert verdi for allmennhetens friluftsliv. Statsforvalteren mener området fremdeles kan ha verdi som friluftsområde og ber om at turveier i gjeldende detaljregulering ses i sammenheng med turveinettet i	a) Tiltakets konsekvenser for friluftsliv er beskrevet i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. Turveier som er regulert i gjeldende reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst», sørøst og øst for Øygardsvannene, er videreført som turveier i reguleringsplan for Ytre ringvei. Reguleringsbestemmelsene sikrer at det skal etableres utfartsparkering for brukerne av nærliggende friluftsområder innenfor arealmål parkering (o_P) i plankartet.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Vågsbygdmarka/Rossevannsmarka. De legger til grunn at det opprettholdes forbindelser mellom Mjåvann og Vågsbygdmarka/Rossevannsmarka over Mjåvannsknuten samt vestover mot Rossevannet. b) Øygardsvannene er preget av diffus avrenning fra omkringliggende anleggsvirksomhet. I Vann-nett er vannene registrert som del av Møllebekken, som har dårlig økologisk og kjemisk tilstand. I detaljregulering for E39 Kristiansand vest – Søgne Øst er deler av Mjåvannet regulert til massedeponi og vannet fra Øygardsvannene og Fossvannet er planlagt ledet videre fra Mjåvannet til Bukkesteinsvannet. Statsforvalteren ber om at det i forbindelse med konsekvensutredningen gjøres en samlet konsekvensutredning av omdisponering av vannforekomster i området, og hvilken påvirkning dette vil ha på vannforekomster nedstrøms. De minner om at det skal gjøres en vurdering av tiltaket i lys av vannforskriften § 12. c) De ber om at det gjøres rede for fremtidig overvannshåndtering i området ved en eventuell utfylling av Øygardsvannene.	b) Fagrapport vannmiljø gir en oversikt over hvilke vannforekomster som kan bli påvirket i anleggs- og driftsfasen og hvilken påvirkning vannforekomstene kan få. Tiltaket forventes å gi en varig redusert forringelse av vannforekomsten som Øygardsvatnet tilhører og det er gjort en vurdering etter vannforskriften § 12. Se også punkt c). c) Det er utarbeidet rapport for Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering som tar for seg hydrologiske konsekvenser ved utfylling

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Statsforvalteren ga innspill til oppstart av planarbeidet om å avgrense områdene på Glitre som deponiområde. De ber om at det i konsekvensutredningen fremkommer en samlet vurdering, og sammenligning av ulike alternativer for massedisponering, herunder også et alternativ hvor disponering av all overskuddsmasse skjer i Kongsgård-Vige. e) De viser ellers til retningslinjer/føringer for videre planarbeidet for temaer: Klimatilpasning, støy, luftkvalitet, estetisk utforming/landskapsestetikk, ROS-analyse og prinsippene i naturmangfoldloven.	av Øygardsvatnet, Mjåvann vest og Grauthellerheia. d) Området på Glitre var en del av varslingsområdet for planarbeidet, med tanke på håndtering av masseoverskudd fra veiutbyggingen. Det ferdige planforslaget berører imidlertid ikke Glitre. Det er gjort en vurdering av egnetheten av ulike alternativer for massedisponering i Fagrapport Massedisponering. e) Tas til orientering.
J7	NVE (04.03.2022)	a) Oppsummert vurderer NVE at igjenfylling av Øygardsvannene er i strid med nasjonale og vesentlige regionale føringer. Det fremgår i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–23. Der står det at regjeringen forventer at «fylkeskommunene og kommunene ivaretar vassdragenes bruks- og verneverdi i sin planlegging. Vassdragenes potensial for trygg avledning av overvann og naturbasert demping av flom, utnyttes». b) Det må unngås utfyllinger i vann og vassdragsnære områder. Dette ble formidlet i forbindelse med	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Som en del av reguleringsplanarbeidet er det sett på

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		planoppstart. Massehåndtering må løses som en del av reguleringsplanen. c) Fra møtet 04.02.2022 synes det uklart hvordan situasjonen er i dag for vassdragene, hvor nedbørsfeltgrensene går og hvor vannet renner. Slik oversikt må foreligge for å kunne si noe sikkert om virkninger før og etter tiltak. d) Planområdet berører Søgneelva, som er vernet vassdrag. Det er viktige verneverdier som må ivaretas og det må ikke planlegges tiltak som svekker verdiene. Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag må legges til grunn.	flere ulike konsepter for hvordan masseoverskuddet fra veiprosjektet kan håndteres. Dette er redegjort for i Fagrapport massedisponering Det er foreslått at overskuddsmassene blir transportert til området vest for Grauthelleren. Her er det identifisert to alternative kombinasjoner av massedisponeringsområder, som begge har kapasitet til å ta imot alle overskudds-massene fra Ytre ringvei. Alternativ A består av lokalitetene Øygardsvatnet og restkapasitet i regulert massdeponi D og E i reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst». c) Tas til etterretning. Situasjonen for vassdragene og de forhold NVE nevner er beskrevet i rapport Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering samt i Fagrapport vannmiljø. d) Tas til orientering. Selv om Øygardsvatnet ligger innenfor det naturlige nedbørsfeltet til

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Tillatelse til inngrep i vernede vassdrag kan bare gis dersom fordelene overgår ulempene. Det må legges betydelig vekt på ressurser i avbøtende tiltak for å redusere inngrepenes effekt på verneverdiene i vassdraget. Det gjelder både tilpasning til landskapet, bevaring av biologisk mangfold og vassdragsdynamikk og friluftsinnteresser. f) Alle vassdragstiltakene må beskrives. Det må særlig vurderes om tiltaket kan være til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdrag, jf. vannressursloven § 8. "Allmenne interesser» skal tolkes vidt. Det er særlig ideelle og ikke-økonomiske interesser som faller innenfor. F.eks. fiskens frie gang, allmenn ferdsel, naturvern, biologisk mangfold, friluftsliv, vitenskapelig interesse, kultur- og landskapshensyn, jordvern, hensyn til flom og skred. Ev. fyllinger må gis mest mulig naturlig utforming. g) Klimaendringene gjør det viktigere å sikre helhetlig forvaltning av nedbørsfelt. Dette er en planoppgave iht.	Søgnevassdraget, er dette vannet i praksis nå tilhørende Fiskåvassdraget. Øygardsvatnet skal dermed, etter Nye Veiers oppfatning, ikke vurderes som del av et vernet vassdrag. Se rapport Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering. e) Tas til etterretning. Se svar punkt d). f) Tas til etterretning. Vassdragstiltakene er beskrevet og vurdert i rapport Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering, i Fagrapport vannmiljø og i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		plan- og bygningsloven. Utfylling i lavpunkter og/eller i vassdrag kan gi endret fordrøyningskapasitet som kan gi økt flomfare nedstrøms og/eller oppstuvning som kan gi økt flomfare oppstrøms. h) Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning må ligge til grunn for planarbeidet. Ifølge planretningslinjene kapittel 4.3 skal det begrunnes dersom naturbaserte løsninger velges bort. i) Vassdrag og flomveier bør merkes av i plankartet med arealformål, ev. hensynssone og tilknyttes bestemmelser som ivaretar tilstrekkelig sikkerhet mot fare for flom og skade fra overvann. Det må fremgå av planarbeidet både om planlagte tiltak vil være utsatt for skade fra flom og overvann og om tiltak vil øke faren for skade fra flom og overvann. j) Vedtak av reguleringsplan kan erstatte vedtak etter vannressursloven (konsesjon). Det forutsetter at planforslaget har tilstrekkelig grunnlag for å vurdere	g) Tas til orientering. Vurdering av flomfare som følge av oppfyllingen av Øygardsvatnet er beskrevet i rapport Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering. Dersom det ikke gjøres tiltak vil utfylling av Øygardsvatnet medføre en økning nedstrøms flomforhold. Det er anbefalt å etablere fordrøyning i fyllingen som avbøtende tiltak. Det er gjort beregninger av nødvendig fordrøyningsvolum. h) Tas til orientering. i) Tas til etterretning når det gjelder reguleringsbestemmelsene. Se svar punkt g).

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		tiltaket etter vannressursloven, herunder at tiltaket er godt belyst, alternative lokaliseringer og tekniske løsninger er vurdert og avbøtende tiltak sikres i bestemmelsene. NVE anbefaler at det gjøres nye søk for å finne bedre områder. Dersom tiltaket likevel skal utredes må det fremgå av planen hvordan ulempene ved disse inngrepene er vurdert opp mot alternativene. k) Dersom reguleringsplanen åpner for vassdragstiltak som ikke er godt nok belyst eller tiltak som ville fått konsesjon vil NVE kunne ha innsigelse. l) Det vises til NVEs nettsider for arealplanlegging med informasjon og veiledning. Og det minnes om at NVE skal ha oversendt alle relevante rapporter ved høring.	j) Tas til orientering. Det er sett på flere alternativer for masselagring, se svar punkt b). k) Tas til orientering. l) Tas til orientering.

6.2 Næringsorganisasjoner og bedrifter

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
K1	Mjåvann Industriområde AS m.fl. (02.03.2022)	a) Merknaden er sendt på vegne av Mjåvann Industriområde AS, Mjåvann Næringspark AS, grunneiere/rettighetshavere til eiendom gnr/bnr. 575/4,5,15.	a) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Mjøvann Industriområde AS m.fl. har allerede sendt inn innspill til arealbruksendring i kommuneplanen angående dette området og er positive til tiltaket som foreslås. Men det forutsetter at prosessen ikke er negativ for deres planer om å etablere næringstomter. De mener arealene er svært godt egnet for næringstomter basert på: • Området har liten/ingen verdi for friluftsliv og rekreasjon fordi det ligger inneklemt mellom industriområde og ny E39. • Det er opparbeidet infrastruktur som man kan dra nytte av. • Det er kollektivtilbud som dekker området og ytterligere næringstomter vil gi grunnlag for enda bedre frekvens. • Området ligger nært sentrum/havn og bane og stor del av befolkningen kan nå det med sykkel. • Kristiansand trenger næringstomter som ikke er regulert til handel/forretning nært sentrum og det vanskelig å finne bedre egnete områder. • Blir området fylt ut av Nye Veier, vil ikke næringstomter medføre ytterligere terrenginngrep. • Nye næringstomter gir beskjedent miljøavtrykk pga. at hovedvekten av negativ miljøpåvirkning skjer ved sprenging og transport av masser fra ringvei. c) Disse forhold bør/må hensyntas i videre prosess:	b) Tas til orientering. Arealene ved Øygardsvatnet er regulert til LNF-formål i reguleringsplanen for Ytre ringvei, i tråd med gjeldende reguleringsplan i området. Kristiansand kommune har foreslått å avsette arealene ved Øygardsvatnet til fremtidig næringsbebyggelse i forslag til ny kommuneplanens arealdel.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		• Steinmasser må legges slik at de egnet for næringsbygg. • Det må hensyntas at Øygardsvannene håndterer overvann fra Mjåvann Industriområde. • Man bør se på nær-/fjernvirkninger fra Vågsbygdsbogen og mulig avbøtende tiltak. • Det må koordineres mot Agder Energi som planlegger ny kystlinje/høyspent, med mulig plassering parallelt med ny E39. • Jf. punkt over bør det ses på mulighet for ny trafo med tilhørende ladestasjon for nyttekjøretøy i området Mjåvann – Grauthelleren. • Det bør etableres parkeringsplass for turgåere/arrangementer i nær tilknytning til adkomst over E39 for tilgang til Vågsbygdmarka. • Det er viktig at kotehøyder på ferdige tomter hensyntar omkringliggende arealer. Det bør ikke være mer enn 2–3 nivåer, med kotehøyde 110–120 moh. • Deler av varslet tilleggsareal overlapper opparbeidede tomter i Mjåvann Industriområde, hvor det er gjort avtale om salg. Dette må hensyntas. d) Oppsummert mener Mjåvann Industriområde at dette kan bli en vinn/vinn-situasjon for Nye Veier og	c) Tas til orientering. • Hvordan steinmasser skal legges besluttet i en senere fase. • Rapporten Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering beskriver håndtering av overvann. • Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser tar for seg landskapsbilde. • Agder Energi (nå Glitre Nett) har vært i dialog med Nye Veier om den nye kystlinjen/høyspent. • Reguleringsbestemmelsene sikrer at det innenfor arealformål o_P i plankartet skal opparbeides utfartsparkering for brukerne av nærliggende friluftsområder. • Maks. kotehøyder er fastsatt i plankartet. Kotehøydene er satt med hensyn til tilpasning til terreng og nærliggende eksisterende næringsområder. • Planen hensyntar næringstomter i nordvest som er avtalt solgt. d) Tas til orientering.

Næringsorganisasjoner og bedrifter			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		rettighetshaverne. De håper å bidra til et godt felles prosjekt for Mjåvann og Nye Veier.	

6.3 Interesserorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
L1	Naturvernforbundet i Kristiansand (21.02.2022)	a) Naturvernforbundet i Kristiansand ber om at det vurderes å droppe utvidelsen ved Øygardsvannene. Planlagt og gjennomført utbygging av E39 har alt gjort stort inngrep i Vågsbygdmarka, som er det sentrale rekreasjonsområdet for store deler av Kristiansand. Argumentet om at området alt har redusert verdi fordi det ligger inntil områder som er eller vil bli utbygd aksepteres ikke. Dette er bit for bit argumentasjon som får uheldige konsekvenser når den blir brukt om bynære rekreasjonsområder. b) Dersom planområdet likevel blir utvidet forventes det at det blir gjort grundig analyse av naturmangfold og konsekvenser for vannene i området. De utgjør et viktig element i naturopplevelsen i denne delen av turterrenget.	a) Tas ikke til følge. Det er vurdert en rekke alternative konsepter for håndtering av overskuddsmasse, se fagrapport massedisponering. Alternativ A og bruk av Øygardsvatnet, sammen med massedeponi D og E i gjeldende reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» er vurdert som en av to egnete alternativer. b) Tas til orientering. Konsekvensene for naturmangfold, rekreasjon og vannene i området er en del av konsekvensutredningen som ligger til grunn for planforslaget.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
L2	Allianseidrettslaget I K Våg, Løypeutvalget (02.03.2022)	a) I K Våg Løypeutvalget er imot igjennfylling av Øygardsvannene og at området omreguleres fra friluftsmål til næring. De mener næringsområde vil medføre forringelse av hovedinnsfartsåre til marka, visuell forringelse ved at næringsbebyggelse plasseres tett på marka og at støyforurensning øker. Det er i strid med overordnede planer. b) Løypeutvalget viser til at massedeponering i Øygardsvannene har kommet sent inn i planprosessen og at dette er uheldig. Det var ikke nevnt i silingsnotatet eller planprogrammet. De mener endringen av tunneltraseen ved Bjørndalen neppe kan være en reell begrunnelse. Hadde planene for Øygardsvannene kommet frem tidligere, ville motstanden mot Ytre ringvei blitt markert kraftigere. De mener det kan oppfattes som om avgjørelsen allerede er truffet.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. I forbindelse med reguleringsplanarbeider er det ikke uvanlig at en ser behov for å utvide planarbeidets avgrensning etter at det er varslet oppstart og fastsatt planprogram. Etter hvert som et planarbeid tar form, kan det komme frem problemstillinger en ikke hadde forutsett tidligere. Områdene for håndtering av overskuddsmasser er konsekvensutredet på lik linje med andre arealer som er berørt av planarbeidet og følger slik sett opp det som står i planprogrammet. Det er sett på flere ulike arealer for håndtering av overskuddsmasser fra veiutbyggingen. Fagrapporten

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) Konsekvensutredningen bør omfatte vegetasjonen rundt Øygardsvannene. Området ligger nært Svingervann naturreservat hvor det er registrert truede og sårbare arter. I tillegg må fisk og annet liv i vannene kartlegges. Før bygging av E39 ble det fisket ørret i vannene. Det må også utredes hvilken betydning igjenfylling av vannene får på omkringliggende områder og vassdrag på kort og lang sikt. Så vidt de vet er vannveien for Øygardsvannene en del av Fiskåvannvassdraget via Fossevann, Mjåvann, Bukksteinsvann og Fiskåvann og videre ned Fiskådalen. Videre må oppfyllingens betydning for vannivået i indre Øygardsvann på østsiden av E39-traseen og på myrdragene mot Døblan utredes. d) Det er bra at veien anlegges i tunnel, slik at friområder vernes. Men trafiksikkerheten ville blitt like god om veien ble bygd for 90 km/t i stedet for 110. Da ville samfunnsnyttene vært ca. like stor og igjenfylling av Øygardsvannene ikke aktuelt.	massedisponering viser hvilke områder som er vurdert og hvordan Nye Veier har vurdert alternativene opp mot gitte kriterier. c) Tas til orientering. Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser redegjør for hvordan naturmangfold påvirkes av planlagte tiltak ved Øygardsvatnet. Fagrapport vannmiljø gir en oversikt over hvilke vannforekomster som blir påvirket av tiltaket og hvordan virkningen vil bli for disse vannforekomstene. Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering redegjør for hvordan igjenfylling av Øygardsvatnet påvirker omkringliggende vassdrag. d) Dette medfører ikke riktighet. Ettersom veien dimensjoneres for store trafikkmengder, vil ikke lavere fartsgrense utgjøre noen vesentlig forskjell på utformingen. Følgelig ville lavere fartsgrense heller ikke vært

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Naturødeleggelsene E39-utbyggingen påfører Vågsbygdmarka bør ikke brukes som argument for å dumpe steinmasser i Øygardsvannene, men et argument imot tiltak som påfører større ødeleggelser. Løypelaget hadde forstått forslaget dersom steinmassene skulle brukes til å oppgradere området som friluftsområde. f) I siste regulering av Mjåvann III var det vist turparkering med passasje ned til Øygardsvannene og videre inn mot marka. Løypelaget legger til grunn dette i den videre reguleringsprosessen. g) Løypelaget viser til sin uttalelse til reguleringsplan for Mjåvann III hvor det ble foreslått utvidelse av	utslagsgivende for kostnadene ved å bygge veien. Lavere fartsgrense vil derimot øke kjøretid, noe som reduserer veiens samfunnsnytte. Når det gjelder ulykkesrisiko vil høyere fart normalt gi høyere risiko for ulykker. Nye Veier følger veinormalene der trafikk sikkerhet er et avgjørende premiss for utformingen av veien og øvrig anlegg. Det er planlagt fartsgrense 80 km/t i dagsonen i Vige for å tilpasse veianlegget til Varoddbrua. e) Tas til orientering. f) Tas til orientering. Reguleringsbestemmelsene fastsetter at det skal anlegges utfartsparkering for brukerne av nærliggende friluftsområder innenfor arealformål parkering o_P.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		reguleringsgrensen for deponering av avgravningsmasser ned mot Øygardsvann. h) Løypelaget gjør rede for Vågsbygdmarka utbredelse og topografi og at flere av passasjene har blitt forringet av E39. Passasjen fra Øygardsvannene leder inn til et godt tilrettelagt løypenett som brukes av svært mange mennesker. i) Det vises til kommuneplanens samfunnsdel og planprogrammet for ny arealdel vedrørende strategier for temaene grønnstruktur og naturmangfold. I planprogrammet for arealdelen står det bl.a. at det skal utføres kartlegging og verdsetting av friluftsområder i kommunen som skal inngå i avveining av arealbruksendringer. Videre står det at det skal vurderes behov for utredning av naturmangfold, her er vannmiljø spesielt nevnt.	g) Tas til orientering. h) Tas til orientering. i) Tas til orientering. Planlagte tiltak ved Øygardsvatnet er konsekvensutredet. Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser inneholder temaet naturmangfold. Fagrapport vannmiljø tar for seg vannmiljøet for bl.a. Øygardsvatnet. Forslag til ny arealdel til kommuneplanen viser arealbruksendring til fremtidig næringsvirksomhet ved Øygardsvatnet. I reguleringsplanen for Ytre ringvei er det lagt inn LNF-formål, i tråd med gjeldende reguleringsplan.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
L3	Forum for natur og friluftsliv Agder (03.03.2022)	a) Merknaden sendes på vegne av 4H Agder, Naturvernforbundet i Agder, Norges jeger- og fiskeforbund Aust-Agder, Norges jeger- og fiskeforbund Vest-Agder, Norsk zoologisk forening Sørlandsavdelingen. b) Utfylling av Øygardsvannene må konsekvensutredes på lik måte som andre berørte areal. Det bes om at Nye Veier velger lokalitet der det gjør minst mulig skade å deponere steinen. c) Det må gjøres grundige utredninger rundt naturverdier og friluftsliv. d) Nye Veier må ha en helhetlig tilnærming til vannmiljøet, og ta med nedenforliggende vannforekomster til utløp Kristiansandsfjorden i konsekvensutredning.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Utfylling av Øygardsvatnet er en del av planens konsekvensutredning og utredet for relevante tema. Det er gjort en vurdering av en rekke ulike alternative arealer for håndtering av overskudds-masser fra veiutbyggingen, se Fagrapport massedisponering. I rapporten er det bl.a. vurdert samlet konfliktpotensial mot ikke-prissatte verdier. c) Tas til orientering. Det er gjennomført utredninger for ikke-prissatte fag, og herunder temaene naturmangfold og friluftsliv, se Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. d) Tas til orientering. Det er utarbeidet Fagrapport vannmiljø som tar for seg hvilke vannforekomster som kan bli påvirket av tiltakene. Tiltaket vil varig redusere miljøtilstanden til

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		e) Det må utredes avbøtende tiltak som kan redusere konsekvensene av massehåndteringen, der man kompenserer for friluftslivsområdene og naturverdiene som blir skadelidende eller går tapt. f) På deler av strekningen er det forventet å påtreffe syredannende bergarter. Det må settes krav om at utfyllingsmassene skal være rene og ikke inneholde bergarter som kan medføre skader og ulemper for vannmiljøet nedstrøms deponiene.	vannforekomsten som Øygardsvatnet tilhører. Dette begrunnes med at en stor andel av vannarealet forsvinner. Det er ikke forventet varig forringelse av vannforekomstene nedstrøms Øygardsvatnet, så lenge hydrologiske tiltak blir gjennomført som planlagt. e) Tas til orientering. I reguleringsplanen for Ytre ringvei opprettholdes regulert turvei på sør- og østsiden av areal som er regulert til næringsbebyggelse ved Øygardsvatnet. Reguleringsbestemmelsene sikrer at det kan etableres utfartsparkering for brukerne av nærliggende friluftsområder på parkeringsformål o_P i plankartet. Øygardsvannene er vurdert til å ha noe verdi for naturmangfold og konsekvensen av utfyllingen er vurdert til konsekvensgrad 1 minus (-). f) Tas til orientering. I henhold til reguleringsbestemmelsene tillates det lagring av rene masser fra byggingen av E18 Ytre ringvei på områdene som omfatter masselagring på o_LNF1-3 i

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			plankartet. I henhold til forurensingsloven er det ikke tillatt å bruke masser som medfører forurensing til vannmiljø. Risiko for å påtreffe syredannende bergarter, samt risiko for utlekking av metaller fra berg, er vurdert i Fagrapport forurensing.
L4	Vågsbygd Vel (03.03.2022)	a) Vågsbygd Vel samarbeider med I K VÅGs løypeutvalg på mange områder, bl.a. når det skal gis uttalelse om Vågbygdskauen og utbyggingsplaner i bydelen. Styret i Vågsbygd Vel støtter fullt ut løypelagets uttalelser og ber om å bli orientert videre.	a) Tas til orientering.

7 Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Mjåvann nord

7.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
M1	Statsforvalteren i Agder (18.05.2022)	a) Statsforvalteren legger til grunn at området konsekvensutredes i tråd med fastsatt planprogram. Det bes om at hensynet til eksisterende bebyggelse ved Farvannet Terrasse klart fremgår av konsekvensutredningen, dette gjelder særlig forhold til støv i ev. anleggsfase. b) Statsforvalteren ber om at det i konsekvensutredningen fremkommer en samlet vurdering og sammenligning av ulike alternativer for massedisponering, herunder også et alternativ hvor disponering av all overskuddsmasse skjer i Kongsgård-Vige.	a) Tas til orientering. Mjåvann nord er tatt ut av planområdet i løpet av planarbeidet og er ikke en del av ferdig planforslag. b) Tas til etterretning. Fagrapport massedisponering viser en vurdering av ulike konsepter for massedisponering og en anbefaling av to alternativer, A og B, som har vært gjenstand for konsekvensutredning.
M2	Agder fylkeskommune (03.05.2022)	a) Fylkeskommunen har ingen merknader til utvidelsen.	a) Tas til orientering.
M3	Statens vegvesen (24.05.2022)	a) Planområdet kommer i nord inn mot dagens E39. Vegvesenet forutsetter at byggegrensen på 50 meter fra senter vei overholdes. Adkomst til området blir fra eksisterende veinett i Mjåvann industriområde.	a) Tas til orientering. Mjåvann nord er tatt ut av planområdet i løpet av planarbeidet og er ikke en del av ferdig planforslag.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
M4	Mattilsynet (11.05.2022)	a) Mattilsynet er ikke kjent med forhold som tilsier at den varslede utvidelsen kan komme i konflikt med spesifikke hensyn til eksisterende eller planlagt vannforsyningssystem, eller konkret risiko for spredning av planteskadegjørere. b) Mattilsynet forutsetter at de generelle hensyn de adresserte i forbindelse med oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet blir ivarettatt i videre planprosess.	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning.
M5	Direktoratet for mineralforvaltning (12.05.2022)	a) Utvidet planområde berører store deler av pukkforekomsten Mjåvatn som er vurdert av NGU til å ha liten betydning. Innenfor planområdet ligger Mjåvann pukkverk som er i drift, men ikke omfattet av mineralloven på nåværende tidspunkt. b) DMF ber om at konsekvensutredningen inkluderer massetak og mineralressurser som tema under utredning av naturressurser. Forekomster med liten betydning som ressurser i dagens situasjon kan bli viktige i fremtiden, og bør inngå i vurderingen av virkninger av tiltak som kan begrense tilgangen til ressursene. c) DMF legger til grunn at tiltakshaver for Mjåvann pukkverk informeres om planen og får mulighet til å uttale seg.	a) Tas til orientering. Mjåvann nord er tatt ut av planområdet i løpet av planarbeidet og er ikke en del av ferdig planforslag. b) Tas til etterretning. Se for øvrig svar punkt a). c) Tas til etterretning. Nye Veier har vært i dialog med André Kjetså vedrørende

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			Mjåvann pukkverk (nå Frustøl Pukkverk AS). Se for øvrig svar punkt a).
M6	Agder Energi Nett AS (16.05.2022)	a) Agder Energi Nett (AEN) gjør oppmerksom på at det må tas hensyn til bestående anlegg og de anlegg som det er nødvendig for de å etablere og drifte. De har etablert regionalnett og distribusjonsnett i planområdet. b) De viser til pågående dialog mellom Nye Veier og AEN. Hvor vidt planen påvirker AENs anlegg må avklares med angitte kontaktpersoner. c) Det vises til at spenningsnivå for ledningsanleggene ikke skal påføres i planen, samt andre regler for hvordan kraftledninger eller andre elektriske anlegg skal fremstilles i planen. d) Den som utløser tiltak i strømforsyningsnettet, skal som hovedregel dekke kostnadene med tiltaket. Nye traseer må gis minst like gode vilkår som eksisterende traseer.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Mjåvann nord er tatt ut av planområdet i løpet av planarbeidet og er ikke en del av ferdig planforslag. c) Tas til orientering. d) Tas orientering.
M7	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (26.04.2022)	a) DSB har sendt en automatisk tilbakemelding pga. at de ikke har kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker. DSB informerer om hvilke områder de har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven. Det	a) Tas til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		er Statsforvalteren som har overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer. DSB samarbeider med Statsforvalteren og vil gi innspill til Statsforvalteren dersom nødvendig. b) Dersom plansaken gjelder anlegg som sikkert eller muligens vil bli storulykkeanlegg iht. storulykkeforskriften, bes det om at høringen sendes DSB på nytt.	b) Tas til orientering. Planen er ikke omfattet av storulykkeforskriften.
M8	NVE (04.05.2022)	a) NVE viser til sine tidligere innspill til reguleringsplanen og utvidelser av planområdet. b) De viser til plan- og bygningsloven § 28-1 og TEK17 om at grunn bare kan bebygges dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold. De viser også til H-5/18 Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling, punkt 2.11.1, hvor det står at ved siste plannivå er det ikke mulig å skyve nærmere avklaring av reell fare til byggesak ved å sette vilkår for å innvilge byggesøknad. Faresoner skal alltid vises med hensynssone i reguleringsplaner og hensynssonene skal i nødvendig grad gis bestemmelser som avgrenser eller setter vilkår for bruk. c) Det er svært viktig at Lille Kjelåstjønn og vassdragsmiljøet blir ivaretatt. I saker med tiltak i og ved vassdrag må	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Mjøvann nord er tatt ut av planområdet i løpet av planarbeidet og er ikke en del av ferdig planforslag. c) Tas til orientering. Se svar punkt a)

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		virkningene av tiltakene utredes og hensynet til vassdraget ivaretas. Anleggene bør unngå utfylling i vann og vassnære områder. d) Deler av området ser ut til å inneholde myr. Myr er viktig for naturmangfold, demper flom, renser vann og lagrer karbon. e) Det vises til vannressursloven og herunder spesielt til § 5 (aktsomhetsplikt ved vassdragstiltak), § 11 (vegetasjonsbelte langs vassdrag), § 7 (forbud mot å hindre vannets løp i vassdrag) og § 8 (konsesjonsplikt ved vassdragstiltak som medfører skade eller ulemper for allmenne interesser). f) Området ligger innenfor område som det kan være fare for flom og dette må avklares og hensyntas. g) Området ligger tett på Farvatnet hvor det kan være marin leire i grunnen og det må derfor avklares om det er kvikkleire i området. Reell fare for områdeskred må være avklart ved offentlig ettersyn av reguleringsplanen. h) NVE ber Nye Veier ta kontakt med Agder Energi Nett for å avklare hvordan 22 kV distribusjonsnett som går i planområdet skal ivaretas. Eksisterende og vedtatte større	d) Tas til orientering. Se svar punkt a) e) Tas til orientering. Se svar punkt a). f) Tas til orientering. Se svar punkt a). g) Tas til orientering. Se svar punkt a). h) Tas til orientering. Se svar punkt a).

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		høyspenningsanlegg skal reguleres med hensynssone H740. Mindre høyspenningsanlegg kan reguleres som teknisk infrastruktur. i) NVE anbefaler å ta i bruk deres nettsider for arealplanlegging og herunder kartbasert veileder for reguleringsplan.	i) Tas til orientering.

7.2 Næringsorganisasjoner og bedrifter

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
N1	Frampeik AS og Eikelia AS (16.05.2022)	a) WSP ønsker å spille inn et areal til massehåndtering ved Grauthelleren, som ligger mellom gammel E39, ny E39 og Bukksteinsvannet. Arealet ligger i nærheten av Mjåvann nord, men i kortere avstand til ny E39.	a) Tas til orientering. Nye Veier har tidligere vurdert området og dets egnethet som areal for håndtering av overskuddsmasse fra Ytre ringvei. Det er vurdert at området har begrenset oppfyllingspotensial, og derfor ikke kan erstatte andre lokaliteter som er blitt vurdert for massehåndtering. Området ble heller ikke vurdert å være et gunstig sted å fylle opp, ettersom oppfylling vil kunne medføre fylling ned til vannkanten av Bukksteinsvannet og nærhet til

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Området er foreslått arealbruksendret til næringsbebyggelse i forbindelse med rullering av kommuneplanens arealdel og venter på behandling. WPS mener det kunne være positivt om området kan få en midlertidig bruk i påvente av dette og kan brukes i forbindelse med bygging av E39. c) Området ble tidligere nevnt i merknad ved oppstart/høring av planprogrammet, hvor det ble orientert om pågående planarbeid. Planarbeidet er satt på vent i påvente av ny kommuneplan. d) Området ligger nært dagsonen ved Grauthelleren, og i en fremtidig situasjon vil det også være avkjørsel fra E39 i nærheten av området. Plassering av området ved Grauthelleren vil være fordelaktig, da massetransport blir kortere og man unngår transport gjennom bebygd område. WPS ber om at Nye Veier inkluderer området i forbindelse med utvidelsen av planområdet for Ytre ringvei.	boligområdet i Bukksteinsdalen. Nye Veier har konkludert med at det ikke er ønskelig å gå videre med dette området som massehåndteringsareal. b) Tas til orientering. Se svar til punkt a). c) Tas til orientering. d) Tas til orientering. Se svar til punkt a).

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
N2	Mjåvann Næringsbygg AS, m.fl. (07.05.2022)	a) Merknaden er sendt på vegne av Mjåvann Industriområde AS, Mjåvann Næringspark AS, grunneiere/rettighetshavere til eiendom gnr/bnr. 575/4,5,15,17,22 og 576/13. b) Merknaden er en kopi av merknad som ble sendt i forbindelse med utvidelse av planområdet for Øygardsvannene, datert 15.02.2022. Merknaden oppsummeres derfor ikke på nytt her. Se oppsummering av merknad K1.	a) Tas til orientering. b) Se svar på merknad K1.
N3	HPT Eiendom AS (28.04.2022)	a) Tilsendt kartmateriale viser at deres eiendom ikke blir berørt av utvidelsen. Hvis dette stemmer har HPT Eiendom ingen kommentarer til arbeidet.	a) Tas til orientering. HPT Eiendom sin eiendom, gnr/bnr 575/429, Mjåvannsvegen 76, ligger ikke innenfor reguleringsplanen for Ytre ringvei.

8 Oppsummering merknader enkeltvis – tilleggsvarsel Grauthellerheia og Mjåvann vest

8.1 Offentlige instanser

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
O1	Bane NOR (15.05.2023)	a) Bane NOR har ingen merknader til utvidelsen, da det ikke berører jernbanens interesser.	a) Tas til orientering.
O2	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (10.05.2023)	a) DSB har sendt en automatisk tilbakemelding pga. at de ikke har kapasitet til å gå inn i alle mottatte plansaker. DSB informerer om hvilke områder de har innsigelseskompetanse etter plan- og bygningsloven. Det er Statsforvalteren som har overordnet ansvar for å følge opp samfunnssikkerhet i planer. DSB samarbeider med Statsforvalteren og vil gi innspill til Statsforvalteren dersom nødvendig. b) Dersom plansaken gjelder anlegg som sikkert eller muligens vil bli storulykkeanlegg iht. storulykeforskriften, bes det om at høringen sendes DSB på nytt.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering. Reguleringsplanen er ikke omfattet av storulykeforskriften.
O3	Norsk maritimt museum (30.05.2023)	a) Norsk maritimt museum har tidligere undersøkt området ved Varoddbruas vestsida og har ingen innvendinger mot at området reguleres.	a) Merknaden oppfattes som en kommentar til planlagt veiltak ved Vigekrysset, og ikke til tilleggsvarslingen ved Grauthellerheia og Mjåvann vest. For øvrig tas merknaden til orientering.

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Delen av Mjåvann som skal fylles igjen har begrenset potensiale for kulturminner under vann. De har ingen innvendinger til reguleringsarbeidet.	b) Merknaden oppfattes som en kommentar til varsel om endring av reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst». Merknaden behandles i forbindelse med søknad om endring av reguleringsbestemmelsene angående utvidet bruk av massedeponi D og E.
O4	Mattilsynet (31.05.2023)	a) Mattilsynet er ikke kjent med forhold som tilsier at den varslede utvidelsen ved Mjåvann vest og Grauthellerheia kan komme i konflikt med eksisterende eller planlagte vannforsyningssystem, eller konkret risiko for spredning av planteskadegjørere. b) Mattilsynet forutsetter at de generelle hensyn de omtalte i merknad ved oppstart av planarbeidet og høring av planprogrammet blir ivaretatt i videre planprosess.	a) Tas til orientering. b) Tas til etterretning.
O5	Agder fylkeskommune (02.06.2023)	a) Grauthellerheia grenser til Bukksteinen, som er et viktig friluftslivsområde og nærturterreng kartlagt av tidligere Songdalen kommune. Tiltaket ligger innenfor det som defineres som «byskogen». Den visuelle virkningen av et eventuelt deponi på nærliggende turområder bør være med i vurderingen.	a) Tas til etterretning. Fagrapport for ikke-prissatte konsekvenser inneholder vurdering av temaene friluftsliv/by- og bygdelig og landskapsbilde. For massedisponeringsalternativ B (dvs. massedisponering ved lokalitetene Grauthellerheia, Mjåvann vest og Mjåvann restkapasitet D og E) er det

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Mjåvann vest ligger i areal som fungerer som grønn buffersone mot industriområdet, og det er viktig at denne funksjonen opprettholdes. c) Fylkeskommunens avdeling for arkeologi har befart området ved Grauthellerheia og vurdert at det ikke er behov for ytterligere registreringer.	vurdert at utfylling av Grauthellerheia vil ha negative konsekvenser og redusere landskapsopplevelsene sett fra hovedveien. Når det gjelder friluftsliv vil det bli mest konsekvenser i anleggsfasen. Etter at området er oppfylt skal det tilsås og vil være regulert til LNF. b) Det vil fortsatt opprettholdes grønn buffersone rundt Mjåvann industriområde, selv om Mjåvann vest tas i bruk som massedisponeringsområde. Område foreslås regulert til LNF. c) Tas til orientering.
O6	Statens vegvesen (05.06.2023)	a) Planområdet grenser inn til gammel E39, nå fylkesvei 439. Det er naturlig at byggegrensen på 50 meter fra senter vei opprettholdes.	a) Tas til orientering. Både massedisponeringsområdet ved Grauthellerheia og Mjåvann vest foreslås regulert med LNF-formål og bestemmelsesområde midlertidig bygge- og anleggsområde som åpner for massedisponering. Det er derfor ikke

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Adkomst til Mjåvann blir fra eksisterende veinett i Mjåvann industriområde, mens adkomst til Grauthellerheia må avklares i planen.	aktuelt med byggegrense mot fylkesveien. Mjåvann vest ligger for øvrig over 50 meter fra fylkesveien. b) Anleggsadkomst til Mjåvann vest blir fra eksisterende regulert vei i reguleringsplan «Mindre endring av reguleringsplan Mjåvann II - ny veg i tomt 6 for Mjåvann næringsområde». Anleggsadkomst til Grauthellerheia er tenkt fra areal regulert til offentlig vei, via Vesterveien og Bukksteinsdalen samt en direkteadkomst fra den nye tunnelportalens forskjæring ved Grauthelleren.
O7	Statsforvalteren i Agder (13.06.2023)	a) Ved Mjåvann vest er det registrert en rekke naturtypeforekomster med stor verdi. Foreløpig vurderer Statsforvalteren at massedisponering i området vil kunne være i konflikt med nasjonale interesser knyttet til naturmangfold. Mjåvann vest ligger eksponert til og tiltaket vil kunne medføre betydelig anleggsstøy for bebyggelsen i influensområdet.	a) Tas til etterretning. Det er gjort vurdering av påvirkning på naturmangfold i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. Det er gjort vurdering av anleggsstøy i Fagrapport støy i anleggsfasen. Det er ikke forventet støy over grenseverdien for støyfølsom bebyggelse omkring Mjåvann vest. Det er forventet støynivå over 60 dB på dagtid gjennom hele

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		b) Ved Grauthellerheia kjenner ikke Statsforvalteren til kartlagte naturtyper. De legges til grunn at kartlegging utføres. Det er registrert hjortevilttrekk gjennom området. Etablering av massedisponeringsområde her vil kunne avskjære hjorteviltets trekkmuligheter og være i konflikt med nasjonale føringer for ivaretagelse av landskapsøkologiske sammenhenger. Statsforvalteren hadde innsigelse til foreslått arealbruksendring til et område sør for Vesterveien i kommuneplanens arealdel for Kristiansand av samme årsak. c) Statsforvalteren har stor forståelse for at det er vanskelig å finne massedisponeringsområder nært planområdet som ikke har store negative konsekvenser for ikke-prissatte konsekvenser. De gir derfor faglig råd om at det ses på alternativ nyttiggjøring av overskuddsmassene, herunder og mulighetene for eksport.	anleggsfasen for næringsbebyggelsen nært Mjåvann vest. b) Tas til orientering. Trekkmulighet for vilt ved Grauthellerheia er vurdert i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. c) Tas til orientering. I løsningene for håndtering av overskuddsmassene er Nye Veier opptatt av det skal være en bærekraftig bruk. Lave klimagassutslipp og herunder kort transportvei, er et av kriteriene. For øvrig kan det også nevnes at planmyndighet i Kristiansand kommune i sin dialog med Nye Veier har vært tydelig på at løsninger for håndtering av overskuddsmassen skal vurderes i planarbeidet for Ytre ringvei. De to alternativene for håndtering av

Offentlige instanser			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
			masseoverskuddet er regulert for å sikre planen en god løsning. Reguleringsplanen er likevel ikke til hinder for annen bruk av masseoverskuddet, dersom en senere skulle finnes andre mer foretrukne løsninger.

8.1 Næringsorganisasjoner og bedrifter

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
P1	Næringsforeningen i Kristiansandsregionen (22.05.2023)	a) Næringsforeningen i Kristiansandsregionen støtter opp om at masser må kunne føres ut i begge ender av prosjektet, og i dette tilfellet gi mulighet for en utvidelse av Mjåvann og Grauthelleren. b) Områdene er inneklemt av eksisterende veinett og næringsområde. Og bruke områdene til næring er god investering av ny vei samt allerede etablert infrastruktur på Mjåvann. Styrking av Mjåvann bygger opp under strategien om å utvikle regionen som et attraktivt sted å investere.	a) Tas til orientering. b) Tas til orientering.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		c) De minner om fremtidige behov for sentrale områder for energistasjoner for nullutslippskjøretøyer. Mjåvann, med sin plassering, utbygging av strømmettet og mange brukere av tunge kjøretøy, er rett plassering for slik stasjon. Utvidelse av næringsområdet gir økte muligheter for dette. d) Næringsforeningen støtter utbygging av Ytre ringvei og ønsker den på plass så raskt som mulig. Det er en naturlig sammenkobling av stamveinett fra vest til øst og reduserer reisetiden for næringslivet, samt reduserer sårbarheten ved dagens veinett.	c) Tas ikke til følge. Nye Veier regulerer ikke for energistasjon på Mjåvann i forbindelse med planarbeidet for Ytre ringvei. d) Tas til orientering.

8.1 Interesserorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
Q1	Allianseidrettslaget I K Våg, Løypelaget (30.05.2023)	a) Allianseidrettslaget I K Våg, v/Løypelaget har kommet med samlet uttalelse til varsel om reguleringsendring av detaljregulering for E39 Kristiansand vest – Søgne øst og varsel om utvidelse av planområdet ved Grauthellerheia og Mjåvann vest.	a) Tas til orientering. Nye Veier har i hovedsak oppsummert og i det videre svart ut det som gjelder tilleggsvarslingen om utvidelse av planområdet ved Grauthellerheia og Mjåvann vest i dette dokumentet. Den varslede reguleringsendringen for

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Bakteppet</u> b) Løypelaget forklarer innledningsvis deres bakgrunn for å kunne vurdere Nye Veiers planer. Selv om de to sakene nevnt i punkt a) formelt er to ulike saker, så dreier de seg om samme problemstilling – hvordan massene fra bygging av Ytre ringvei skal håndteres. Løypelaget viser til tidligere merknader i reguleringsplanprosessen, hvor de har vært negative til oppfylning av Øygardsvannene. c) Løypelaget viser til sin uttalelse av 03.03.2023 til offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel. De ga der uttrykk for at vei og næring teller tyngre enn interessene til naturmangfold, friluftsliv og folkehelse i sakene som omhandler marka og nedbygging av denne. De viser til eksempler som utbygging av E39, utbygging av Mjåvann industriområde og nå forslag om ytterligere utbygging av Mjåvann industriområde.	deponiområde D og E på Mjåvann håndteres i egen sak. b) Tas til orientering. Årsaken til at det er sendt ut to ulike brev som omhandler disponering av overskuddsmassen for Ytre ringvei er at to arealer (Grauthellerheia og Mjåvann vest) er lagt inn i planforslaget for Ytre ringvei, mens arealene på Mjåvann (regulert massedeponi D og E) dreier seg om en reguleringsendring av reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» (plan-ID 1452). Rent formelt må sakene behandles for seg, etter reglene i plan- og bygningsloven. c) Tas til orientering. Nye Veier foreslår å regulere massedisponeringsområdene til LNF. Konsekvenser for naturmangfold og friluftsliv er vurdert i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		d) Løypelaget mener de trenger et bedre faktagrunnlag for å kunne gi endelig uttalelse til de fremlagte planer. De mener planene gir inntrykk av «stykkevis og delt»-planlegging og at manglende gjennomføring av avbøtende tiltak og gjenfylling av gjenværende grøntområder brukes som argument for senere planer om igjenfylling og omregulering av Øygardsvannene. e) Løypelaget ønsker åpen og realistisk redegjørelse/plan for disponering av overskuddsmassen med bl.a. dette innholdet: - Forskjell i massevolum ved bygging av vei med 80 km/t og 110 km/t fartsgrense. - Når og hvorfor ble det bestemt at Ytre ringvei skal bygges for høyeste fartsgrense. - Fordeling av massevolum mellom Vige, Dalane, Grauthellerheia og Mjåvann vest. Dekker områdene både deponeringsbehov ved lavere og høyeste fartsgrense?	d) Tas til orientering. Løypelaget vil få mulighet til å studere planforslaget etter at det har vært politisk behandlet i Kristiansand kommune og lagt ut på offentlig ettersyn/sendt på høring. e) Tas til orientering. Redegjørelse finnes i Fagrapport anleggsgjennomføring og Fagrapport massedisponering. - En vei med 80 km/t vil gi mindre masseoverskudd, hvis man kun tar hensyn til bredden på profilet. - Fartsgrense på Ytre ringvei er bestemt ut fra Statens vegvesens vegnormal og de kravene som følger av denne. Normalprofil, hastighet og tunnelprofil følger av dimensjoneringsklassen i veinormalen. I dette tilfellet gjelder dimensjoneringsklasse for nasjonale hovedveier, H3. - Massedisponeringsområdene dekker behovet som er nødvendig ut fra prosjektert veitiltak.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		<u>Utvidelse av planområdet ved Grauthellerheia og Mjåvann vest</u> f) De mener Ytre ringvei er overdimensjonert og at økning av fart fra 80 til 100 km/t fører til mer enn 50 % økning i energiforbruk. Fra Timekrysset til Vige er fartsgrensen uansett 80 km/t. Lavere hastighet vil redusere kostnader og behov for deponier. Det er i dag liten eller ingen samfunnsnyttig bruk av massene. g) Utvidelse av deponi ved Mjåvann vest er på visse premisser akseptabelt da området er utilgjengelig. Men det har likevel verdi som naturlig habitat for planter og dyr. Dersom området blir deponi forventer de at Øygardsvannene tas ut av planen som massedeponi. h) Når det gjelder Grauthellerheia mener Løypelaget generelt at det må finnes områder med samfunnsnytte til bruk for deponi. Å argumentere med nye industriarealer som følge av deponi holder ikke dersom området ellers ikke ville bli brukt til formålet. i) Området mellom fergeterminalen og nikkerverket synes for løypelaget som et fornuftig sted som deponi. Det hevdes at det blir mer kostbart enn de foreslåtte deponiene. Det	f) Tas til orientering. Samfunnsnyttig bruk av massene er vurdert i konsekvensutredningen av planforslaget. g) Tas til orientering. Konsekvenser for naturmangfold er utredet i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser. h) Tas til orientering. Grauthellerheia foreslås regulert til LNF slik som det er regulert i dag. I tillegg er området foreslått regulert med et midlertidig bygge- og anleggsområde, som gjør at området kan tillates oppfylt med overskuddsmasser fra Ytre ringvei. i) Tas ikke til følge. Nevnte område er regulert til ombygd fergeterminal i forbindelse med Gartnerløkka-prosjektet. Det er ikke tilstrekkelig

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		forutsetter at uberørt natur ikke har egenverdi og går tapt for all fremtid.	areal til håndtering av overskuddsmassene fra Ytre ringvei i dette området.
Q2	Naturvernforbundet i Kristiansand (02.06.2023)	a) Naturvernforbundet reagerer på den stadige utvidelsen av planområdet og opplever at Ytre ringvei er vedtatt uten at konsekvenser for massedeponiene er planlagt og utredet. b) Grauthellerheia bør ikke bygges ut. Området er en del av sammenhengende naturområde nord for E39 som er uberørt av store utbygginger. Naturvernforbundet frykter at inngrep vil føre til at området åpnes for videre utbygging i senere planer. c) Det bes om å ikke benytte Mjåvann vest. Ny E39 har gjort store inngrep i Vågsbygdmarka, som er det sentrale rekreasjonsområdet for store deler av Kristiansand.	a) Dette medfører ikke riktighet. Reguleringsplan for Ytre ringvei er ikke vedtatt. Naturvernforbundet vil få mulighet til å studere det ferdige planforslaget og konsekvensutredningen etter at planforslaget er førstegangs politisk behandlet i Kristiansand kommune og lagt ut på offentlig ettersyn/sendt på høring. b) Tas til orientering. Nye Veier regulerer massedisponeringsområdet på Grauthellerheia til LNF. Området er for øvrig ikke forslått avsatt til bebyggelse i forbindelse med forslag til ny kommuneplanens arealdel for Kristiansand kommune. c) Tas til orientering. Nye Veier regulerer massedisponeringsområdet på Mjåvann vest til LNF.

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		Naturvernforbundet aksepterer ikke argumentet om at området alt har redusert verdi fordi det ligger inntil område som er eller vil bli utbygd. Dette er en bit for bit argumentasjon som får uheldige konsekvenser når den blir brukt om bynært rekreasjonsområde. d) Det fryktes uheldige konsekvenser for vassdragene og vannene nedstrøms Mjåvann. e) Dersom planområdet likevel utvides, forventes grundige analyser av naturmangfold og konsekvenser for vannene i områdene. f) Av de foreslåtte områdene mener Naturvernforbundet at Mjåvann vest er området med minst verdi for friluftsliv og natur. Men det uttrykkes bekymring for at området vil bli synlig fra Rosseland og Brennåsen.	d) Tas til orientering. Konsekvenser for hydrologi og vannmiljø i berørte vassdrag er utredet i fagrapport for Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering og Fagrapport vannmiljø. e) Tas til orientering. Se svar til punkt a). f) Tas til orientering. Konsekvenser for naturmangfold, friluftsliv og landskapsbilde er vurdert i Fagrapport ikke-prissatte konsekvenser.

8.2 Grunneiere, naboer og andre interessenter

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
R1	Glenn Seland og Halvor Fjermeros (02.06.2023)	a) Seland og Fjermeros er listekandidater for rødt i årets valg i Kristiansand og har sendt inn en merknad om at de ikke ønsker området Mjåvann/Øygardsvatnet til massedeponi. Uttalelser gjelder både utvidelsen av planområdet ved Mjåvann vest og Grauthellerheia og varsel om reguleringsendring av detaljregulering «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» (plan-ID 1452). b) Seland og Fjermeros motsetter seg både utfylling i Øygardsvatnet og Mjåvatnet (regulert massedeponi D og E). De mener begge tiltak er i strid med nylig inngått Montreal-avtale, som forplikter nær 200 signaturstater å begrense ødelegging av natur samt restaurere ødelagt natur der ødeleggelser alt har skjedd. I forbindelse med ny E39 ser de allerede at områder som tidligere har blitt vedtatt beplantet og tilbakeført til natur, som skråningen vest for Øygardsvatnet, forsøkes omgjort til andre formål med begrunnelse om at områdene allerede er sterkt påvirket av utbyggingen. Slik innstilling til naturbevaring er ikke i tråd med Montreal-avtalen. c) Utbygging av E39 har gjort uopprettelig inngrep i den mest uberørte delen av marka. I tillegg ønsker Mjåvann Industri	a) Tas til orientering. Den delen av merknaden som går på massedeponi D og E i gjeldende reguleringsplan for «E39 Kristiansand vest – Søgne øst» er oppsummert og svart ut i egen sak. b) Tas til orientering. Områdene som foreslås brukt til disponering av overskuddsmasse foreslås regulert til LNF i planforslaget for Ytre ringvei. Kristiansand kommune har forslag om å avsette Øygardsvatnet og regulert massedeponi D på Mjåvann til fremtidig næringsbebyggelse i forslag til ny arealdel til kommuneplanen. c) Tas til orientering. Eventuell senere regulering av området til

Interesseorganisasjoner, beboergrupper og velforeninger			
Nr.	Avsender	Oppsummert uttalelse	Forslagsstillers kommentar
		AS å legge resten av området vest for motorveien inn i industriområdet. d) Utbyggingen av E39 og utvidelsen av Mjåvann industriområde har allerede påvirket Fiskåvannvassdraget. Ytterligere deponier og oppfylling av vann vil føre til enda større stress ved at tilsigsområdet for Fiskåvann blir filtrert gjennom fyllinger med avsig fra sprengstein og asfalt. Det vil kunne føre til fiskedød i hele vassdraget. e) Det etterlyses mer helhetlige planer for disponering av overskuddsmasser fra Ytre ringvei. De mener det er bit for bit-planlegging som preger Nye Veiers forslag og at Vågsbygdskaueu og tilliggende skogsområder har lidd nok under byggingen av E39.	næringsformål blir en prosess mellom en forslagsstiller og Kristiansand kommune. Nye Veier regulerer massedisponeringsområdene til LNF. Se også svar i punkt b). d) Tas til orientering. Det er gjort vurderinger av både påvirkning på hydrologiske forhold og vannmiljø i henholdsvis fagrapport for Hydrologiske vurderinger ved lokaliteter for massedisponering og Fagrapport vannmiljø. e) Tas til orientering. Å finne løsninger for massedisponering som er bærekraftige og anleggstekniske gjennomførbare har vært et stort fokus i planarbeidet.

9 CEEQUAL-tabell

Denne rapporten dekker ett eller flere dokumentasjonskrav under CEEQUAL (BREEAM Infrastructure). CEEQUAL har evidensbaserte vurderingskriterier og ekstern verifisering, og brukes for å måle bærekraft i et prosjekt. For å forbedre erfaringsoverføring til neste fase er de relevante kravene oppsummert og referert til i følgende tabell.

Tabell 9-1: Bærekraftsvurderinger knyttet til CEEQUAL-manualen.

Krav i CEEQUAL-manualen	Relevant avsnitt med dokumentasjon i dette dokument	Kommentar
3.1.1 «Initial community consultation»	Kapittel 2 «Oppsummering av merknader samlet» og kapittel 3–8 «Oppsummering av merknader enkeltvis».	Beskrivelse av hvilke innspill både offentlige instanser, private næringsinteressenter, beboergrupper, naboer og private hjemmelshavere har hatt til varsel om planoppstart. Vurdering av hvordan forslagstillere vurderer de enkelte innspill. Forslagsstillers vurderinger er diskutert og forankret internt hos planrådgiver og hos oppdragsgiver. Dokumentet vil bli offentlig tilgjengelig både for innsenderne og befolkningen for øvrig, når planforslaget sendes på høring/offentlig ettersyn.
3.1.2 «Further community consultation»	Kapittel 2 «Oppsummering av merknader samlet» og kapittel 3–8 «Oppsummering av merknader enkeltvis».	Innspillene er gitt i tidlig fase, men flere av innspillene inneholder likevel konkrete forslag til løsninger som skal vurderes i det videre planarbeidet.
3.1.3 «Stakeholder consultation on effects during construction and operation»	Kapittel 2 «Oppsummering av merknader samlet» og kapittel 3–8 «Oppsummering av merknader enkeltvis».	Flere av innspillene inneholder konkrete opplysninger og spørsmål knyttet til hvordan bomiljø og næringsliv blir berørt av de planlagte tiltakene.

Krav i CEEQUAL-manualen	Relevant avsnitt med dokumentasjon i dette dokument	Kommentar
3.1.7 «Recording community comments»	Kapittel 1 «Oversikt høringsinnspill» og 3–8 «Oppsummering av merknader enkeltvis».	Oversikt over alle skriftlige innspill som har kommet til varsel om planoppstart. Innspillene er kategorisert etter type avsender og datert med når de er mottatt.
3.1.8 «Assessing community during design»	Kapittel 2 «Oppsummering av merknader tematisk» og kapittel 3–8 «Oppsummering av merknader enkeltvis», herunder kolonnen med «Forslagsstillers kommentar».	Forslagsstillers vurderinger er diskutert og forankret internt hos planrådgiver og hos oppdragsgiver. Der det har vært relevant har opplysninger i innspillene ført til oppfølging i planutformingen/utredningstemaene.